

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

Kmetje niso zadovoljni z ukrepi

Tiskovna konferenca SKZ o posledicah suše in (nezadostnem) ukrepanju vlade za ublažitev škode — Kritike, ker za škodo ni dodatnega denarja

NOVO MESTO — V soboto popoldne je Slovenska kmečka zveza v Novem mestu pripravila tiskovno konferenco, na kateri so predstavniki njenih podružnic iz dolenskih in belokranjskih občin govorili predvsem o posledicah suše in o ukrepih slovenske vlade za ublažitev škode. Predsednik slovenske kmečke zveze dr. Franc Zagožen jih je ocenil kot nezadostne.

Vlada se je po mnenju dr. Zagožna doslej odzvala predvsem z ukrepi, ki naj

bi ublažili posledice suše v govedoreji. Zagotavljanje čim hitreje preskrbe s krmom in in drugo krmo je ustrezen ukrep, vendar to ne bo dovolj. Škoda zaradi suše, ki že presega letošnji katastrofični dohodek celotnega slovenskega kmetijstva, namreč še nastaja. Na jutrišnjem sestanku občinskih podružnic SKZ na Ptujcu namenjajo oblikovati predlog spremembe zakona o solidarnostnem odpravljanju posledic nesreč, po katerem naj bi povračilo škode v kmetijstvu ne bilo odvisno od skupnega družbenega proizvoda občine.

• Opozorjeno je bilo tudi na socialne probleme, ki nastajajo. Plačilo tretje akontacije davka in prispevka za zdravstveno zavarovanje, ki je največje, saj znaša dobri dve tretjini celotne obremenitve, je kmete zadelo prav v času, ko bi morali vložiti vsa sredstva v odpravo škode. Mnogi so ostali brez akumulacije, vlaganja v kmetijstvu so se ustavila, kmetje se menda celo izpisujejo iz zavarovanja, o čemer pa ni zbranih podatkov. Tudi vladno priporočilo bankam, naj za eno leto odložijo plačilo obveznosti zadolženim kmetijem, je dobilo negativno oceno. Pravi ukrep bi bil, da bi vlada našla denar za enoletno plačilo obresti, da po enem letu kmetije zaradi zadolženosti ne bodo zrele za bankrot.

Kmetje in SKZ z dr. Zagožnom na čelu vladi očitajo, da ni zagotovila nobenih posebnih sredstev za odpravo posledic suše, ampak je le prerazporedila kmetijski proračun. Vladi očitajo, da dopušča zelo nizke odkupne cene mleka, mesa in drugih kmetijskih pridelkov, ki so daleč pod izračuni Kmetijskega inštituta Slovenije, ter uvoz živine in mesa iz tujine. Zaradi tega kmetje — dolenski in belokranjski se počutijo kot nepotreben tržni presežek — vsak mesec izgubljajo veliko več kot kaže, da bodo dobili za odpravljanje posledic suše. Pričakovati je veliko povečanje črnih zakolov, prihodnje leto pa močno zmanjšano domačo čredo in pomanjkanje živine.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

DAN ZASAVSKIH IN POSAVSKIH PLANINCEV — Preteklo soboto se je v čudovitem sončnem vremenu ob dnevu planincev na Lisci zbrala le slaba desetina števil ljubiteljev gora, ki so natanko pred 10 leti prišli na dan slovenskih planincev na to priljubljeno izletniško točko; tedaj jih je bilo kar okrog 8000. Predsednik Planinske zveze Slovenije Andrej Brvar (posnetek je nastal med njegovim govorom) je na Lisci spomnil, da so bili izvirno dnevi planincev organizirani kot odgovor na okupacijo Čehoslovaške leta 1968. Zasedbo čim več vrhov naj bi namreč dokazali našo pripravljenost pokrivati in obvladovati hribovit svet nad 1000 m nadmorske višine. Sčasoma se je ta ideja izrodila v pripravo ene mednarodne prireditve. Zato so se PD lotila prireditve v okviru meddržavnih odborov. Organizator tokratne prireditve, na kateri sta sodelovala tudi sevnjska pihalna godba in MePZ Jutranjke, PD Liska Sevnica — Krško pa je na ta način obeležila tudi 90-letnico Jurkove koč in 60-letnico Tončkovega doma na Lisci. (Foto: P. Perc)

S Hrvaško urejenih malo vprašanih

Z obiska zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla v Vinici — NI ne obljubljal ne tolažil, je pa malo povedal, kaj se obeta obmejni Beli krajini

VINICA — Obiskovalcev na tovrstnih shodih je vse manj. So se ljudje naveličali neprestanega ponavljanja svojih težav ali pa so spoznali, da potem, ko odidejo od njih, gostje iz Ljubljane v glavnem pozabijo, kaj so obljubili? Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel na sobotni tribuni o Sloveniji danes in jutri, o odnosih s Hrvaško ter Kolpi kot mejni reki ni kaj dosti obljubljal in je s svojimi dokaj lahkotnimi odgovori marsikoga razočaral. Sicer pa je ta obisk že precej dišal po predvolilni kampanji, saj gost ni pozabil omeniti, da si njegova SDZ že močno želi volitev, ker je prepričana, da bo zmagala.

Napako, ki pa so jo poslušalci z obeh bregov Kolpe očitno tolerirali, je Rupel naredil že s tem, da je več govoril o Pirskega zalivu in Sloveniji v Evropi kot o reševanju problemov, ki jih imajo ljudje ob Kolpi. Eden od udeležencev je trdil, da s Hrvaško ni urejeno nobeno vprašanje. Hrvaški policisti se sprehajajo po slovenski strani, kjer so naredili že vrsto incidentov. Stvari pa se še bolj zaostrojujejo, med drugim tudi zato, ker ni

VISOK OBISK — Sprejem zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla v Vinici. (Foto: M.B.-J.)

vzpostavljene bazične sporazumevanja med vodstvi obeh držav. Minister je pojasnil, da je Slovenija dala hrvaški osnutek sporazuma o meji, a je šele pred kratkim prejela odgovor. Sicer pa Slovenija ne namerava odgovarjati z enakimi incidenti in ekscenzi.

Za mešane zakone in razseljene osebe bo zelo boleč podpis konvencije med Slovenijo in Hrvaško o izogibanju dvojnega državljanstva, ki bi si ga, kot je bilo slišati na tribuni, želeli predvsem Hrvatje. Glede hrvaških plač in pokojnin, s katerimi je v Sloveniji težko preživeti, pa jih je Rupel »potolažil«, da

Adrio na vsak način obdržati nad vodo

Dobili le 6 milijonov DEM kredita

NOVO MESTO — Ko je že kazalo, da bo kljub starim grehom in 25 milijonov DEM akumulirane izgube Adria začela z normalno proizvodnjo, je prišel stečaj Adrie France, ki je sprožil plaz, ki ga sedanje vodstvo skuša na vsak način zaustaviti. O tem je tekla beseda na torkovi tiskovni konferenci, ki jo je sklical predsednik upravnega odbora Adrie dr. Dušan Lavrič. Za vzpostavitev normalne proizvodnje bi v Adrii potrebovali 16 milijonov DEM. Ta denar bi morale banke, ki so dale garancije, tako in tako izplačati tujim upnikom, zato so v Adrii predlagali, naj raje teh 16 milijonov DEM dajo njim kot nove kredite; s polovico te vsote bi poravnali dolge do tujih dobaviteljev, z ostalim pa delno dolge do domačih in delno dolge tujim bankam. Ven dar se slovenske banke niso mogle odločiti za tak aranžma. Po dolgotrajnih in težkih razgovorih na vseh ravneh ima Adria zagotovljenih 6 milijonov DEM kredita iz republiškega sklada, vendar banke, preko katerih naj bi to stvar izpeljali, zahtevajo dodatne garancije, dragoceni čas pa se izteka.

Če bi teh 6 milijonov DEM lahko oplenili bi se še vedno dalo Adrio rešiti, in to tako, da bi proizvodnja prikolic v Novem mestu stekla v začetku novembra, proizvodnja motohomov, ki naj bi jo preselili iz belgijskega Deinzeja (če jim bo uspelo tamkajšnjo tovarno rešiti pred stečajem, in jo, kot načrtujejo, likvidirati), pa februarja prihodnje leto. Ob tem imajo že kupca za Adriino tovarno v Brežicah, kucpa pa naj bi prevzel tudi vseh 150 tam zaposlenih delavcev. »Mislimo, da sistem Adria lahko obdržimo življenju, seveda pa za to potrebujemo razumevanje in pomoč vseh činiteljev, ki lahko na to vplivajo,« pravi dr. Lavrič.

A. B.

10 milijonov Bramacovih strešnikov

V četrtek uradna otvoritev tovarne Bramac

DOBRUŠKA VAS — Bramac, mešano slovensko-avstrijsko podjetje, deluje v Dobruški vasi pri Škocjanu od lanskega aprila, zaradi spleta okoliščin pa so za lani jeseni pripravljano otvoritev prestavili za leto dni. Tako bo uradna otvoritev tovarne Bramac prihodnji četrtek, 24. septembra, dopoldne.

Na otvoritvi, ki se je bo udeležil tudi predsednik velikega mednarodnega koncerna Brass Bramac, poleg njega pa še kakšnih 40 gostov iz tujine in okoli 300 domačin — med njimi pričakujejo tudi predsednika slovenske vlade dr. Janeza Drnovška — se bodo pač imeli s čim pohvaliti. V letu in pol, kolikor deluje tovarna v Dobruški vasi ter obrat v Dravogradu, so dosegli cilj, ki so si ga izbrali ob začetku: 10 milijonov Bramacovih strešnikov na slovenskih strehah.

Bramac iz Dobruške vasi po dogovoru znotraj koncerna edini iz cele družine lahko proizvaja in prodaja strešno kritino na območju nekdanje Jugoslavije. Do sedaj so izdelovali dva tipa beton-skih strešnikov, pred kratkim pa je stekla še proizvodnja tretjega modela, adriatik, za katerega računajo, da ga bodo prodajali zlasti v slovenskem Primorju, v Istri in Dalmaciji. Sicer pa bo 87 zaposlenih (64 v Dobruški vasi in 23 v Dravogradu) letos proizvedlo okoli 11 milijonov kosov strešnikov, s čimer bi lahko pokrili okoli 4.000 povprečno velikih streh.

A. B.

ŠE TRETJI LETOŠNJI POGIN RIB

ČRNOMELJ — V ponedeljek zvečer so ribiči ugotovili, da so v Lahinji pod izlivom mestne kanalizacije spet poginile ribe. To je že tretji letošnji pogin. V času, ko smo dobili to sporočilo, je bila preiskava še v teku.

TEDEEN BOJA PROTI KAJENJU

14.-21. septembra

Tudi z nepokorščino

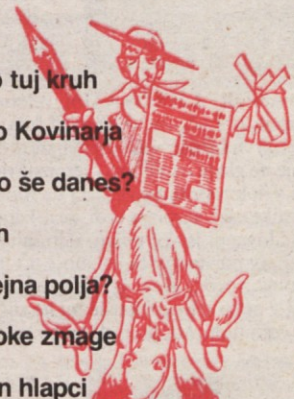
Če bo predlagano nasilje nad mediji res uzakonjeno, imajo novinarji pravico z vsemi sredstvi, tudi z državljansko nepokorščino, zaščititi svojo poklicno integriteto. Taki predlogi ministrstva za informiranje ne morejo biti sprejeti, saj se nikjer na svetu v demokratični državi kaj takega na področju tiska ne bi moglo zgoditi. V blagi obliki lahko imenujemo to parternalizem, v grobi pa diktaturo.

Tako je ocenil osnutek zakona o predvolilni kampanji, ki v svojem škandaloznem 5. členu zahteva od časopisov in drugih medijev brezplačen prostor za strankarsko propagando, dekan ljubljanske fakultete za družbene vede novomeški rojak dr. Slavko Splichal in ob tem postavil pod vprašaj tudi smiselnost obstoja orvelovskega ministrstva resnice. Podobno se je odzvalo tudi Društvo novinarjev Slovenije, njegovi protestni izjavi pa se pridružuje tudi uredništvo Dolenjskega lista, ki se ne bo pustilo podrediti politični oblasti in si odvzeti uredniško samostojnost, kar vse je napad na svobodo tiska. Povsem nevzdržno je, da bi časopisi, ki ne dobivajo nikakršne družbene pomoči in morajo po novem plačevati celo prometni davek, financirali strankam predvolilne golaže. Prav tako nesprejemljivo je, da osnutek zakona o predvolilni kampanji jemlje pristojnosti veljavnemu zakonu o informiranju, ki pravi, da je uredništvo oz. urednik vsestransko in tudi sodno odgovoren za vse, kar je v listu objavljeno. Kaj bi bilo z odgovornostjo za objavljeno strankarsko sporočilo, ki bi razpihovalo mednarodno nestrpnost, žalilo človeško dostojanstvo političnega nasprotnika ali poniževalo drugače mislečega? In takih sporočil dobivamo v uredništvu kar nekaj; v predvolilnem času, ki se začne, celo vse več.

MARJAN LEGAN

Danes v Dolenjskem listu

- na 2. strani:
 - Združeni v skrbi za begunce
- na 3. strani:
 - Odločijo kvasovke
- na 4. strani:
 - Trd, vendar neizbežno tuj kruh
- na 5. strani:
 - Tudi spletke potaplja Kovinarja
- na 7. strani:
 - Oba predsednika samo še danes?
- na 9. strani:
 - Tobak v šolskih klopih
- na 10. strani:
 - Kdo bo poskrbel za žejna polja?
- na 14. strani:
 - Le točka namesto visoke zmage
- na 16. strani:
 - Nikoli več podložniki in hlapci

MAŠA PO 200 LETIH — Zadnjo nedeljo je bila v razvalinah cerkvice sv. Jedrti na vrhu Gorjancev maša. To je velik dogodek, saj je bila zadnja maša v tej cerkvi pred kakimi 200 leti, od takrat pa je cerkva nezadržno propadala. Letos so ostanke cerkvice prizadevni šentjernejski župljani očistili. Delo je organiziral šentjernejski župnik gospod Trpin, potekalo pa je pod strokovnim nadzorom novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. K maši na vrhu Gorjancev, ki je dolga stoletja imenoval Vrh sv. Jere, je prišlo nekaj sto ljudi, zlasti iz šentjernejskega, brusniškega, stopiškega in novomeškega konca, maševali pa so duhovniki iz šentjerneja, Brusnic, belokranjskega Suhorja, sosednje hrvaške Vivodine ter metliški grškokatoliški župnik. Tako šentjernejski župnik Trpin kot metliški grškokatoliški Vranešić sta se v svojih nagovorih zavzela za mir, sožitje in dobre sosedske odnose ljudi z obeh strani Gorjancev. O cerkvi sv. Jere, ki se omenja že leta 1447, in o svetnici, kateri je posvečena, je zbranim spregovorila konservatorica Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Marinka Dražumerič. Ljudje so se še lep čas po koncu maše v prijetnem nedeljskem popoldnevu zadržali na tratah pri cerkvi sv. Jedrti in sosednji žumberški sv. Ilije. (Tekst in foto: A. Bartelj)

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo suho in toplo vreme. Jutraj se bo pojavljala megla.

Zbor direktoric

OTOČEC — V organizaciji sekcije Društva poslovnih delavcev Slovenije Manager, »Ženske s idejami«, je bilo 11. in 12. septembra na Otočcu dvodnevno strokovno srečanje slovenskih menedžerk. Na njem sta mag. Olga Jakhel, svetovalka v Drnovškem kabinetu, in dr. tea Petrin, direktorica vladnega projekta prestrukturiranja, okrog 40 slovenskim direktoricam predstavili integralni projekt sanacije, prestrukturiranja in prenove slovenskega gospodarstva, ki ga je vlada že začela izvajati.

Slovenske direktorice so vladno gospodarsko politiko podprle, podarile pa, da si želijo normalnih možnosti poslovanja, v kakršnih delajo konkurenti v tujini. Izrečena je bila tudi bojazen, da bi se vlada bolj posvečala slabim podjetjem, na dobra pa pozabljala. Med direktorice, zbrane na Otočcu, je prišla tudi Vika Potočnik, direktorica Urada za ženske, čigar program dela se šele oblikuje. Vanj bo lahko vključeno marsikaj izrečenega na Otočcu.

Da bi se slovenske podjetnice lahko uspešno kosale s tujimi ne le v znanju, sposobnostih in uspešnosti, ampak tudi po zunanem izgledu in primernem obnašanju, je organizator poskrbel za obisk znane slovenske strokovnjakinje za estetiko Ane Nuše Knežević. Zanimanje za njene nasvete je bilo zelo veliko. Predstavljen je bil tudi Krkin kozmetični program.

Rekordni obrtni sejem v Celju

Jubilejni, 25. Mednarodni obrtni sejem v Celju odprl predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek-Ukrepi za razvoj obrti in malega gospodarstva

CELJE — »Vlada Republike Slovenije se pomena malega gospodarstva dobro zaveda, zato njegov razvoj opredeljuje kot ključno razvojno usmeritev. Naj na tem mestu omenim le štiri smeri našega dosedanjega delovanja. Prav na Mednarodnem sejmu obrti tu v Celju bomo naredili skupaj z Obrtno zbornico Slovenije in Gospodarsko zbornico prve korake pri organizaciji vseslovenske podjetniške pospeševalne službe za malo gospodarstvo, pripravili smo iztočnice za zakon o gospodarskih družbah in za zakon o obrti. Pripravili smo nov sistem finančnega pospeševanja malega gospodarstva in sprejeli program aktivnosti ministrstva za malo gospodarstvo za razvoj obrti.« je pretekli petek ob otvoritvi 25. Mednarodnega obrtnega sejma (MOS) v Celju poudaril predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek.

Omenil je še druge ukrepe, pomembne za slovensko obrt in malo gospodarstvo, ki jih je vlada opredelila z Zasnovami ekonomske politike in v

projektu Prestrukturiranje in privatizacija slovenskega gospodarstva. Dr. Drnovšek je izrazil prepričanje, da ukrepi iz omenjenih zasnov že dajejo prve

REKORDI OB JUBILEJU — Srebrni jubilej je MOS 92 v Celju obležil z več rekordi glede števila razstavljalcev (kar 35 odst. je tujih) in površine razstavnih površin, ki pa so bile še zmeraj premajhne za veliko število zainteresiranih. Do zaprtja sejma na Golovcu 20. septembra naj bi si sejem, na katerem vse bolj prevladuje poslovna usmeritev, ogledalo okrog 250.000 obiskovalcev. Dr. Janez Drnovšek se je po otvoritvi sejma za krajši čas zaustavil in se pogovarjal tudi s sevniki obrtniki Petrom Venetom in Lojzeto Rakom (na posnetku). Na MOS 92 je opazno tudi sodelovanje Dolenjcev, začeti od Trebanjcev pa do Novomeščanov. (Foto: P. P.)

Združeni v skrbi za begunce

Simbolična predaja opravljenih del v ribniškem begunskem centru — Obisk predstavnikov Italije in mesta Bologne je bil deležen republiške pozornosti

RIBNICA — V soboto so v Ribnici dopotovali bolonjski prostovoljci, ki so pred štirinajstimi dnevi končali enomesečna dela na ureditvi ribniškega begunskega centra. V nedeljo dopoldan so se jim na osrednji slovesnosti simbolične predaje opravljenih del pridružili župan Bologne in evropski poslanec Renzo Imbeni, italijanski veleposlanik v Sloveniji Cristiani Fabio in predstavnik italijanskega urada za stike s tujino Castore Arata.

Na slovesnosti in kasnejšem ogledu begunskega centra so bili prisotni tudi predstavniki slovenskega vodstva: član republiškega predsedstva Ciril Zlobec, ministrica za delo Jožica Puhar, član republiške skupščine in najzaslužnejši za vzpostavitev stikov z Bologno Franco Juri in še nekateri.

V soboto zvečer je na skupni večerji bolonjskih prostovoljcev, občanov Ribnice in predstavnikov beguncev ribniški župan Franc Mihelič izročil koordinatorsko bolonjskega komiteja solidarnosti

z begunci, Mauru Rodi, spominske zahvalne plakete za skoraj sto bolonjskih prostovoljcev. Enake plakete je župan podelil tudi v nedeljo predstavnikom italijanskih oblasti.

Zbranim v Miklovi hiši v Ribnici je ribniški župan orisal zgodovino Ribnice. Današnji čas gospodarskih težav je označil kot čas uveljavljanja strokovnosti in ustvarjalnosti ter dodal, da so jim pri tem zgled njihovi predniki, ki so poskušali svojo rešitev v izdelovanju suhe robe, s pomočjo katere so niso le preživ-

ljali, marveč se v svetu tudi uveljavili. Izrazil je upanje, da se bodo stiki med občinama Ribnica in Bologna razširili tudi na politično, gospodarsko, kulturno in športno področje.

To je obema občinama zaželel tudi član republiškega predsedstva Ciril Zlobec, ki je gostom iz Italije nekoliko obširneje orisal dogajanja na tleh nekdanje Jugoslavije. Ob tem je poudaril, da evropska skupnost ni storila dovolj za razrešitev teh problemov, s čimer se je strinjal tudi bolonjski župan Renzo Imbeni. Kot evropski poslanec je povedal, da evropske države niso delovale povezano, ampak v prid svojih interesov.

M. LESKOVŠEK-SVETE

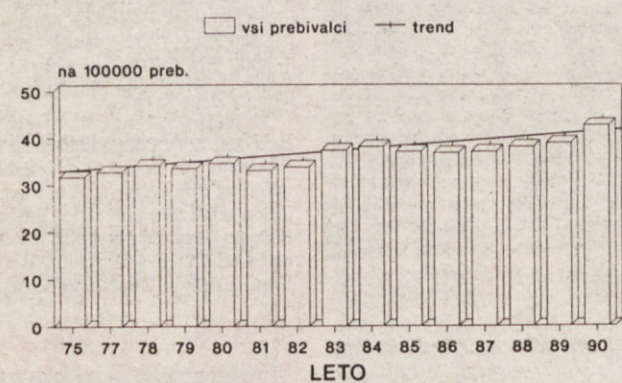
ZLATI ZNAK SQ

NOVO MESTO — Prejšnji teden je bil na Gorenjskem sejmu v Kranju 2. sejem Slovenski proizvod - slovenska kakovost, na katerem se je s svojimi izdelki z različnih področij predstavilo 73 razstavljalcev. Na sejmu so 59 podjetjem za 161 izdelkov podelili modre znake SQ, ki porabniku daje vedeti, da je v izdelku vsaj polovica domačega materiala, znanja in dela. Zlati znak SQ, ki pomeni kakovost, dokazano v pristojnih mednarodnih laboratorijih in institucijah, pa so podelili 12 podjetjem za 23 izdelkov. Med prejemniki zlatega znaka SQ so tudi novomeški Adria Caravan in Krka Novoterm ter kočevska Oprema.

DARUJMO KRI!

LJUBLJANA — Iz Rdečega križa Slovenije sporočajo, da bodo v oktobru organizirali nekaj krvodajalskih akcij tudi na našem območju. Vse prebivalce vabijo, da se prijavijo na občinskih organizacijah RK ali pa v podjetjih pri aktivisti RK. Akcije bodo 1. in 2. oktobra v Trebnjem, 20. in 21. oktobra v Litiji, 22. in 23. v Krškem ter 27. in 28. v Brežicah.

UMRLI ZARADI PLJUČNEGA RAKA SLOVENIJA, 1975-90

naša anketa

Verski pouk del šole?

Le nekaj dni pred začetkom šole se je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar podpisal pod javno pismo Slovenske škofovske konference slovenski vladi in ministrstvu za šolstvo in šport, v katerem visoki cerkveni forum med drugim predlaga uvajanje verske vzgoje v vrtnice in verskega pouka v osnovne in srednje šole v obliki obveznega izbirnega predmeta. Prisostvo verskega pouka v šoli naj bi bila ena najprimernejših oblik za uveljavljanje temeljnih človekovih pravic, med katere spadata tudi verska svoboda in verski pouk kot njen del. Šlo pa naj ne bi za katehezo ali uvajanje v zakramente, temveč za predmet, ki širi človekovo kulturo in spodbuja duhovno rast posameznika in družbe. Šolski minister dr. Slavko Gaber je med drugim odgovoril, da je uspelo že več korakov za odpravljanje ideologij iz šol, da pa proces še ni končan oz. da so opazni poskusi uveljavitve novih ideologij, ki bi bile rade izključne. S pogovori, ki jih je ponudil dr. Šuštar, naj bi prišli do rešitev, ki ne bi ljudi postavile na dva bregova, ampak v enakopraven položaj, brez ponovnega ideološkega nasilja enega dela Slovencev nad drugim. Ne glede na dobre škofovske namene, bo z verskim poukom v šoli v vsakodnevni praksi to gotovo težko izvedljivo. Če hočemo biti sodobna laična država, sodi v šolo le pouk o verstvih, ki bo širil in bogatil človekovo obzorje s strpnostjo vred, ne pa oblikoval konkretnega vernika. To je bilo in naj bi tudi bilo le stvar cerkve in prostovoljne človekove izbire.

DRAGICA BRNČIČ, blagajničarka v metliški Beti: »Ne vidim razloga, da bi imeli pouk verouka v šoli. Kdor je hotel, je tudi doslej lahko hodil k verouku. Tega mu nihče ni branil. Tako naj tudi ostane. Ne gre, da bi vsiljevali vero komu, ki mu ni do nje, odločitev o obiskovanju verouka naj bo stvar posameznika. Ne bi pa bilo napak, če bi pri kakšnem predmetu v šoli, na primer pri zgodovini, otroke poučili o različnih verovanjih.«

JOŽE JERMAN, mehanik iz Črnomlja: »Vera je oz. naj bi bila svobodna odločitev vsakega posameznika. Verouk pa naj bo stvar cerkve. Ni umestno, da bi otrokom vsiljevali pouk verouka, kaj šele, da bi zahtevali, naj bo obvezen. Nimam nič proti, da bi bil verouk v šolskih prostorih, vendar naj ga obiskujejo le tisti, ki se za to prostovoljno odločijo. K splošni izobrazbi pa sodi vedenje o različnih verah, za kar lahko poskrbijo posvetni učitelji.«

LOJZE BOJANC, voditelj programa na radiu Studio D v Novem mestu: »Verouka naj ne bi uvajali v šole kot poseben predmet; da bi se popolnoma ognili poznavanju vere in verstev, pa tudi ne bi bilo prav. Krščanska religija je tesno povezana z našo kulturo in zgodovino, zato mislim, da bi bilo prav, da bi seznanjanje z verstvi vključili v tiste predmete, ki so sedaj izgubili teme o preživetem komunističnem sistemu.«

HENRIK JERMAN, prodajalec na bencinskem servisu Petrola v Trebnjem: »Mislim, da bi morala biti odločitev o tem, ali bo otrok obiskoval verouk, predvsem stvar staršev. Če pa je vera ali ateizem zasebna stvar, ne bi bilo prav, da bi država nekaj vsiljevala svojim »podložnikom«, kot je to še nedavno počela z marksizmom. Seveda ne bi bilo nič slabega, če bi otroci več zvedeli v šoli o religijah nasploh.«

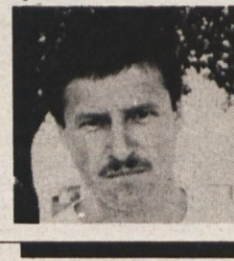
ŠTEFKA BEDENIK, upokojenka iz Krmelja: »Nimam nič proti veri in Cerkev, toda nisem za to, da bi v naše šole ponovno uvedli verouk. Imam slabe spomine na verouk takoj po drugi svetovni vojni, nič mi ni bilo hudo pri sruču, ko so ga ukinili. Mislim, da je vera predvsem stvar vsakega posameznika, ki naj se sam odloči, ali bo hodil k maši ali verouku. Za tega je verjetno dovolj prostora in časa že v božjih hramih.«

ANDREJ HROVATIN, veterinarski tehnik iz Kočevja: »Osnovna šola je obvezna za otroke vseh državljanov Slovenije ne glede na njihovo veroizpoved. Če bi v šole uvedli verouk, bi ga morali za otroke vseh veroizpovedi, ne le katoliške. V Sloveniji je več religij, zato samo ena, čeprav prevladujoča, ne more postati državna. Seveda bi s tem tudi neverujoče sili lili v neko religijo, kar se mi ne zdi prav, in sem tudi zato proti verouku v šoli.«

MATEJA LESAR, študentka iz Ribnice: »Verouk bi po mojem mnenju moral ostati v cerkvi. Če bi ga uvedli v šole in bi bil obvezen za vse učence, bi bila to nekakšna prisila. Vsi pa za verouk gotovo niso zainteresirani. Drugače bi bilo, če bi bila udeležba pri njem prostovoljna. Najbolje pa je, da ostane v okviru Cerkve, kjer ga lahko obiskujejo vsi, ki to želijo.«

BRANKO VOGRIN, prodajalec z Velike Doline pri Brežicah: »Vsak bi moral imeti možnost, da se o tem vprašanju sam odloči. Šole bi morale omogočiti verouk kot obliko posebne aktivnosti, morda podobne, kot so sedaj različni krožki. Starši bi se potem skupaj s svojimi otroki sami odločali, ali se bodo tej aktivnosti odzvali ali ne. Verouk kot obveznega šolskega predmeta pa ne podpiram.«

MARJAN LONČAR, delavec iz Krškega: »Verouk naj bi v šolah bil, saj vzgaja in ne uči nič slabega. Seveda pa naj bi se učenci vključevali v ta pouk le na lastno željo ali željo staršev. To naj bi bil torej nekakšen izbirni predmet ali predavanja, saj se mora vsak človek na nek način seznaniti z vero. Ni pa dobro, da mediji to preveč politizirajo.«

Ljubljansko pismo

Upokojenci zadovoljni s petino

Čigava bo dosedanja družbena lastnina

LJUBLJANA - Slovenci še vedno nimamo zakona o privatizaciji, ki naj bi bil glavna podlaga tudi za doteke obilnejših kreditov iz tujine in s tem za postopno oživljanje vse bolj neobojnega slovenskega gospodarstva.

Ob vseh zapletljivostih z lastninsko zakonodajo so se končno zganili tudi svobodni sindikati, ki zahtevajo, naj delavci, ki so ustvarili večino premoženja v podjetjih, morajo zato brezplačno dobiti večinski lastninski delež. Ob predvideni razprodaji družbene lastnine je takšna zakonska rešitev najpravičnejša, saj ogromna večina zaposlenih nima denarja za nakup delnic svojih podjetij. Vsem, ki so neposredno ali posredno ustvarjali družbeno premoženje, naj se razdeli 60 odst. tega premoženja. Pri razdelitvi naj bodo izvzeti le tisti, ki so že po drugih osnovah soudeleženi pri delitvi družbenega premoženja, npr. zadrugi. Od 60 odst. tega premoženja naj se ga 35 odst. razdeli delavcem in upokojencem v podjetjih, 25 odst. pa drugim državljanom.

Ta zahteva sindikatov je utemeljena. Slovenska borbovska organizacija pa si je ob tem predlogu sindikatov zastavila še dodatno vprašanje: če že mora-

mo za vsako ceno najti vse lastnike družbenega premoženja, zakaj ga znatnejši del ne damo v last generaciji, ki ga je dejansko ustvarila (saj je njihovo opredmeteno minulo delo). Zato je sklenila: če v skupščini ne bo obveljal celoten predlog razdelitve družbenega premoženja svobodnih sindikatov, naj bi večji del tega premoženja (kot je v predlogu zakona predvideno zdaj) namenili za pokojninski sklad.

In utemeljitev? Za vse, ki so v povojnih letih »izgradnje socializma« žrtvovali nešteto udarniških ur, mnogi pa v tovarnah pustili tudi zdrave, ne bi bilo prav, če bi sedanji »razdejalci« družbenega premoženja ne (po)mislili predvsem nanje. V sedanjem predlogu zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij piše, naj bi pokojninski sklad dobil 10 odst. vrednosti tega premoženja, kar je malo. Slovenska borbovska organizacija predlaga, naj bi se delež vplačila v sklad povečal na 20 odst. Utemeljitev predloga je povsem nedvoumna: družbeno premoženje je nastalo z delom nekaj generacij sedanjih upokojencev, in sicer v času, ko je bil obseg delovnih obveznosti veliko večji in težji od današnjih. Nastalo pa je tudi na račun nižje življenjske ravni od možne, to je z zategovanjem pasu zaposlenih. Vemo pa, da število upokojencev nenehno narašča ob hkratnem zmanjševanju števila zaposlenih, ki vplačujejo prispevke za pokojninski sklad. To je kruta stvar, ki je ne bo možno spremeniti v kratkem času, obrodila pa bo katastrofalne posledice - če nam ne bo v prihodnje uspelo uveljaviti novih odnosov pokojninskega in invalidskega zavarovanja, to je zagotoviti povečanja lastnih trajnih sredstev.

VINKO BLATNIK

kmetijstvo

IZLET VINOGRADNIKOV

NOVO MESTO — Prvo soboto v septembru je podružnica Društva vinogradnikov Podgorja pripravila izlet za svoje člane. Vse tako kaže, da sta organizatorja Janez Vodopivec in Drago Rožembergar zadela v črno, ko sta izbirala kraje postanka avtobusov. Izleta se je namreč udeležilo kar 162 članov. Ogledali so si Turjaški grad, Jasnico in Kočevsko Reko, v Beli krajini pa so se kar nekaj časa zadržali pri vinogradniku Turku na Stražnem Vrhu in izlet zaključili v metliški vinski kleti s pokušnjo vin.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tudi ta tržni ponedeljek je bila polovica prodajnih mizic nezasedenih. Vse tako kaže, da je na vrtove naših branjevk zaradi suše prišla prezgodnja jesen. Endivija, ki jo po 100 tolarjev ponuja gospa Heferletova, je tako zelena le zato, ker jo je ves čas zalivala. Sicer pa je tržnica še vedno v znamenju paprike: v vrečah jo ponujajo po 70 tolarjev, na kilogram pa po 100, kar je precej dražje kot na ljubljanski tržnici. Čebula je 55, malinanci 250, grozdje 100, paradižnik 100, banane 90, hruške 70, domače grozdje 60, slive 50. tropinovo žganje 250, jajca 12, sirček 200, koren 70, pesa 60 tolarjev. Pod stojnico Sadjia in zelenjave so ta ponedeljek ponujali: črno grozdje po 96, belo po 109, česen 289, paradižnik 152, banane 99, zelje 54, čebula 52, korenje 74, grenivke 139, papriko po 120 in uvožene nektarine po 189 tolarjev. Pri Deladiniju so bile banane po 100, breskve 120, paprika 80 do 100, čebula 50, krompir 30, zelje 70, česen 300, por 150, grozdje 120, jabolka 80 in suhe slive po 200 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so prodajalci ponujali 149 do tri mesece starih in 85 starejših prašičev. Prvih so prodali 77 po 300, drugih pa 29 po 200 do 220 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Letos priporočene sorte

Slovenija ima, kot je znano, zelo nizko - med najnižjimi v Evropi - stopnjo lastne oskrbe z žitom. Pridela ga ne niti polovico toliko, kot ga potrebuje, zato je povečanje pridelka ena najpomembnejših nalog, ki se je z osamosvojitvijo še jasneje začrta. To še posebej poudarja novoustalovljena Slovenska kmečka zveza. K večjemu pridelku žit pripomorejo večje zasejane površine pa tudi večji hektarski donosi, ki jih omogočijo najboljše intenzivne sorte. Kmetijski inštitut Slovenije je tudi za letošnji jesenski setev, ki se bliža, pripravil priporočen sortni izbor, pripravljen na osnovi rezultatov večletnih mikro poskusov na štirih poskusnih mestih v Sloveniji. Pri tem ni upoštevana samo rodnost, temveč tudi zgodnost, višina slame in kakovost zrnja.

Za letošnji jesenski setev priporoča stroka osem sort ozimne pšenice, pet sort ozimnega ječmena ter eno sorto ozimne rži in tritikale. Daleč najpomembnejša je seveda pšenica, zato namenimo več besed tej poljščini, zlasti šestim sortam ozimne pšenice, ki so primerne za vsa pridelovalna območja Slovenije, torej tudi za naše kraje.

Kot najzgodnejšo sorto priporoča inštitut sorto ano, ki je zaradi nizke rasti odporna proti poleganju in srednje odporna proti pepelasti plesni. V najboljšem času setve, to je v dneh med 10. in 25. oktobrom, je najprimerneje sejati po 700 kalivih zrn na kvadratni meter njive. Priporočena je tudi že sedaj zelo razširjena sorta marija, ki ja žal manj odporna proti pepelasti plesni in daje malo slabšo moko. Podobna je sorta džerdanka, ki je srednje občutljiva za pepelasto plesen in rjavenje plevic, ter sorte zagi 87, zrnka in dvanaestra.

Med osmimi priporočenimi sortami ozimne pšenice sta tudi dve, ki se bolj obneseta le v severovzhodni Sloveniji, to sta žitarka in pitoma. Pitoma potrebuje le 400 do 500 kalivih zrn na kvadratni meter, saj se izjemno močno razrašča, vendar jo zaradi nekaterih drugih slabših lastnosti opušča.

Slovenski sortni izbor za letošnji jesenski setev priporoča tudi naslednjih pet sort ozimnega ječmena: robur, plasant, alpha, rex in sladoran. Slednje sorto že opuščajo, saj zaostaja za prvimi štirimi. Kot najboljša ozimna rž je priporočena sorta danko, kot najboljša tritikala pa sorta clerical. Letos je v Sloveniji potrjenih več kot 4.800 ton semenske pšenice, 2.800 ton ozimnega ječmena in 20 ton rži, zato z nakupom dobrega semena ne bi smelo biti težav.

Inž. M. L.

Kdo bi bil grobar kmetijstva?

Za kmetijstvo bo morala Slovenija več žrtvovati, saj ne more obstati kot osamljen otoček sredi dežel, ki izdatno subvencionirajo svojo pridelavo in rejo

Katastrofalna suša, ki je letos tako hudo prizadela slovensko kmetijstvo, je še zaostila vprašanje primernosti naše agrarne politike ter okrepila zahtevo po večji pomoči tej gospodarski panogi. Vse bolj postaja jasno, da bo v novi državi kljub priznavanju pomena trga in tržnih načel gospodarjenja potrebno za kmetijstvo žrtvovati več kot doslej, to pa pomeni ubirati podobno politiko kot jo druge razvite evropske dežele, sicer bo naše kmetijstvo nazadovalo in propadalo, kaj šele, da bi se posodobilo, izboljšalo skrajno neustrezno posestno sestavo in postalo bolj konkurenčno.

Zal ni natančnejših podatkov, koliko smo zadnja leta namenili subvencioniranju kmetijstva. Še najbolj zanesljiva številka velja za leto 1986, torej čas, ko je država kmetijstvu sorazmerno dosti pomagala. Takrat je šlo za subvencije družbenim obratom in kmetom v različnih oblikah 269 ameriških dolarjev na hektar, kar je

več kot v ZDA (126), Kanadi (105), Novi Zelandiji (64) in Avstraliji (3), zato pa mnogo manj kot denimo na Japonskem (8.690), v Švici (1.439), Avstriji (615) in Evropski gospodarski skupnosti (590). Če hoče postati naše kmetijstvo konkurenčno, mora dobiti večjo državno pomoč, ne glede na to, če je država včlanjena v Evropsko skupnost ali ne. S protekcionistično politiko do slovenskega kmetijstva se bo treba sprijazniti že zavoljo tega, ker druge države, z izjemo velikih izvoznih pocih hrane, kot so ZDA, Avstralija in Kanada in Avs-

tralijska, počno natanko to.

Zanimivi so podatki, ki kažejo, da se pomoč zahodnoevropskemu kmetijstvu iz leta v leto povečuje in da zdaj znaša še nad 62 milijard ekujev. Večji del tega ogromnega zneska porabijo za subvencioniranje pridelave žita, mleka in mlečnih izdelkov in rejo goveda, to pa so kmetijske panoge, ki so tudi za Slovenijo najpomembnejše. Kdorkoli bo imel v rokah vaje oblasti, bo vsa ta dejstva moral upoštevati, če se ne bo želel zapisati v zgodovino kot grobar našega kmetijstva.

M. LEGAN

Krkin trškogorski cviček

Krka ima na Trški gori vinograde, pod njo pa vinsko klet — V povprečni letini 40.000 l cvička

TRŠKA GORA — V vnožju Trške gore, najbolj znane dolenske vinske gore, na prostoru, kjer je nekoč stala stiška vinska prstava Bajnof, ima novomeška Krka svojo vinsko klet. Z vinogradništvom in vinarstvom se je Krka začela ukvarjati pred kakimi 16 leti, in to zato, da v svojih lokalih, ki danes sodijo pod Krka Zdravilišča, lahko gostu ponudi svoje, domače vino. Od 1978 imajo na Bajnofu od grmske kmetijske šole v najemu nekdanje bajnofske hleve, v katerih so uredili vinsko klet, ter poltretji hektar vinogradov, pod Krkinim hramom na Trški gori pa imajo še 2,5 hektarja svojih vinogradov.

»Skupaj imamo kakih 15.000 trsov, največ sort za cviček,« je povedal vodja kleti Lojze Cvelbar. V povprečni letini pridelajo okoli 40.000 litrov cvička. Sicer pa v povprečni letini pridelajo okoli

50 ton grozdja, poleg tega ga še kakšnih 20 ton odkupijo, v glavnem žametno črno in frankinjo. Tudi to odkupljeno grozdje je le s Trške gore oz. bližnje okolice, tako da je Krkin cviček res pravi trškogorec. Poleg cvička pridelujejo še sortno modro frankinjo, dolensko belo, pred dvema letoma pa so napolnili celo nekaj sto butelj traminca.

»Naša klet ima posode za 10 vagonov vina, se pravi za 100.000 litrov, zaposleni pa smo trije ljudje. Občasno nam pri delih v vinogradih pomagajo dijaki Kmetijske šole, ki tako opravljajo svojo prakso, ki poteka tudi v kleti, uporabljajo pa tudi naš laboratorij za enološke vaje,« je našel Cvelbar. »Poleg v kleti pridelanega vina na Bilejskem in v Beli krajini vsako leto odkupujemo belo vino, ki ga potem donesemo v polnimo v kleti.«

Največ vina iz Krkine kleti gre v Krkine gostinske obrate, kakšnih 20 odst. pa ga dajo v trgovine, in to cviček in modro frankinjo. »V našem cvičku je okoli 60 odst. žametne črnote, 25 odst. laškega rilinga in 15 odst. frankinje. Za cviček je najbolje, če ima 9 do 9,5 odst. alkohola, zelo lep je celo pri 8,5 odst.

Lojze Cvelbar

alkoholni stopnji, a je zaradi nizkega alkohola tak cviček manj obstojen,« je pripovedoval strokovnjak.

»Cviček mora biti prijetnega, blagega okusa, svetlo rubinaste barve, s primerno kislino. Zadnje čase opažamo, da se povpraševanje po cvičku veča.« Na Bajnofu vino tudi prodajajo, a le cviček in frankinjo, kajti belega vina jim še za Krkine lokale primanjkuje. »Cvičku bi morali vrniti veljavo, ki mu gre, vendar bi za to potrebovali večjo klet, ki bi lahko zadovoljila potrebe trga.« Krkina klet sicer zadostuje za njihove potrebe. Poznavalci pravijo, da Krkin cviček res zasluži to ime. A za povrnitev nekdanjega slovesa in za utrditev na slovenskem trgu bi bilo treba narediti še kaj več. Prav gotovo prihodnost cvička ne more biti odvisna od vikendarjev.

A. B.

VINOGRADNIKI

VRELKO, VINOBRAN in ostalo vinogradniško opremo lahko kupite v prod. SEJALEC Cesta K. Staneta 3, Novo mesto, tel.: 24-132

CENA GROZDJIA ŠE NEZNANKA

LJUBLJANA — Trgatev se zaradi suše približuje še hitreje, vinogradniki pa še vedno ne vedo, po kakšni ceni bodo kleti odkupovali letošnje grozdje. Zaenkrat je znano le to, da bodo banke odobrile 15-odstotno regresirano obrestno mero za odkup grozdja. Po nekaterih napovedih bi bila sprejemljiva odkupna cena za grozdje srednje kakovosti okrog eno nemško marko, pri najboljših sortah pa bi dosegla poldrugo marko. Znani so tudi izračuni pridelovalnih stroškov v modelnih kalkulacijah, ki jih pripravlja Kmetijski inštitut Slovenije. Po njih znaša polna lastna cena kilograma grozdja pri 8-tonskem pridelku v podravskem rajonu 61,56 tolarja, pri 5-tonskem pridelku pa že 87,61 tolarja. V primorskem rajonu so stroški za petino nižji, za naš, posavski rajon pa podatkov ni.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Odločajo kvasovke

Letošnje izkušnje s portugalko nekateri že imajo. Na žalost je nekaj nesrečnih, ker se alkoholno vrenje ne odvija najbolj srečno. Redki med temi so pripravili kvasni nastavek s kupljenimi kvasovkami in nekateri imajo zopet smolo. Vrenje v "pletenci", kjer naj bi na pastiriziran most in nato ohlajen na 20 - 25° C dodali vinske kvasovke, se komaj prebujajo. Vendar za to kvasovke niso krive. Lahko so mrzle noči preveč ohladile most. Zato svetujem, da majhno posodo, v kateri pripravljate kvasni nastavek, ovijete na debelo z deko ali podobno "izolacijo", da temperatura ne bo padla prehitro.

Druga nevarnost za neuspešno pripravo kvasnega nastavka je v nedoslednem pastiriziranju mosta. Pastiriziranje ali segrevanje mosta na 80° C je potrebno, da uničimo divje kvasovke in bakterije. Mnogi nimajo termometra in prezgodaj nehajo segreti most in namen ni dosežen. Ako so v mostu še ostale divje kvasovke, se težje uveljavijo dodatne. Nobena nevarnost pa ni, da zavremo most na štedilniku tudi do 100° C. Ne sme pa vreti predolgo, ker se pri visoki temperaturi sladkor v mostu spreminja v karamel in ta vonj ni zaželen v šopku vinskih cvetic.

Nevarnost je tudi v oživiljanju suhih kvasovk. Zopet potrebujemo termometer, ker je za ta ukrep potrebna mlačna voda 40 - 42° C. Suhe kvasovke počasi stresamo v mlačno vodo, in ne obratno, pomešamo in pustimo mirovati 20 minut. V takem okolju se kvasovke prebujajo. Sledi vlivanje raztopine kvasovk v vodi v most. Potrebno je pohiteti, saj več kot pol ure zatem, ko smo jih namočili v mlačno vodo, kvasnice ne os-

mag. JULIJ NEMANIČ

ZAČEL SE JE ODKUP GROZDJIA — Preteklo soboto se je v metliški vinski kleti začel trodnevni odkup zgodnjih sort grozdja, in sicer šentilovrenke, portugalk in gamaja, ki so ga odkupili okrog 110 ton. Za tako zgoden odkup so se odločili zaradi nizke stopnje kislin, ki je posledica suše, medtem ko je količina sladkorja v grozdju zagotovljena. Po tem odkupu še ni moč napovedati, kakšna bo letošnja letina, vendar v vinski kleti ocenjujejo, da bo grozdja več kot lani, pač pa bodo iz njega iztisnili manj mosta. (Foto: M.B.-J.)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Cenjene slive in češplje

Nobeno koščičasto sadje ni tako raznoliko, kot so slive. Barve sadežev segajo od zelene, rumene, preko rdeče do temnoderne. Večbarvni ringloji so zelo sladki in imajo nežno, mehko meso. Sladki in aromatični so tudi dromslji ali štrbonclji, ki so le nekaj večji od češenj in zlato-rumene barve. Primerni so za vlaganje in sušenje, za pripravo kolačev, pa tudi za izdelavo likerjev in štrboncljevega cveta.

Slive so cenjene kot namizno sadje, češplje pa so primerne za vlaganje, sušenje in pripravo marmelade. Tudi zamrzujejo se zelo dobro. Na splošno je znano, da je hranilna vrednost vseh vrst velika. Suho slivo še danes uporabljamo kot zdravilo v uradni medicini mnogih držav. Slive vsebujejo veliko vitaminov skupine B in velike količine organskih kislin. Če se ozremo po kmečkih vrtovih in sadovnjakih, opazimo izredno dobro letino domačih češpelj. Iz njih lahko pripravimo kar precej izdelkov. Največ iz njih pripravljamo marmelado, džem, jih sušimo, zamrzujemo in sočimo skupaj z jabolki, hruškami ali breskvami. Kako jih zamrzujemo? Izbere-

mo vedno zdrave plodove češpelj, jih operemo, odcedimo in na krpi osušimo. Zamrznemo jih razgrnjene na pladnju in naslednji dan jih shranimo v vrečke. Plodov ne shranjujemo s koščicami zaradi pogoste črvičnosti. Ohranijo se lepše, če jih potresemo s sladkomo moko, pomešano s C vitaminom. Takšne uporabljamo za češpljeve cmoke in oblogo sladice. Za zamrznitev pripravimo tudi češpljevo mezo, in sicer na 2 kg razpolovljenih češpelj dodamo 100 - 200 g sladkorja in žličko vitamina C. Maso zavremo in jo napolnimo v trdne posode. Obstožnost je 8 - 10 mesecev.

Za večerni obrok se prav prikaže češpljeva kaša; zanjo potrebujemo 1/4 kg prosene kaše, 1/4 kg suhih češpelj, 10 dag masla, 1 žlico sladkorja, sol in po želji smetano. Proseno kašo operemo in čez noč namočimo. V litru in pol vode delno skuhamo češplje, dodamo namočeno proseno kašo in vse ostale sestavine. Maso dobro premešamo, preložimo v primerno posodo, jo pokrijemo in postavimo v pečico, da se jed zmečka. Okus izboljšamo z vanilijo sladkorjem ali cimetom.

Budganja vas na koncu ceste

ŽUŽEMBERK — Prebivalci Budganja vasi so s potrpljenjem na koncu. Vsa stvar se kuha okoli ceste Žužemberk—Prevole. Vaščani Budganja vasi pa tudi prebivalci Žužemberka in vsi, ki kolikor toliko poznajo razmere, vedo, da bi bila ta cesta lahko že kdaj v celoti asfaltirana, če se ne bi vseskozi zapletala zaradi v bistvu povsem obrobnihi in malo vrednih lastniških zadev, ki pa v resnici za sabo skrivajo zasebne interese in sorodstvene spore. Skratka, zaradi nasprotovanj enega človeka je odcep te ceste od Žužemberka do Budganja vasi še danes tak, kakršen pač je. Danes pa je ta cesta samo še od daleč podobna cesti. Gotovo gre za najslabšo občinsko cesto v prostrani KS Žužemberk, poleg tega pa cesta povezuje Žužemberk s sosednjo KS Hinje. Žalostno je, da imajo prebivalci krajevne skupnosti Hinje boljšo povezavo prek Dobropolja z Ljubljano kot s središčem Suhe krajine Žužemberkom kot s občinskim središčem Novim mestom.

In kaj bodo prizadeti ljudje rekli sedaj, ko se je izkazalo, da človek, ki je ves čas ovrzal začetek posodobitvenih del na tej cesti, v resnici sploh ni lastnik zemlje, ki bi moral biti »žrtvovan« za razširitev ceste ob asfaltiranju? Pravi lastnik, ki živi v Ljubljani, pa je dal takoj svoj pristojni. Samo, kot pravijo naši nekdanji južni bratje: Prošla baba s kolarci. Vse je bilo napeljavano, da bo za posodobitev te ceste na voljo denar iz občinskega proračuna in iz sklada za demografsko ogrožene. A denar ne čaka in prav je tako. A sedaj, ko so v Žužemberku našli pravega lastnika in je ta takoj dal soglasje, ni več denarja in vse kaže, da letos z asfaltiranjem najbolj kritičnega odseka od Žužemberka do Budganja vasi ne bo nič. Prav zaradi nagajanja prejšnjega samostojnega lastnika so začeli cesto posodabljati od Budganja vasi naprej do Gradenca, namesto da bi se dela lotili od Žužemberka do Budganja vasi.

In kaj prebivalcem Budganja vasi ostane sedaj? Menda ne samo čakati, da bo čim prej zapadel sneg in zametel luknje in grbine na cesti, da bodo avtomobili tekli vsaj malo bolj gladko in ne bodo zaradi tresenja in premetavanja od njih odpadale izpušne cevi in zunanja ogledala!

A. BARTELIJ

Stečaj — bližnjica za odpust

Stečaji zadevali okoli 1000 delavcev

NOVO MESTO — Lani so bila v novomeški občini v stečaju tri podjetja Novolesa in šentjernejska Iskra Upori, letos pa žužemberški Gradbenik. Skupaj ti stečaji zadevajo okoli 1000 delavcev. Medtem ko je stečajni postopek za Novolesova podjetja končan, pa za šentjernejsko Iskro Upore in Gradbenika še teče. V primeru Novolesovih podjetij se je stečajni postopek zaključil s prisilno poravnavo. V vseh stečajnih postopkih je delavce zastopala oz. jih še območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Dolenjsko.

Kako poteka stečajni postopek, je v veliki meri odvisno od stečajnega upravitelja, ali terjatve delavcev prizna ali ne. V Novolesovem primeru ni bilo nobenih zapletov, tudi v žužemberškem Gradbeniku jih ni, zato pa je toliko težje v šentjernejski Iskri, ki je šla prva od teh v stečaj, pa stečajni postopek še ni končan. Sedaj je končan postopek pred sodiščem združenega dela in odločba bo v kratkem pravomočna, če se stečajni upravitelj ne bo ponovno pritožil.

Seveda so bili vsi ti stečaji narejeni zaradi odpustov delavcev. Stečaj je za podjetje pač najcenejša, najbolj enostavna in »učinkovita« varianta, kako se na hitro znebiti odvečnih delavcev, sicer bi moralo plačevati odpravnine itd. Da je res tako, kaže tudi dejstvo, da vse te firme, ki so šle v stečaj, še naprej delajo, predmet poslovanju je isti, proizvodnja poteka v istih prostorih.

Če bo šlo s stečajnim postopkom za Iskro Upori tako naprej, se kaj lahko zgodi, da bodo delavci prej izgubili pravico do denarnega nadomestila pri skupnosti za zaposlovanje, kot bodo dobili izplačane svoje terjatve iz stečajne mase.

A. B.

Slovenija Moja dežela.

Trd, vendar neizbežen tuji kruh

Na tujih trgih bo GIP Pionir letos zaslužil tretjino celotnega prihodka — Gradi hotele, bolnice, blagovnice, stanovanja v štirih tujih državah

NOVO MESTO — Slovenskemu gradbeništvu, katerega del je tudi novomeški GIP Pionir, ne cveto rožice. Doma investicijskih gradenj skoraj ni, posebno ne večjih, pa tudi stanovanj se gradi le za vzorec. Gradbena podjetja zmanjšujejo število zaposlenih in delavcem izplačujejo slabe plače, bilo bi pa še težje, če ne bi delala na tujem. Z deli na tujem se rešuje tudi Pionir, ki mu pri tem koristijo dolgoletne izkušnje in reference, ki si jih je nabral z izgradnjo najrazličnejših objektov na tujih trgih.

»Skupna vrednost pogojenih del, ki jih trenutno izvajamo v tujini, je okrog 70 milijonov mark. Od tega je v letošnjem letu predvidena realizacija v vrednosti 48 milijonov mark, kar je tretjina celotnega Pionirjevega zaslužka, načrtovanega za letos. Trenutno imamo gradbišča na štirih tujih tržiščih, na Poljskem, v Rusiji, Latviji in na Madžarskem, iščemo pa še nove posle. V ta namen smo maja letos celo odprli predstavništvo v Moskvi. Na Poljskem imamo svojega predstavnika prek ljubljanskega Imos Inženiringa, razmišljamo pa tudi o predstavništvih in kasneje o mešanih ali lastnih podjetjih še na drugih tujih tržiščih. Naš cilj je biti čim bližje investitorjem in poslu. Finančne vire, ki so pri investicijskih delih na tujem vse bolj zaželeni od izvajalca, pa skušamo iskati predvsem v Italiji, Avstriji in Nemčiji. V Sloveniji jih je zelo malo,« pravi dipl. gradbeni inženir Bojan Bučinel, direktor marketinga za tuji trg v GIP Pionir.

Bojan Bučinel

»KOVINAR« Novo mesto
Ljubljanska 28
68000 NOVO MESTO

V Bršljinu (Ljubljanska 28)

ODDAMO V NAJEM POSLOVNI PROSTOR

velik 180 m², v l. nadstropju, primeren za trgovsko dejavnost, predvidoma z dne 1. 11. 1992.

Vaše cenjene ponudbe pričakujemo do 25. 9. 1992. Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu 22-316 ali osebno na sedežu podjetja Kovinar Novo mesto.

Največja želja še neuresničena

Ob 40. obletnici ustanovitve je podjetje Dolenjka odprlo sodoben nakupovalni center v Novem mestu — Namesto cele blagovnice vsaj ena etaža

NOVO MESTO — V dvonamenski stavbi zaklonska v novomeški stanovanjski soseski Slavka Gruma je bil v petek, 11. septembra, slovesno odprt sodoben nakupovalni center trgovskega podjetja Dolenjka. Na 730 kvadratnih metrih je na voljo bogata izbira živil in vseh gospodinskih potrebščin, v njem pa so uredili tudi manjšo pekarno, ki ves dan sproti peče kruh in pecivo.

Nakupovalni center, ki je velika pridobitev predvsem za okrog pet tisoč prebivalcev novomeške krajevnosti Drska, je Dolenjka uredila ob 40. letnici podjetja. To je nastalo z združitvijo več manjših trgovskih podjetij, da bi bili lažje kos slabi oskrbljenosti dolenjskega tržišča. V vseh teh letih je Dolenjka veliko vlagala v posodabljanje svojih prodajal in opreme in v širjenje trgovske mreže. Razvila je tudi grošično dejavnost, tako za potrebe lastne prodajne mreže kot za okrog 150 zunanjih kupcev. Precejšnja sredstva je Dolenjka vložila tudi v sistem poslovanja za računalniško obdelavo podatkov in v izobraževanje kadrov. Vsa leta je štampilala najmanj po en razred v trgovski šoli ter izobraževanje na poslovoški šoli, da bi bili zaposleni primerno usposobljeni za delo s kupci.

Danes ima Dolenjka 45 prodajal in v novomeški, črnomaljski in trebanjski občini, od tega 19 samopostrežnih, dva diskonta in dve blagovnici; 400 zaposlenih — 130 manj kot pred tremi leti — je v prvi polovici letošnjega leta ustvarilo za okrog 21 milijonov mark prometa. Prodaja se je nekoliko zmanjšala, a drugim trgovcem se je še bolj, saj se kupna moč prebivalstva zmanjšuje. Samo letos so v posodobitve vložili že 40 milijonov tolarjev lastnega denarja.

Direktor Dolenjke Milan Jakopin ob jubileju poudarja tudi cilj, ki si ga prizadeva uresničiti že več kot 15 let, a še vedno zama. Gre za blagovnico v Novem mestu. Da bi lažje prišli do nje, je Dolenjka leta 1977, ko jo je še vodil dolgoletni direktor Lojze Urbanč, celo vstopila v sistem Emona, vendar iz tega ni bilo nič in se je z letom 1990 spet

SODOBEN NAKUPOVALNI CENTER — Ob 40. letnici obstoja je trgovsko podjetje Dolenjka na Drski na 730 kvadratnih uredilo sodobno samopostrežno prodajalno. Njena posebnost je mini pekarna, iz katere bo ves dan prihajal dišeč svež kruh in pecivo. Zbranim je o novi pridobitvi govoril direktor Dolenjke Milan Jakopin (na sliki), prodajalno pa je odprl predsednik novomeškega občinskega izvršnega sveta mag. Boštjan Kovačič. (Foto: Z.L.-D.)

NA GOLUŠNIKU TUDI PRAZNIK KS OTOČEC

Na srečanju predstavnikov krajevnih združenj Zveze borcev v novomeški občini so se 9. septembra med drugim dogovorili, da bodo glede nove organiziranosti ZB počakali, dokler ne bo spejeta nova pravna razdelitev občin. O tem, ali bodo vse sedanje KO ZB ostale to, kar so, ali pa bodo postale ponekod krajevna združenja ZB, bodo sklepali kasneje. Pripravili bodo osnutek za tako organiziranost, saj ta hip ni drugačnih praktičnih možnosti.

Za sobotno srečanje na polstoltni obletnici prvih slovenskih brigad v Ljubljani je med borci izredno zanimanje. Vse priprave za izlet v republiško središče so skoraj končane.

Precej koristnih pobud so dali predstavniki KO ZB za srečanje nekdanjih borcev in aktivistov OF, ki bo 17. oktobra na Golušniku na Trški gori. Tam bodo počastili 50. letnico prvih dolenjskih partizanov. Hkrati bo tam srečanje ob krajevnem prazniku Otočca.

STO KRAV NA ŠRANGI — Nedelja je bila v Straži v znamenju 6. straške jeseni. Turistični delavci so to pot za številne obiskovalce pripravili ohcet s prikazom običajev ob odhodu neveste od hiše, ob prevozu bale, šranganje, maškare, podkonec in vse, kar je nekdanj sodilo k pravi dolenjski poroki. Poročni par, Katarina Darovec in Jure Krštinč, sta se držala, kot bi šlo zares, Jerica Kržan pa je obljubila, da bodo Stražani že naslednjo jesen pripravili pravo poroko. Vsi obiskovalci te tradicionalne prireditve so bili v nedeljo svaje in so si lahko privoščili tudi kaj takšnega, kar na vsaki gasilski veselici ni na mizah. Za to so prostovoljno in brezplačno poskrbele domače gospodinje in pripravile pravo skladišče domačih ohcetnih poslastic. Ljudi je bilo preveč, da bi vse videli in slišali. Se najbolj je bilo zanimivo pri šranganju, ko so Prapračeni zahtevali za sto krav denarja, na koncu pa so se le pogodili za trideset. (Foto: J. Pavlin)

osamosvojila. Trenutno se Dolenjka trudi v blagovnici, ki jo gradijo na Novem trgu, odkupiti eno etažo. V prihodnje načrtujejo tudi krepitve grošične dejavnosti s pripravo blaga za drobno prodajo, nadaljnjo prenovo ob-

• In kaj bo z Dolenjko po zakonu o denacionalizaciji? »Naša stališča so jasna,« pravi Jakopin. »Dolenjka ni dobila nobenega poslovnega prostora brezplačno, ampak je vse odkupila in jih večinoma temeljito obnovila ter nekaj tudi povečala. Takih poslovnih prostorov ne moremo vračati neodplačno. Poleg tega bi se z vračanjem bistveno okrnilo poslovanje podjetja, pod vprašaj pa bi bila postavljena ekstenzenca 80 delavcev, ki sedaj delajo v t.i. nacionaliziranih lokalih. Naš predlog je, da bi pravi lastniki postali lastniki podjetja v obliki delnic, v višini vrednosti odvzetega poslovnega prostora. Lastninjenje pa bomo opravili, ko bo sprejet ustrezen zakon. Nismo se šli nikakršne divje privatizacije.«

jektov in posodobitev opreme ter računalniško vodenje nabave in prodaje blaga v prodajalnah.

Z. L.-D.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 19. septembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: Market, Cesta herojev
- trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure:
- PERKO, market v Šentpetru od 7. do 21. ure:
- Mini market Javor, Muzejska 3, Novo mesto
- Šentjernej: Mercator-Standard, Samopostrežba
- Dolenjske Toplice: Mercator-KZ Krka, Prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Dolenjka, Market
- Straža: Mercator—KZ Krka, Samopostrežba
- Novo mesto: v nedeljo od 8. do 11. ure:
- Mercator—Standard, Prodajalna Glavni trg 3
- od 8. do 12. ure:
- trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- PERKO, market v Šentpetru od 8. do 17. ure:
- Mini market Javor, Muzejska 3, Novo mesto

DOBRA SEZONA V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — Z letošnjo poletno sezono so v Zdravilišču Dolenjske Toplice zelo zadovoljni, zlasti se je obnesel program tako imenovanih zelenih družinskih počitnic. Še posebej dobro je bil letos zaseden kamp, zato računajo, da bo letos v njem skupaj okoli 10.000 nočitev. Do konca leta bo v Dolenjskih Toplicah še nekaj večjih prireditev. Tako je napovedano srečanje nekdanjih Kočevarjev, v tem kraju se bodo zbrali koroški Slovenci iz Avstrije, od 24. do 26. septembra bodo v Dolenjske Toplice prišli pohodniki po evropskih pešpotah iz Nemčije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Pripravili bodo martinovanje pa prireditve v božično-novoletnem času in še kaj.

KAJENJE — V torek dopoldne se je novomeški radio vključil v teden boja proti kajenju. O tej razvadi so pripravili celourni oddajo, v kateri je o škodljivostih kajenja govorila dr. Tatjana Gazvoda. Oddaja je bila kontaktirana, kot se učeno reče možnost, da se poslušalci po telefonu vključijo neposredno v oddajo. Med različnimi vprašanji o škodljivosti kajenja je bilo postavljeno tudi, ali škoduje, če ga žena možu pokadi dvakrat dnevno. Zdravnici in voditelji je vzel sapo. Šele po globokem vdihu je bilo slišati, da na nesramna vprašanja ne bo odgovoril. Zato smo odgovor mi poiskali na radiu Erevan: »Načeloma ne škoduje, če mu ga pred kajenjem ne prižge!«

SARA — Zadeva se je nekako napovedovala že v ponedeljek zvečer, ko je Studio D pripravil kontaktno oddajo z znano vedeževalko Saro, ki spet gostuje v Novem mestu. Telefoni so kar žareli od pregetosti. Klicateljce so zvedele vse mogoče, o bolnih ledvicah, glavobolih in podobnem do bolj ali manj zaviti odgovorov o zvestosti mož. Koliko družinskih preprirov ali še kaj hujšega je bilo v ponedeljek zvečer, ne vemo. Vse pa se, da se je kar nekaj moških znalo v hudi stiski: kako v naslednjih dveh tednih, kar bo gospa Sara še v Novem mestu, ženo tako zaposliti, da ne bo mogla priti v stik s Saro, ne po telefonu, še manj pa osebno.

Ena gospa je slišala, da Pionirjevo direktorsko strukturo zelo skrbi imidž podjetja. Popravljati naj bi ga začeli z 12 beemveji za svoje potrebe.

SLIKE — Kljub poročni mrzlici, ki v glavnem vedno spremlja ne le poročni par, ampak tudi bližnje in daljnje sorodstvo, je bilo nedavno opaženo, da je sicer prelepa otoška poročna dvorana brez oblečij na steni. Skoraj gotovo na Otočcu niso edini, ki so po snetju Titove slike pustili prazno. Gre pravzaprav za racionalno, s tem pa za opravičljivo in celo pohvalno obnašanje. Navodil ali vsaj priporočil, kaj naj bi tozadevno viselo na steni, ni. Prevečkratno menjavanje stenskih simbolov ne bi bila poceni zadeva.

GASILCI — V torek dopoldne je večnamensko gasilsko vozilo novomeške PGE priborilo v naselje Drska pred blok št. 46. Ljudje so se takoj začeli zbirati, da bi videli, kaj se spet dogaja. Na srečo ni bilo nič hujšega. Gasilci so se očitno le odločili demonstrirati večnamenskost vozila. Raztegnili so lestev, iz žepov potegnili čopice in se lotili barvanja lesenega balkonskega opaža.

KANDIJA — V soboto je bila na vrtu hotela Kandija napovedana predstavitev Slovenske ljudske stranke in njenega predsedniškega kandidata dr. Stanka Buserja. Bilo je vse pripravljeno, kot se spodobi: dovolj miz, stolov in dodatnih klopi, sod zastojnice domače kapljice in vabljuje domače dobrote, glasba domačega ansambla, obljubljeni pa so bili tudi odgovori na vsa vprašanja. Kljub temu je bil kandijski vrt tudi po dveurnem čakanju z uradnim začetkom srečanja na tričetrt prazen. Niti Romov, ki ob vsaki prireditvi, posebno ob kakšni pokušini piva in mesnin, skoraj ne spustijo zraven »civilov«, ni bilo na spregled. Sicer pa ni bilo nič dolgočasno. Še novomeška znamenitost, Lojzka, se je navrtela. Dr. Buser, geolog in — kot sam pravi — po sreči zapriseženi ekolog je med drugim dolenjskim kmetom in drugim obljubil avtocesto, o kateri nihče več ne govori. Če ga bodo ubogali, pa se nam obeta na TV prikaz orožja starešin nekdanje JA. Ko jim ga bodo seveda pobrali.

JUTRI PREDVOLILNI SHOD SDP

NOVO MESTO — V petek, 18. septembra, bo ob 17. uri pripravila občinska organizacija SDP Novo mesto v prostorih hotela Kandija predvolilni shod »Za Slovenijo zdaj!«. Na predstavitev volilnega razglasa in pogovor o drugih pomembnih vprašanjih vabijo člane in simpatizerje.

JEZ KONČAN

MAČKOVEC — V teh dneh so delavci Vodnogospodarskega podjetja iz Novega mesta po mesecu dni dela končali obnovitvena dela na jezu pri Termotekniški v Mačkovecu. Obnova je v celoti uspeša, za kar ima zasluget tudi nek vodostaj Krke. Sredstva so prispevali: ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora republike Slovenije — izpostava v Novem mestu, Tovarna zdravil Krka in Termoteknika.

Črnomaljski drobir

VLADA - Črnomaljec, ki se je napolnil po opravih v metliško občino, je opazil, da se pri sosedih marsikaj dogaja. Urečajo ceste, pločnike, ograje, mostove, prišepnili pa so mu, da imajo v letošnjem načrtu še gradnjo avtobusne postaje in blagovnega centra. V eni od mnogih metliških gostiln je potem zvedel, da se pač približujejo volitve in da želi sedanja občinska oblast ostati svojim podanih v lepem spominu ali pa si pridobiti celo kakšno točko za naprej, pa sedaj dela za tri. Po poti domov je Črnomaljec razmišljal, zakaj gre v Črnomlju kljub številnim kritikam občanov razvijati tako počasi naprej. Ko je na obzorju zagledal obrise domačega mesta, se je domislil, da je pri njih pač na oblasti Demosova vlada, dana od boga in za večno, po metliški občinski stavbi pa šarijo komunisti, ki jim lahko, če ne bodo pridni, naslednje volitve kaj hitro spodnesejo tla pod nogami.

STOPNICE - Stopnice, ki vodijo od črnomaljske klavnice proti nekdanji vojašnici, je že dobodba načel zob časa. Precej nevarno se namreč vdirajo, vendar odgovorni pravijo, da ni denarja za popravilo. Zato se tisti, ki hodijo po njih - gre namreč za javno pot - sprašujejo, če bo moral najprej kdo pasti v nekajmetrsko globel, da se bo našel denar.

ZASEDANJE - Začela so se se zasedanja skupščin, tako republiške kot občinskih. Nekateri delegati črnomaljske skupščine so z zanimanjem spremljali zasedanje republiške, da bi ugotovili, kakšne modne težnje je prineslo prvo popočitniško sejanje. Razumljivo, da se v provinci ne morejo nositi tako kot v prestolnici. Zato pa ima metuljček na seji občinske skupščine približno takšno težo kot računalnik na klopi republiškega delegata.

Sprehod po Metliki

NAJDLJŠEGA SLOVENSKEGA MARATONA iz Celja v Logarsko dolino se je udeležil tudi Metličan Milan Ivančič. Med približno petsto tridesetimi tekmovalci je zasedel odlično devetnajsto mesto, petinsedemdeset kilometrov pa je pretekel v malo več kot sedmih urah. Njegov uspeh je toliko vrednejši, če upoštevamo, da je prišlo kar nekaj udeležencev na cilj šele po šestnajstih urah pešačenja. Maraton, osmi po vrsti, je bil odlično pripravljen, k čemur je nemalo prispeval Srto Popovič, Metličan, ki že vrsto let živi v Celju in je podpredsednik organizacijskega odbora. Tekmovalce je na startu ob 1. uri zjutraj pozdravil general Janez Šlapanar.

VSELOVENSKE TEDIŠNE ŠPORTA naj bi razgibal staro in mlado, predvsem pa naj bi krajane spodbudil k zdravemu načinu življenja. V Metliki je bilo kar nekaj aktivnosti, vendar duhoviteži pripominjajo, da so manjkale najprijetnejše discipline: hitra hoja od šanka do šanka, tekanje za dodatnim zaslužkom, mrzlično iskanje zaposlitve, nošenje vode v vedrih v hribovsko območje občine, podivjana vožnja po mestnih ulicah, nesramno ogovarjanje in natolcevanje o znanjih in prijateljih, umetnost švercanja čez slovensko-hrvaško mejo, sposobnost skrivanja orožja pred policisti itd. V teh disciplinah bi bili doseženi nesluteno dobri rezultati.

Trebanjske iveri

VODA - Tone Zupančič iz Pristavice, ki si je 23 let kot mesar služil kruh v Kanadi, je bil zadnjič besen na nekatere delavce trebanjske Komunale. Ti naj bi bili do njega sila neprijazni, ko je zahteval, naj bi preverili, zakaj morata njegova mati oz. sestra plačevati nenormalno visoke račune za vodo. Nazadnje ga je zmotila še Titova slika na steni pisarne, v kateri naj bi delavce, ki ni dobro govoril slovensko, zahteval od zdoda, da ga titulira s tovaršem. Povsem druga plat medalje je tista, za katero stojijo, če bo treba, tudi na sodišču, prizadeti delavci iz Komunale. Ti zanikajo navedbe prizadetega vaščana in so njegovo obnašanje označili kot žaljivo, če že ne kar prostaško, saj pravijo, da jih je Zupančič med drugim pošiljal tudi v p... in jim grozil, kam vse bo šel iskati svoj pravico. V Komunali zatrjujejo, da so napako pri vodomerni Zupančičevih že odpravili. Zupančičeva sestra Milka Gliha pa pravi, da je že lani opozarjala Komunalo, da mora plačevati za vodo toliko kot kmet, ki ima 30 glav živine, oni pa imajo v hlevu le 1 kravo. Več kot pol leta naj bi prosila Komunalo, naj vendar popiše števec, kjer je spuščala vodo. Zgodba, skratka, ki jo piše življenje in se lahko vleče kot jara kača.

NAGRADE - TOM-Tovarna opreme, d.d., Mirna, je s svojim internim glasilom Tomi dobodba razgibala zanimanje delavcev za zagotavljanje kakovosti, saj za pravilne odgovore, zvečne s tega področja, delavcem podeljuje lepe nagrade, skoraj tolikšne, kot znašajo jubilejne. Zato ni čudno, da je včasih celo več odgovorov, kot je v firmi zaposlenih delavcev. Upajmo, da zaradi take darežljivosti ne bo zmanjkalo za plače.

IZ NAŠIH OBČIN

Škoda se povečuje

V Beli krajini se trudijo omiliti posledice katastrofalne suše

METLIKA, ČRNOMELJ — V metliški občini je bilo po drugem ocenjevanju škode zaradi suše, opravljenem v začetku tega meseca, za dobrih 272 milijonov tolarjev škode ali 5,1 odst. družbenega proizvoda občine, medtem ko je bila škoda dva tedna prej 4 odst. družbenega proizvoda. V črnomaljski občini je vrednost škode, ki jo je povzročila suša, približno dvakrat večja od metliške. Seveda pa še ni moč oceniti vseh posledic.

V obeh belokranjskih občinah so pripravili tudi ukrepe. Tako v črnomaljski občini regresirajo polovico stroškov prevoza pitne vode za ljudi in živali povsod tam, kjer se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo. V metliški občini pa bodo vsem, ki so od 1. avgusta pripeljali pitno vodo, plačali vrednost vode in sicer priznajo na dan 50 litrov vode za odraslo govedo ter 15 litrov za prašiče. V obeh občinah bodo regresirali tudi polovico cene semen krmlnih do-sevkov in umetnih gnojil, vendar mora biti setev na najmanj 20 arih. Občinski regresi bodo na voljo tudi za sadjarje in vinogradnike. V črnomaljski občini bodo 750 tisoč tolarjev namenili za regresiranje semenske pšenice, ječmena in rži. Na posestvu metliške kmetijske družbe v Mestnem logu pa lahko kmetje kupijo koruzo za siliranje. Cena za 1 kg cele rastline je 3,5 tolarja, od tega en tolar regresirajo iz občinskih sredstev. Za ublažitev škode bodo v metliški občini razdelili iz republiških blagovnih rezerv 71 ton koruze, v črnomaljski pa 169 ton. V metliški občini bo te pomoči deležnih vseh 607 domačij, ki imajo prašiče ali živino, v črnomaljski občini pa je pogoj določena količina prireje mesa oz. pridelave mleka.

M.B.-J.

UGODNOSTI ZA ČLANE

ČRNOMELJ — Upravni odbor tukajšnje kmetijske zadruge je sklenil, da bodo imeli člani KZ nekaj ugodnosti pri poslovanju z zadrugo. Tako bodo imeli prednost pri nabavi vse kmetijske opreme in reprovmateriala, ki ga na tržišču primanjkuje. KZ bo najprej odkupila kmetijske pridelke od članov. To se že dogaja pri odkupu krompirja, ki ga je na tržišču preveč. Člani bodo imeli prednost pri najemanju zadrugnih zemljišč pa tudi do 30 odst. popusta pri najemninah glede na obseg proizvodnega sodelovanja v preteklem letu. V primerih, ko bo zanimanje članov za najem zemljišč večje, bo KZ razdrla najemne pogodbe z nečlani. Člani bodo v bodoče plačevali le en odst. manipulativnih stroškov pri najemanju kreditov in republiških nepovratnih sredstev, nečlani pa 3 odst. Poleg tega KZ v bodoče ne bo več odkupovala mleka od živinorejcev, ki nje ne bodo prodali telet in sicer na vsakih 3.000 litrov oddanega mleka po eno tele. V zadrugi namreč ugotavljajo, da je mleka na tržišču preveč, medtem ko mnogi teleta koljejo na črno ali prodajejo mimo zadruge.

- V resnici je slovenski narod velikega umetnika zmeraj težko prenesel. (B. Paternu)
- Prešeren nam v zlato, umetelno izdelani posodi ponuja strup pregrešne strasti. (A. Mahnič)

VABILO FOLKLORISTOM

METLIKA — Tukajšnja folklorna skupina »Ivan Navratil« vabi začetnike in tudi nekdanje člane ter tamburaše, da se vključijo v folklorno skupino. Prijave sprejemajo vsako nedeljo ob 10. uri v kulturnem domu, kjer so vaje folkloristov. Dobrodošli!

Sami ne bodo kos posledicam suše

V trebanjskem kmetijstvu je škode zaradi suše za več kot 403 milijone tolarjev — Regresiranje semen strniščnih dosevkov, odpis davkov kmetom za letos

TREBNJE — Skupna škoda zaradi suše znaša v trebanjskem kmetijstvu 403.652.000 tolarjev, od tega v družbenem sektorju 5.929.000 tolarjev. Zadnji vročinski val je povzročil naglo sušenje koruze, drugih poljščin in strniščnih dosevkov. »Posebno prizadeti so travniki, saj je ruša tako zelo prizadeta, da je škoda že zdaj večja kot znaša en odos. Zaradi suše so prizadeta tudi žita, v zadnjih dneh ujme pa se je izrazilo poslabšalo stanje v vinogradih in sadovnjakih. Vemo pa, da namakalni naprav na območju občine ni,« je poudaril predsednik komisije za oceno škode Franc Kravcar.

Kravcar, ki je hkrati direktor trebanjske davkarije, pravi, da zaenkrat izterjave ni, da ne bodo pošiljali kmetom nobenih položnic. Z zdravstvom se o tem že dogovarjajo, s skupnostjo pokojninsko-invalidskega zavarovanja pa se še bodo.

Trebanjska vlada je sklenila, da bodo kmetom odpisali davke iz katastrskega dohodka za letos, prispevke za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje pa naj bi odpisali v višini še neodmerjenih akontacij. Iz občinskega proračuna naj bi regresirali mineralna gnojila za dog-

IZ NAŠIH OBČIN

Tudi spletke potapljajo Kovinarja

Premalo dela, preveč zaposlenih, izgube, nesoglasja v vodstvu in med vodstvom ter delavci so pripeljali Kovinarja v velike težave — Nasveti IS

ČRNOMELJ — S približno takšimi problemi, kakršni težijo črnomaljski Leso (DL 10. septembra), se spopadajo tudi v tukajšnjem Kovinarju. Razlika je le v tem, da 79-članski kolektiv Kovinarja ne veže popkovina z matičnim podjetjem, saj se je leta 1989 odcepil od SCT. Zato pa mu primanjkuje dela v strojegradnji, ima preveč zaposlenih, ob polletju pa je imel za 14 milijonov in pol tolarjev izgub, medtem ko jih je primanjkljaj iz preteklih let obremenjeval za dodatne 4 milijone tolarjev.

Kljub temu je premoženjska bilanca Kovinarja še vedno dobra. To je na zadnji seji občinskega izvršnega sveta potrdil predstavnik banke, ki je hkrati pripomnil, da se je podjetje v zadnjem času precej zadolžilo. V glavnem zaradi najemanja posojil za plače. Na izvršnem svetu si niso zatiskali oči niti pred tem, da so negativno vplivala na poslovanje podjetja medsebojna trenja v vodstvu Kovinarja, ki so se v zadnjih letih hitro menjavala. Eden od članov je opozoril, da IS do takšnih pojavov ne sme biti več imun, pač pa mora zahteva-

ti, da postavijo stabilno in strokovno vodstvo ter prenehajo s spletkami. Te sicer niso le značilnost Kovinarja.

Zlasti pomanjkanje strokovnjakov, še posebej na komercialnem področju, ki so tudi posledica spletkarjenja, poglablja krizo v Kovinarju. Ker ni dodatnih naročil, se bodo izgube povečevale, da pa bi bila nesreča še večja, so tudi odnosi med Kovinarjem, SCT in nemškimi podjetji O&K, ki je največji tuji kupec Kovinarjevih izdelkov, zelo slabi. Zato so sedanjemu v.d. direktorja, Juriju Dergancu, na IS svetovali, naj

Kovinar s strpnimi dogovori uredi odnose z omenjenima podjetjema. Pri tem naj sodeluje tudi nekdanji direktor Lomze Turk. To so bili seveda nasveti občinske vlade, v Kovinarju pa bodo morali predvsem sami ugotoviti, kaj je zanje najboljše.

M. BEZEK-JAKŠE

KOMUNALI DOLGUJEJO ŽE MILIJONE TOLARJEV

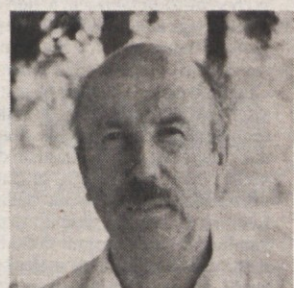
ČRNOMELJ — Komunala prvo polovico letošnjega leta sicer ni zaključila z izgubo, kar pa ne velja za vsako dejavnost posebej. Vse dejavnosti razen investicijskih del, kjer gre za delo za trg ter vodooskrbe, so imele primanjkljaj. Precej so k izgubi prispevali dolžniki, ki so bili konec junija Komunali dolžni 2,9 milijona tolarjev, dva meseca pozneje pa že kar 5,7 milijona tolarjev. Največja dolžnika sta rudnik Kanizariča in Belt. Že tretji mesec so tožbe na sodišču, kdaj pa bo dolg poravnal, na Komunali ne vedo, saj so podjetja tudi večkrat blokirana. Občinska vlada je na podjetja apelirala, naj plačujejo obveznosti do Komunale, na vodstvo Komunale pa, naj zmanjša stroške poslovanja, saj iz proračuna ne bodo mogli kriti izgub. Zato pa je IS podprl Komunalo pri zahtevi do ministrstva za trg in cene, naj ji dovoli dodatno povečanje cen komunalnih storitev. Če pa jim tega ne odobri, naj ministrstvo krije razliko do stroškov enostavne reprodukcije, in sicer brez prelivanja denarja iz ene v drugo dejavnost.

»Štrikarice« in drugi sopotniki na jesen

Dom za ostarele?

TREBNJE — »Štrikarice«, kakor pravijo v trebanjskem društvu upokojencev članicam, ki se vsak torek dobivajo v klubskih prostorih, opremljene z iglami, so prav miroljubne gospe. Zbere se jih tudi do 20 in iz volne in drugih materialov pletejo uporabne, marsikdaj prav čudovite izdelke. Nekateri tudi kvačkajo. Upokojenke svoje izdelke rade postavijo tudi na ogled. Če pa bi se morebiti kdo pregrešil zoper dobro ime in čast »štrikaric« v trebanjskem društvu upokojencev, ki šteje 656 članov iz krajevnih skupnosti Trebnje, Štefan, Rače selo, Dolenja Nemška vas in Dobrič, bi se verjetno hudo kesal, saj je znano, da se je ženskega jezika treba posebej bati.

No, pa pustimo šalo ob strani, pomembno je, da društvo živi. Tudi na svoje člane v domovih v Črnomlju, Metliki, Grosupljem in na Impoljci vodstvo društva upokojencev ne pozablja. Ob koncu leta še posebej obiščejo in obdarjajo člane, starejše od 80 let. Takih je že več kot 80, ki so blizu te starostne meje, pa 20. Toda obiski teh okrog 120 članov bi bili lahko mnogo pogostejši, če bi tudi v Trebnjem končno prišli do svojega doma za ostarele. Kot

pravi predsednik društva Franc Gamze, bi bilo za društvo in upokojence to najlepše darilo. Upa, da bodo na trebanjski občini uspešno nadaljevali zastavljeno akcijo za izgradnjo doma. Tako kot številni Trebanjci je tudi Gamze prepričan, da bi referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka za gradnjo doma ostarelih v Trebnjem uspel. »V Trebnjem pogrešamo tudi kegljišče, saj moramo zdaj hoditi kegljat v Novo mesto in Ivančno Gorico. Za ravedrilo streljam za značno puško in od letos pri Pavlinu balinamo. Nastopamo tudi v mešanem pevskem zboru z društvom invalidov. Želim, da bi se še drugi upokojenci včlanili v naše društvo,« je povedal Gamze.

P. P.

ZAČASNA PRESELITEV LEKARNE ČRNOMELJ

Dolenjske lekarne — lekarna Črnomelj obvešča vse svoje obiskovalce, da bo začasno zaradi nujne obnove od

21. 9. 1992 do 30. 12. 1992 preselila lekarno iz Kolodvorske 23 v Kolodvorsko 33 (nekdanja čistilnica v Jakličevi hiši).

Lekarna bo delala z enakim odpiralnim časom in tudi opravljala dežuranje. Obiskovalce prosimo za razumevanje.

Iris, novomeško zasebno podjetje za zaposlovanje invalidov, je ta teden v stavbi nekdanjih sisov na Pungartu v Metliki odprlo svojo poslovalnico. V njej so ob opremi, ki so jim jo veliko podarili donatorji, našli delo trije invalidi. Podjetje se pripravlja na izvajanje osrednje prevajalske službe v Sloveniji, in sicer s šestimi prevajalci, s katerimi bodo povezani po telefaksu. Sicer pa bodo v Metliki opravljali še vrsto uslug v fotokopirnici, v prihodnje pa prodajali tudi srečke za Loterijo Slovenije. Ministrica za delo Jožica Puhar, ki je prostore predala namenu, je poudarila, da ministrstvo in vlada stimulirata zaposlovanje invalidnih oseb, ter pohvalila iniciativnost Jožeta Zupanca, direktorja Irisa. (Foto: M.B.-J.)

Končno je na vrsti srednja šola

Edina metliška srednja šola se bo delno preselila v staro poslopje osnovne šole — Se vedno na treh lokacijah — Obljubljena pomoč ministrstva in vlade

METLIKA — Kar nekaj let so potrebovali v tukajšnji srednji šoli tekstilne usmeritve in edini srednji šoli v občini sploh, da so se začeli reševati njihovi prostorski problemi. Pouk imajo namreč na dveh koncih Metlike, v osnovni šoli in tovarni Beti. Slednja pa jim je dala že pred časom ultimatum, da do letošnjega 21. septembra izprazni del šolskih prostorov, ker jih potrebuje tovarna.

Prav to pa je celo sreča za šolo, saj so začeli preurejati za pouk metliških srednješolcev nekdanjo osnovno šolo v starem delu mesta, kjer naj bi teoretični del pouka začeli poučevati oktobra. Kot pa je opozorila ravnateljica srednje šole Branka Kusič, s tem njihov prostorski problem ne bo rešen, temveč samo ublažen. Pouk bodo imeli po novem celo na treh lokacijah, saj bo delo v delavnicah še vedno v tovarni Beti, ker pa morajo razrede deliti v skupine, se zagotovo ne bodo mogli izogniti popoldanskemu pouku. »Idealna dolgoročna rešitev bi bil za nas pouk na enem me-

prispevali del denarja za obnovo. Razlog več, da šola ostane v Metliki, je tudi ta, da zanimanje zanjo ne upada. Tako se je v letošnjem šolskem letu v 1. razred triletnega programa za šiviljo oz. krojača vpisalo 70 učencev, v dvoletni program pomožne šivilje pa 25. V šoli je sedaj 205 učencev, pretežno iz novomeške in črnomaljske občine. Medtem ko je bilo v preteklih letih v eni generaciji polovica ali celo več učencev iz Hrvaške, pa so letos v 1. razredu le 4, prav toliko pa jih je tudi iz metliške občine.

M. BEZEK-JAKŠE

V OŠ METLIKA PO NOVM

METLIKA — Skoraj vsi prisotni starši učencev metliške osnovne šole so se na ponedeljkovem roditeljskem sestanku odločili za tri ocenjevalna obdobja, ki bodo v letošnjem šolskem letu na šoli poskusno. Soglasna je bila tudi odločitev staršev prvošolčkov, da v enem od oddelkov prvega razreda letos poskusijo z opisnim ocenjevanjem.

SREČANJE GASILCEV V VELIKEM GABRU

TREBNJE — Občinska gasilska zveza Trebnje priredi v soboto, 19. septembra, ob 15. uri pri domu gasilcev v Velikem Gabru tretje srečanje ženskih, moških in veteranskih gasilskih tekmovalnih enot iz občinskih gasilskih zvez Brežice, Črnomelj, Hrastnik, Krško, Laško, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trbovlje, Zagorje in Trebnje za plaketo Jožeta Smodaja. Gasilci bodo tekmovali v hitrem oblačenju, metanju torbice z vrvo v krog in v vaji z vedrovko.

P. P.

Kar 32 tisoč ur udarniškega dela

S prostovoljnim delom, pomočjo kočevskih in ribniških podjetij in zasebnikov ter denarjem dobrotljive vaščanke obnovili cerkev v Črnem Potoku

ČRNI POTOK PRI KOČEVJU — V nedeljo dopoldan je bila v Črnem Potoku slovesnost ob zaključku zunanjih in notranjih obnovitvenih del na tamkajšnji cerkvi. Ugledni gost slovesnosti je bil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar.

Ideja o obnovitvi cerkve se je porodila pred štirimi leti, ko so se vaščani odločili, da bodo obnovili obcestno skarpno ob cerkvi. Ker je njihova, leta 1986 preminula sovaščanka, kočevska Nemka Otilija Jonke, svoje premoženje zapustila cerkvi, so se vaščani s cerkvijo dogovorili, da bodo njeno zapuščino porabili za obnovo cerkve v Črnem Potoku. Ustanovili so gradbeni odbor, ki ga je vodil Alojz Marolt, in se lotili dela. Prav zato so v spomin dobrotljivi sovaščanki, ki je »komaj kaj znala slovensko«, v cerkvi postavili spomensko ploščo, čeprav bi jim brez pomoči krajevne skupnosti Ivan Omerza, nekatere

rih kočevskih in ribniških podjetij, predvsem Gozdnega gospodarstva — Rog Kočevje, takratnega SGP Zidar,

• Cerkev sv. treh kraljev v Črnem Potoku se prvič omenja leta 1526. V njej so freske iz II. polovice 16. stoletja, ki so vsebinsko povezane z glavnim oltarjem, ki nosi letnico 1709, a je po mnenju kočevskega župnika Božidarja Metelke verjetno še starejši. Freske, oltar in kipi še čakajo, da bo ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, po čigar smernicah so cerkev obnavljali, izpolnil svojo obljubo, da jih bo restavriral, vse ostalo pa je po zaslugi vaščanov Črnega Potoka že narejeno.

Trgoprometa, Rika in zasebnika Milana Gornika, v največji meri pa seveda samih vaščanov, cerkve ne uspelo obnoviti.

OBNOVLJENA CERKEV

RIBNIČANOM »GROZI« PLAČILO SMETARINE

RIBNICA — Na prihodnji seji ribniške občinske skupščine, ki bo verjetno že prihodnji teden, bodo poslanci odločali tudi o sprejemu osnutka odloka o plačilu smetarine. Z brezplačnim odvozom smeti so tedaj preprečili nastanek okoli 50 »uradnih« odlagališč odpadkov po posameznih vaških skupnostih. S sprejemom odloka o plačilu smetarine za vsa področja, ki imajo urejen odvoz smeti, bi bili plačilo oproščeni le prebivalci tistih področij, od katerih so zaboyniki za smeti oddaljeni več kot 500 metrov. Ostali bi s plačilom polovice smetarine krili stroške odvoza smeti z njihovih območij in se tako izenačili s tistimi, ki smetarino plačujejo že sedaj.

RAZDELILI POSOJILA

RIBNICA — Prejšnji terek je posebna občinska komisija razdelila 23 posojil (16 obrtnikov in 7 podjetij), ki so zaprosili za dodelitev kratkoročnih kreditov iz sredstev občinskega sklada za pospeševanje razvoja obrti in podjetništva, skupno 6 milijonov tolarjev. Najvišji dovoljeni znesek, 5.000 mark v tolarški protivrednosti, so namenili 10 obrtnikom in 5 podjetnikom. Kratkoročne kredite za obdobje od 3 do 6 mesecev, z 10,4-odst. letno obrestno mero in devizno klavzulo, naj bi dobili za nakup osnovnih sredstev ali adaptacij lastnega ali najetega poslovnega prostora. Ostalim, ki so zaprosili za kredit za nabavo materiala ali opreme oziroma za obratna sredstva, pa so odobrili po 4.000 mark v tolarški protivrednosti, razen enemu, ki je zaprosil le za tolarško protivrednost 2.500 mark. Nepovratnih sredstev letos niso dajali, denar iz sklada pa so namenili vsem, ki so zanj zaprosili.

Zožene pravice borcev

Z letne skupščine občinske borčevske organizacije v Sevnici — 19-im ukinjene priznavalnine

SEVNICA — V sevniški občinski borčevski organizaciji je bilo ob začetku tega leta 620 članov, od tega 473 s statusom borca. Stalno priznavalnino prejema 372 članov. »Zakon o priznavalninah pa je krivičen predvsem do tistih, ki imajo četudi minimalni katastrski dohodek od vrtniček, saj če katastrofi dohodek znaša le 2 tolarja, se članu priznavalnina zmanjša za petino. Letos so 19 borcem ukinili priznavalnino, ker so se zaradi dohodka na družinskega člana za malenkost znašli na meji limita,« je potožil predsednik OO ZB NOV Sevnica Slavko Štrukelj na petkovi letni konferenci borčevske organizacije.

Štrukelj je poudaril, da se nekateri člani še komaj preživljajo z le nekaj tisočaki, zato je njihov socialni položaj že prav kritičen. Povedal je še, da so že v prejšnji družbeni ureditvi dobili od vseh slovenskih občin najnižjo dotacijo (za leto znaša 175.000 tolarjev), čeprav imajo tudi s sedanjimi občinskimi funkcijami zelo dobre odnose.

Ker je lani komaj četrtina članov obiskala zdravnika ob dnevu, določenem za borce, in zaradi nejevolje ostalih občanov, so ta dan »ukinili«. Sevnške borce — invalide pa moti, ker v Sevnici ne dobijo zdravih na

recept zastoj tako kot denimo v Ljubljani. Član republiškega odbora ZB NOV Ivan Somrak je povedal, da tudi v Novem mestu invalidi ne plačajo zdravih. Somrak je

• Ivan Somrak je poudaril, da je bilo v zadnjem času oskrunjenih 10 spominskih obeležij iz NOB in da organi za notranje zadeve še niso odkrili niti enega storilca ne v Sloveniji niti na Dolenjskem. »Mi imamo to za prikrito podporo,« je povedal Somrak in potožil, da je »Svobodna misel« (bivši »TV 15«) edini časopis, ki jim objavlja vsa njihova stališča. O razpitem domobrancu Vinku Levstiku borci menijo, naj se z njim ukvarjajo pristojni organi, čeprav imajo občutek, da je osnovni namen zagovornikov obnove procesa proti Levstiku ta da se on predstavi kot borec proti komunizmu, ne pa da bi prišli do dna (domnevnim) zločinom Levstika in njegovih pajdašev.

rekel, da imajo slovenski borci manj pravic kot borci protifašistične koalicije v drugih evropskih državah in da od ustavnega sodišča še ni odgovora, zakaj je tako.

P. P.

Cerkev so leta 1947 hoteli porušiti, a se je tudi tokrat po zaslugi nekaterih vaščanov ohranila. Vrsto let je bila brez zvonika in tudi sicer v zelo slabem stanju. Da je dobila svojo nekdanjo sijočo podobo, so vaščani opravili skoraj 32 tisoč ur udarniškega dela. Istočasno so obnovili kapelico na koncu vasi.

Na nedeljski slovesnosti je dr. Alojzij Šuštar v spomin na dan, ko so končali obnovo cerkve, v njeni bližini zasadil lipi kot simbol nove slovenske države. Po krajskem kulturnem programu, glaslovi notranjosti in zunanosti cerkve je sledila maša. Te so imeli v Črnem Potoku do sedaj le štirikrat na leto sedaj pa vaščani upajo, da je bilo vsaj enkrat na mesec.

M. LESKOVŠEK-SVETE

ODPRLI »BARBIKO«

KOČEVJE — Družina Gašič je minulo soboto odprla v Kočevju trgovino Barbika, in sicer na Trgu zbora odposlancev (za samskim blokom). V njej prodajajo največ igrače, poleg tega pa še pripomočke za gospodinjstvo, razne torbe in potrebščine za šolarje, otroško konfekcijo, obutev in drugo. Večina blaga je uvožena. Cene pa, kot je pri novih trgovinah običaj, niso pretirane.

Bo Kočevska Reka občina?

O tem bodo v kratkem razpravljali tudi v okoliških krajevnih skupnostih, ki naj bi se združile v občino

KOČEVSKA REKA — Predsednik KS Kočevska Reka Stane Gabrič je na nekatera naša vprašanja o aktualnih dogajanjih na tem območju odgovoril naslednje.

PRESKRBA Z VODO še vedno ni zadovoljiva. Med nedavno sušo smo vsak dan pripeljali v KS 180 kubikov vode, največ za Kočevski Reko in še za Stalcerje in Borovce. Plačal je Snežnik, naše podjetje, ki je tudi finansiralo vodno vrtino pri Kočevski Reki. Vendar bo iz nje premalo vode. Rešitev je navezava na kočevski vodovod.

PROJEKT URBANIZACIJE Kočevske Reke dokončujejo. V pripravi je že zazidalni načrt in bo torej možna zidava zasebnih hiš. Take gradnje so bile do odprtja območja Kočevske Reke tu prepovedane.

KOČEVSKA REKA BO PRERASLA V OBČINO, vsaj povsem realne možnosti so za to. Predvidoma naj bi se v novo občino združile krajevne skupnosti Draga, Osilnica in Kostel. Povsod bodo o tem v kratkem javne razprave.

STRANKARSKI PRVAKI so omaloževali posodobitev ceste Jelen-dol—Kočevska Reka. Jaz pa menim, da je posodobitev vsakega kilometra ceste v občini Kočevje dobrodošla, saj

Stane Gabrič

Do izgnancev v slehernem zaselku

Krajevna organizacija izgnancev Šentjanž—Krmelj—Tržišče z okrog 230 člani računa, da jim bo država pomagala rešiti vprašanja odškodnine

ŠENTJANŽ — Društvo izgnancev Slovenije je z ustanovitvijo krajevnih organizacij Šentjanž-Krmelj-Tržišče dobilo še zadnjo »podružnico« v sevniški občini, po številnosti in zlasti skrbni organiziranosti pa gotovo prvo. Za oboje ima zasluge iniciativni odbor na čelu s predsednikom Janezom Kosom, domačinom in častnim krajanom KS Šentjanž.

Janez Kos, zaposlen kot kustos v Mestnem muzeju v Ljubljani, je vtkal v rojevanje krajevnih organizacij izgnancev v Mirenski dolini svojo strokovno podkovanost in osebno zagnanost, kajti na trnovo pot v izgnanstvo, ko je imel Janez komaj 6 let, najmlajši brat pa 2 leti, je bila novembra 1941 obsojena tudi njihova družina. V Neresheh so torej Nemci izgnali mater in še 3 brate, njihovega moža oz. očeta pa so Nemci 15. novembra 1941 v Mariboru ustrelili, ker so pri njem našli puški.

Že za ustanovni zbor krajevnih organizacij (KO) izgnancev je Kos pripravil lično zloženko s starejšo fotografijo Šentjanža, faksimilom iz nekega glasila izgnancev z dne 8. maja 1945, v katerem iskreno vabijo Slovence, naj se udeležijo proslave na dan, ko po »vsej Evropi proslavljajo dan zmage in dan miru.« V zloženki za zbor je tudi izvleček iz pravil Društva izgnancev Slovenije, sestava iniciativnega odbora za

Državljanstvo so dobili skoraj vsi

Samo 12 zavrnenih

KOČEVJE — V zakonsko določenem roku za oddajo vloge za pridobitev slovenskega državljanstva je na oddelku za notranje zadeve v Kočevju prispelo 2860 vlog. Rešene so bile vse razen dvanajstih, ki so bile zaradi različnih razlogov zavrnjene, in dvanajstih, ki so še vedno nerešene. Po zakonu o naturalizaciji, ki je pričel veljati po ukinitvi zakona o državljanstvu, je bilo vloženih še 210 vlog za pridobitev slovenskega državljanstva. Po ocenah oddelka za notranje zadeve je v kočevski občini še približno 1100 ljudi, ki nimajo urejenega državljanstva. Kljub temu da so to tujci, ki za bivanje v Sloveniji potrebujejo delovna dovoljenja, so na kočevskem zavodu za zaposlovanje do sedaj prejeli le okoli 140 vlog za pridobitev delovnega dovoljenja. Največ sta jih vložili podjetji Snežnik iz Kočevske Reke in Gozdno gospodarstvo Kočevje, ki imata zaposlenih veliko gozdnih delavcev z juga, in podjetje Itas, ki ima v obratu v Pirčah veliko dnevnih migrantov.

Tako terja statut

Kljub zahtevam po ločenih ponovno skupna seja občinske skupščine

KOČEVJE — V ponedeljek ob 18. uri naj bi se poslanci kočevske občinske skupščine zbrali v dvorani kočevske srednje šole, da bi ponovno obravnavali tisto, kar jim na zadnji, zaradi nesklepnosti zbora krajevnih skupnosti prekinjeni skupni seji vseh treh zborov kočevske občinske skupščine ni uspelo. Kljub večkrat izrečenim zahtevam, predvsem zbora krajevnih skupnosti, po ločenih sejah in izjavam nekaterih poslancev na zadnji nesklepni seji skupščine, da na skupne seje ne bodo več prihajali, bo tudi ponedeljkova seja skupna za vse tri zore. Tako so se odločili na seji predsedstva.

Zaradi zahtev po ločenih sejah in obljube, ki jo je na zadnjem zasedanju občinske skupščine dal poslancem predsednik skupščine dr. Mihael Petrovič, da bodo zbori v prihodnje zasedali ločeno, razen ko bo šlo za zadeve, ki so jih po določilih statuta občine Kočevje dolžni obravnavati na skupnih sejah, so člani predsedstva ponovno pregledali vse, tudi dodatne točke predlaganega dnevnega reda. Ugotovili so, da je veliko večino zadev potrebno obravnavati na skupni seji.

Kljub le redkim zadevam, ki bi jih po določilih občinskega statuta lahko obravnavali na ločenih sejah oziroma na skupni z ločenim glasovanjem po zborih, je dr. Petrovič v zagovor skupne seje navedel tudi potrebo po poenotenju tako ključnega vprašanja, kot je ustanovitev lokalne radijske postaje. Vendar je srekarka občinske skupščine Slavka Janša povedala, da tudi Akt o ustanovitvi radijskega programa Kočevski val po kočevskem statutu sodi na skupno sejo.

M. L.-S.

KMEČKA MLADINA IN OŽIVLJANJE PODEŽELJA

BLANCA — Kmetijska svetovalna služba Sevnica vabi v soboto, 3. oktobra, ob 17.30 v kulturni dom na Blanci na posvet »Kmečka mladina in oživljanje podeželja« kmečko mladino iz brežiške, krške in sevnške občine.

PREDNOSTNE NALOŽBE — Pretekli četrtek so s pogovorom na Bučki, kjer naj bi sredi novembra na osrednji slovesnosti ob občinskem prazniku gasilci prišli do rabljene cisterne (posnetek je z obiska na Bučki) predstavniki sevnške občine, na čelu z županjo Bredo Mijovič in predsednikom vlade Marjanom Kurnikom, končali obiske po vseh krajevnih skupnostih. Na teh so krajevni funkcionarji seznanili občinarje s porabo denarja, ki so ga dobili iz občinskega proračuna za komunalno infrastrukturo oz. za ceste, občinski minister za varstvo okolja Jože Kolar pa je povedal, koliko denarja bodo letos KS še dobile za te namene zaradi 34-odstotnega rebalansa proračuna. V KS Blanca bi radi s pomočjo nenadejanega denarja posodobili cesto v Krajna Brda, v KS Zabukovje odcep v Malo Podgorje, v KS Loka cesto na Krži, v KS Krmelj odsek v Goveji Dol, na Primožu cesto proti Hubajnici itd. Denarja za vse te naložbe letos ne bo. Za Mirensko dolino, KS Tržišče, Krmelj in Šentjanž je pomembno, da se bo vendarle nadaljevala gradnja telefonskega omrežja. (Foto: P. Perc)

Drobne iz Kočevja

BLOKADA SKUPŠČINE — Občinski poslanci Vinko Pintar meni, da kočevski župan ni ravnal prav, ko je na zadnji skupni seji vseh treh zborov kočevske skupščine dovolil, da se nadaljuje razprava tudi potem, ko so uradno ugotovili, da eden izmed zborov ni več sklepen. Pintar pravi, da ni on tisti, ki blokira dela skupščine. Nedvomno je to res, saj je Pintar prisoten skoraj na vseh skupščinskih sejah, pa vendar... Če bi upoštevali precej pikrih pripomb, ki so jih na njegov račun izrekli nekateri poslanci ravno na zadnjem zasedanju skupščine, in sicer v tistem delu zasedanja, ki mu je še vedno predsedoval župan, a je bil dejansko že neuračen, Pintarjeva izjava ni več na tako trdih nogah.

HUDA NEVIHTA — V Klinji vasi pri Kočevju so v petek, 4. septembra, v času nevihte iz vtičnic v nekaterih stanovanjskih hišah švigali plameni. Mnogim so se pokvarili telefoni, televizijski sprejemniki, videorekorderji in podobne naprave. Istega dne je strela ubila 38-letnega Domžalčana Zdravka Troha, ki je bil v času nevihte na lovu v kraju Stari. Strela je udarila tudi v skoraj sam center mesta, in sicer v kočevski gasilski dom. Zaradi tega so se stanovanec doma in okoliških hiš pokvarili predvsem tv sprejemniki, gasilec pa je izpadel sistem za daljinsko centralno vklopjanje siren in radijsko postajo UKV.

Ribniški zobotrebc

VSI ALI NIHČE — S takim predlogom ribniških krščanskih demokratov, da bi na nedavnem ribniškem sejmju zbrane nagovorila tudi članica kočevske SKD in predsednica Slovenske kmečke zveze iz Kočevja, Meta Prelesnik, se niso strinjali vsi člani ribniškega predsedstva občinske skupščine. Menili so, da bi v primeru njene nastopa morali dovoliti tudi predstavnikom drugih strank pozdravne nagovore. Ob pestrem strankarskem življenju bi to lahko pomenilo, da na govorniškem odru za vse govornike ne bi bilo dovolj prostora. Odločitev predsedstva, naj bi sejem ostal »nestrankarski«, pa je bila dobrodošla za udeležence sejemске otvoritvene slovesnosti, saj so bili obvarovani pred poplavo pozdravnih nagovorov.

UŠPELA PREDSTAVA — V soboto zvečer so člani KUD Gallus iz Ribnice v ribniškem gradu izvedli predstavo Kuge, lakote in vojne reši nas, o ... Predstava bi morala biti uprizorjena že v tednu pred ribniškim sejemom, a je bila zaradi slabega vremena preložena. Režiserka igre, ki je pri ribniškem občinstvu naletela na topel sprejem, je bila Vesna Postrak.

ZELENA LUČ ZA SLAŠČICARNO — Svet javnega zavoda Miklova hiša se je prejšnji teden odločil, da bo prostor v prizidku Miklove hiše oddal najboljšemu ponudniku za ureditev slaščičarne. SKB iz Ribnice, ki je bila pred časom za ta prostor zelo zainteresirana, je menda odstopila od svoje ponudbe. Delavci Miklove hiše pa tudi ostali ribniški kulturniki so si ob tem oddahnil, seveda pa veliko manj nekateri občinski možje.

Sevniški paberki

BOMBA — »U školi imate bombu,« je pretekli petek ob 14.15 po telefonu sporočil neznanec tajnici sevnške osnovne šole Sava Kladnika. V šoli so grožnjo vzeli zares, a so z njo seznanili le učitelje in policijo. Učenci seveda tega dne niso več nadaljevali pouka, policisti s psom in kriminalisti pa k sreči niso našli ničesar. Je šlo zgolj za neslano provokacijo?

DOPISOVANJE — Sevnška županja Breda Mijovič in občinski poslanec Boris Pernovski se v zadnjem času nič kaj ljubeznivo dogovarjata kar po sevnškem radiu. Vse naj bi zakuhala anonimka nekih baje Boštjančev, poslana sevnškemu radiu in županji, v kateri so ti obožljivi poslancata Pernovska in njegovega poslanca kolega Alojza Zalaščka, da ne plačujeta odvoza smeti. Znano pa je, da se omenjena poslancata v občinski skupščini zavzemata za red in spoštovanje zakonitosti, tako tudi v svoji krajevni skupnosti v zvezi s črpanjem gramoza in gradnjo nasipov ob Mirni. Pernovski je v odgovoru županji očital, ker je javno takoj reagirala na anonimko, ne pa tudi na druge vnebo vpijoče nepravilnosti. V nedeljo so poslušalci sevnškega radia slišali, da bo daljši odgovor Mijovičeve Pernovski objavil v ponedeljkovem sporodu.

KLAVNICA — Krajani, ki bivajo ob Drožanjskem potoku, so nam potožili zavoljo neznoznega smrdu, ki ga povzročajo izpusti iz greznice sevnške klavnice, ko se zaradi suše domala presahneni potok spremeni v kloako, česar ne bi privoščili niti sovražniku.

• Novinarji delajo iz osebic osebic. (Ž. Petan)

• Gorje zmagovalcem! (M. Kmecl)

• Nasveti žensk koristijo samo ženskam. (Turški pogovor)

DOKONČNA REŠITEV - Namestnik ministra za kmetijstvo Debevec je v klepetu po uradnem delu pogovorov v krški občini dal predlog, kako dokončno razrešiti problem Romov v Sloveniji. Če bi on odločil o tem vprašanju, bi Romom zagotovil primerne količine hrane, tako da jim ne bi bilo treba krasti. Ker ne bi več vedeli, zakaj so na svetu, bi počasi izgubili svojo identiteto. Zanimiva teorija, čeprav je bila izrečena napol v šali. Če bi g. Debevec zares lahko dosegel tako rešitev, potem bi se število Romov nemudoma povečalo. Prepričani smo lahko, da bi se kaj hitro marsikateri "civilni" prepisal med Rome.

PRIKRITO ZAVITO - V Krškem ravno ta teden in še malo dlje gostuje razstava "Okolju prijazen dom". Na njej sodelujejo nekatera podjetja iz domače občine. Med njimi je tudi Videm, ki želi pokazati, kako pomembno je za ohranitev okolja, da zbiramo in ponovno predelamo odpadni papir. Krška tovarna papirja in celuloze je v tem zelo uspešna, saj je prešla za reciklirani papir celo mednarodno priznanje. Razstave so verjetno veseli, saj jim daje priložnost, da predstavijo svoj proizvod. Če bi se zgodilo, da bi jih povabili k nekoliko drugačni razstavi, bi se jim obraz gotovo nekoliko skisal, na primer ob razstavi "Okolju prijazna tovarna". Tudi na tak bi imeli veliko pokazati. Žveplovi dioksidi in druge podobne zadeve namreč niso preveč prijazni plini.

SPOROČILO - Vsem, ki še vedno sumijo, da avtorica teh vrstic piše članke po naročilu, velja naslednje sporočilo. Reklamni oddelček Dolenjskega lista dobi na tel. 23-610. Za naročeno propagandno sporočilo je potrebno tudi plačati. Novinarski prispevki so zastojni, zato pa se pri njih ne da naročiti, kako naj avtor piše.

Novo v Brežicah

SPET MOHAMED - Za tiste, ki so našo rubriko brali že prejšnji teden, naj povemo, da je Mohamed napel ušesa in dobro prisluhniti gori. Brežičanom je menda uspelo dogovoriti se o garancijah bank za Tovarno pohištva. Njen direktor o tem sicer noče nič vedeti, ker nima še niti besede o tem na papirju. In prav ima, kajti obljuba res dela dolg, toda dolga ni nujno plačati takoj. Vsaj v naši družbi ne.

KULTURA - Družba se spreminja, politika se pleše, stranke uspevajo, ljudje so v glavnem še vedno isti. Leto mine, a se, ko temeljito pogledaš nazaj, kaj veliko ne spremeni. Pač, v Brežicah so ukinili Zavod za kulturo. Njegove prostore so sredi poletja dali v upravljanje Radiu Posavje, Studiu Brežice in mu obenem prepustili tudi "skrb za celotno kulturno ponudbo v občini Brežice". Že dobro, saj so tudi spremembe včasih potrebne, sploh pa če vemo, da je bil zavod v finančni stiski. Ampak kdo in kako bo zdaj v resnici skrbel za kulturo v občini, še niti približno ni jasno. Mogoče bo za začetek treba natančneje razložiti, kaj sploh pomeni kulturna ponudba.

EDINI - V Brežicah so izdelali tabelo, ki kaže udeležbo posameznih poslancev v občinski skupščini. Nekateri so bili zelo vestni in so se udeležili skoraj vseh sej, še več pa je tih, ki so prišli, če so imeli čas. Nekateri poslanci dosegaajo kar 90 odst., a na žalost pri neopravičeni odsotnosti. Samo eden je na seznamu, ki se je udeležil prav vseh sej, na katere je bil povabljen. Poslanec je namreč šel od konca julija, pa še ni imel možnosti, da bi "špical".

KORUZA IZ REZERV V NAJBOLJŠIH SILOSIH

BREŽICE, KRŠKO - V skladu z ukrepi republiške vlade za ublažitev posledic suše, je najbolj prizadetim občinam takoj na razpolago 10 tisoč ton koruze iz blagovnih rezerv. Brežiška občina je iz te količine dobila 396 ton, medtem ko je sosednji krški pripadlo 433 ton koruze. Zrnje se nahaja v najbližnjih silosih, in sicer po 13 do 14 SIT kilogram. Če kdo želi zrnje v vrečah, mora sam doplačati stroške pakiranja, ki znašajo 1,70 SIT za vrečo. Iz ministrstva za kmetijstvo opozarjajo odgovorne v občinah, naj poskrbijo, da bodo relativno poceni zrnje dobili res tisti kmetje, katerih stalež živine je resno ogrožen. Tudi ta prva pomoč se bo na koncu prišla celotni vsoti, ki jo bo deležna posamezna prizadeta občina.

POJ, PISALNI STROJ!

BREŽICE - Osnovna šola Brežice te dni čaka na odločitev izvršnega sveta, saj je zaprosila, da ji da v najem 20 do 25 pisalnih strojev, ki so bili last Delavske univerze. Stroji bi jim omogočili, da učencem 7. in 8. razreda ponudijo dodatni program. Sekretariat za družbene dejavnosti je njihovo prošnjo že podprl, saj meni, da je potrebno vzpodbujati razvoj različnih vzgojnoizobraževalnih oblik.

IZ NAŠIH OBČIN

Oba predsednika samo še danes?

V Krškem bodo danes popoldne razpravljali o nezaupnici predsedniku IS Francu Černeliču in o zaupnici predsedniku skupščine Vojku Omerzju

KRŠKO - Tako kot v marsikateri občini se tudi v Krškem vse pogostejše interese strank brezobzirno dvigajo nad vse ostale, včasih pa občane tudi življenjsko pomembne zadeve. Na zadnjih zasedanjih je imela skupščina največ opraviti sama s seboj, s svojim predsednikom, predsedstvom in izvršnim svetom. Tako bo tudi danes, ko naj bi se poslanci, če se jih bo seveda zbralo dovolj, odločali o nezaupnici predsedniku IS Francu Černeliču in o zaupnici predsedniku skupščine Vojku Omerzju.

Mnogi pravijo, da bo tudi pri današnjem glasovanju najpomembnejša moč strank in da bo le malo odločala dejanska sposobnost članov izvršnega sveta. Krški socialdemokrati, ki so v času od zadnje nesklepne seje kar dvakrat sklicali tiskovno konferenco, so prepričani, da so ravno oni tisti jeziček na tehtnici, ki lahko prevaga k eni ali drugi odločitvi. So namreč nekje med desnico in le-

Vojko Omerz

vico, če lahko krške stranke sploh uvrstimo na ta način.

• Nekateri krške stranke uveljavljajo svoje cilje s taktiko neprihajanja na seje. Kakšni so ti cilji, je normalnemu smrtniku težko razvozlati, že vnaprej pa je jasno, da so izključno politični. Da bi prekinili nesmiselno dogajanje, je odbor SDSS sklical vse stranke na dogovor o skupnih stališčih do nekaterih najbolj perečih gospodarskih in tudi političnih vprašanj v občini. Poleg socialdemokratov so se ga udeležili še demokrati, zeleni in liberalni demokrati. Sprejeli so nekatera skupna stališča o obnašanju ob volitvah in o gospodarskem razvoju občine. Sklenili so, da naslednji sestanek skliče LDS in nanj povabi tudi predstavnike skupščine in izvršnega sveta ter ponovno tudi ostale parlamentarne stranke v občini.

Franc Černelič

Desnica bi torej rada zrušila sedanjí izvršni svet, v katerem se kar polovico članov ne izreka za nobeno stranko. Predsednik občinskega odbora socialdemokratov Igor Avsec zahteva, da je treba povedati, čigava vlada je to. Če je nestranskarska, mora imeti podporo vseh strank. Za današnjo nezaupnico predsedniku IS bodo člani te stranke glasovali samo v primeru, če bo hkrati predlagan že novi mandat. Za nekonstruktivno rušenje vlade pa niso, kvečjemu bi podprli zamenjavo nekaterih sekretarjev.

B.DUŠIČ-GORNIK

AGRARIA COMMERCE zastopnik za vozila

PEUGEOT

vam v svojem prodajno razstavnem salonu Pod obzidjem 32 Brežice tel. (0608) 61-504

nudi vsa vozila znamke PEUGEOT. Na zalogi vsi tipi po ugodnih cenah — že od 984.000,00 SIT dalje. Dobava takoj, možen nakup na kredit ali leasing. Še priporočamo!

Posavski velikan še v škripcih

LB zamrznila terjatve in zagotovila del obratnega kapitala v višini 9 mio DEM začasno normalno poslovanje — Modri angel za kakovost

KRŠKO - Novo vodstvo Vidma z direktorjem Rolfom Normanom na čelu je doslej največ truda vlagalo v organizacijske spremembe. Vodstvena ekipa se je s septembrom okrepila še z dvema tujima strokovnjakoma. Kot je na tiskovni konferenci v preteklem tednu poudaril direktor Norman, ima Videm precej možnosti, da se preobrazbi v uspešno podjetje, vendar bo za to treba spremeniti miselnost vodilnih delavcev in pridobiti dovolj kapitala.

Doslej je vodstvo podjetja v pogajanjih z Ljubljansko banko doseglo, da je

• V Vidmu so zelo zadovoljni, ker so nedavno tega prejeli znak Modri angel, nagrado za kakovost, ki jo podeljuje nemški inštitut RAL iz Bonna. Namenjena je izdelkom, ki so 100-odstotno izdelani iz recikliranih surovin. Pri papirjih je ta pogoj okrepjen še z zahtevno, da mora biti vmes več kot polovico odpadnega papirja najnižje kakovosti (potiskani časopisi, revije, knjige). Videm je ta znak prejel za reciklirani pigmentirani papir blagovne znamke FRENDS, s katerim stopa na tržišče Zahodne Evrope kot eden prvih proizvajalcev grafičnih papirjev, narejenih samo iz odpadnih surovin. Mednarodno priznanje jim bo pomagalo, da bodo uspešno konkurirali brezlesnim offsetnim papirjem. Zaradi njegove izdelave ne pade nobeno drevo, prihranek pri porabljeni energiji in vodi pa je zelo velik, tako da mu je lahko spregledati edino napako, da je manj bel. Na tem papirju so letos že natiskani slovenski šolski učbeniki in zvezki, nekateri učbeniki na Hrvaškem ter tudi že precej knjig, revij in zvezkov v tujini.

le-ta reprogramirala nekatere obveznosti Vidma do konca leta in zamrznila vse svoje terjatve do njega, vključno s plačevanjem glavnice. Hkrati je LB podjetju odobrila črpanje prvega dela obratnega kapitala v višini 9 milijonov DEM, ki jih nujno potrebuje za nakup surovin in normalno obratovanje. S slednjim imajo kljub vsemu še velike težave, tako da je delo za vse papirne stroje in tudi tiste dele proizvodnje celuloze, ki so najbolj zanimivi za tržišče, za zdaj zagotovljeno samo še za 14 dni. Vodstvo je že pripravilo tudi seznam okrog 100 nerazporejenih delavcev. Število še ni dokončno, saj jim bo kadrovska služba do 8. oktobra poskušala vendarle najti zaposlitev.

Videm trenutno prodaja na tuje tržišče več kot polovico svoje proizvodnje. Prodajo v prekomorske dežele so ustavili, ker niso dosegli željenih rezultatov, zato pa jim še naprej dobro kaže na ostalih pomembnejših trgih. Najpomembnejša naloga vodstva Vidma bo poslej večja učinkovitost proizvodnje in boljša strategija prodaje proizvodov. Po prvih ugodnih rezultatih se bodo še naprej pogajali z banko in vlado, potegujejo pa se tudi za sredstva iz natečaja za prestrukturiranje podjetja.

B. DUŠIČ-GORNIK

• Če je oče vse življenje preveč solil, bo otrok žejen. (Talmud)

• Kdor ne raste v glavo, raste v kormolce. (J. Petelin)

• Od vseh demonstrantov je želedec najglasnejši. (Istrski pregovor)

Brežice: plinovod je še utopija

V študiji o plinifikaciji pozabili na glavni priključek — Proučili bodo ekonomsko upravičenost in možne uporabnike — Začetek v 5 letih?

BREŽICE - Ko so v letu 1990 napeljevali plinovod skozi Posavje, so strokovnjaki ocenili, da v Brežicah ni dovolj velikih porabnikov, da bi se naložba splačala. Brežičani so torej vsaj začasno ostali odrezani od sistema plinske napeljave, z njo pa tudi od Petrolovega 40 odst. sofinanciranja naložbe. Danes vrtajo po svoje in iščejo možnosti, da bi se na nek način vendarle priključili plinifikaciji Dolenjske in Posavja.

Lansko leto so pobudo za plinifikacijo dali krajani KS Brežice-mesto, nakar je občina naročila študijo pri krškem Savaprojektu. Ko je IBE iz Ljubljane pregledal dokument, je odkril celo vrsto pomanjkljivosti. Med njimi je največja ta, da študija obravnava le mrežo plinovoda in priključkov po mestu, ne pa tudi samega priključka na glavni plinovod.

Približna ocena stroškov plinifikacije je 5,1 milijonov DEM, k čemur je torej treba dodatno pristeti še najmanj dober milijon mark za 15 km plinovoda do glavnega odzumnega mesta ter za priključek nanj. Poleg omenjenih stroškov

bi Brežičani morali odšteti še lep kup denarja kot soudeležbo za magistralni vod.

Že sama razdelilna mreža po centru mesta bi bila precej draga, saj je na primer po Cesti prvih borcev čez staro mestno jedro vse zazidano in bi bilo torej potrebno razkopavati asfalt. Na drugih mestih bi bilo lažje, ker bi se mreža lahko razpeličevala po vrtovih.

Ker je torej ekonomski račun najpomembnejša postavka pri morebitnem odločanju o plinifikaciji, bo zdaj potrebno študijo popraviti ali pa celo izdelati povsem novo. Ta se bo morala

V boju za smeti

Kdo bo prej ponudil lokacijo za regijsko odlagališče?

BREŽICE, KRŠKO - »Kam s komunalnimi odpadki?« se že lep čas sprašujejo na eni strani Brežičani in na drugi Kršani. Oboji ob tem mrzlično iščejo novo lokacijo za odlagališče, ki pa se ga vse krajevne skupnosti otepaajo. Pred svojimi vrati nočejo nesnage in smradu ali celo podgan in miši. Ker sodijo po izkušnjah, imajo komunalno odlagališče pač za smetišče, kamor se odlaga prav vse. Težko jih bo prepričati, da bodo nova odlagališča drugačna.

Časa ni veliko, še posebno ne v brežiški občini, kjer so že povsem napolnili dosedanje smetišče v Dobovi. Ker se je pri novi lokaciji zataknilo, so se poskušali dogovoriti za začasni »izvoz« smeti na novomeško smetišče. Dogovor ni uspel, zato so bili prisiljeni krajevnim skupnostim ponuditi mesečno rento v višini 7.100 DEM.

Za začasno smetišče se je odločila KS Krška vas, ki ima v bližini vasi že zdaj kar nekaj črnih smetišč v opuščeni gramoznici. Na začasno lokacijo bodo začeli odvažati odpadke konec oktobra. Do takrat morajo še najti najbolj ugodnega ponudnika za izgradnjo smetišča in za odvoz smeti. Na začasno smetišče naj bi odlagali najmanj pet let, nakar bodo gramoznico dokončno sanirali in na njej uredili kmetijska zemljišča. O tem, ali ne bo tako odlagališče le malo prenevarno za podtalnico, v naglici nihče glasno ne razmišlja.

Brežičani so si že ogledali zgledno urejeno deponijo v tujini in po strokovni plati določili možne lokacije za stalno deponijo. Zdaj morajo pridobiti še tehnološki načrt deponije in kar je v tem trenutku najvažnejše, pogoditi se morajo s krajevnimi skupnostmi. Ko se bodo dogovorili, se bodo spet obrnili na sosedo, saj bi bilo smotno graditi deponijo za celo regijo. Tega se zavedajo tudi Kršani, ki prav tako iščejo lokacijo za deponijo. Tudi oni upajo, da jim bo kmalu uspelo, seveda prej kot Brežičanom, da bi nato lahko ponudili sodelovanje še njim. Kdo bo hitrejši v tej dirki za lokacijo? Pravzaprav dovolj hitro ne bo nihče, saj bi oboji deponijo potrebovali takoj.

B. DUŠIČ-GORNIK

KJE STE, PRIJATELJI OTROK V TEŽAVAH?

KRŠKO - Center za socialno delo v Krškem vabi k sodelovanju mlade, ki bi želeli spoznati načine, kako pomagati otrokom z učnimi ali družinskimi težavami, naj se oglasijo pri njih vsako sredo med 14. in 16. uro ali pa pokličejo na tel. 22-325 in povprašajo po Gordani Rostohar. Radi bi namreč pridobili nove prostovoljce, ki želijo otrokom postati »pravi prijatelji«, ki jim bo otrok lahko zaupal, ker znajo poslušati in razumeti njegove težave ter jih po svoji moči tudi reševati. Oglasijo naj se jim mladi, ki bi želeli z otrokom v kino, na karkakolo in na izlet ali pa mu pomagati pri domači nalogi in učenju. To je prav poseben izziv za vse tiste mlade, ki želijo pridobiti nove izkušnje pri delu z otroki. Je priložnost, da se vključijo v skupine mladih, ki jih združujejo podobni interesi.

B.D.-G.

kultura in izobra- ževanje

Filmski četrtki

NOVO MESTO — Dom kulture v tej prireditveni sezoni nadaljuje s tradicionalnim programom Filmski četrtki, ki ga že več let zopred pripravljajo v zadovoljstvo ne prav velikega števila, a zato zvestih ljubiteljev dobrega filma. V ciklu, ki se bo začel 1. oktobra in ki bo morda le pritegnil več gledalcev, bodo predvajali šest filmov.

Kot prvi bo na sporedu ameriški pustolovski film Zadnji dnevi raja režiserja Johna McTiernana s Seanom Conneryjem v glavni vlogi; 15. oktobra mu bo sledil ameriški film Moj mali Idaho v

• Predstave filmov iz programa Filmski četrtki bodo ob 18. in 20. uri. Možno je kupiti abonmajske vstopnice za ogled vseh šestih filmov. Abonmajske vstopnice so za 20 odst. cenejše. Kupite jih lahko vsak dan v sprejemni pisarni Doma kulture, rezervirate pa po telefonu št. 21-210.

režiji Gusa Van Santa, dobitnika nagrade Združenja ameriških filmskih kritikov. V naslednjih mesecih do konca decembra bodo na sporedu še filmi: Ocvrti zeleni paradiznik, Visoke pete in Babica gre na jug.

V ČRNOMLJU NASTOP PLESALCEV IZ SISKI

ČRNOMLJ — V organizaciji Mladinskega kulturnega kluba Bela krajina bo v soboto, 19. septembra, ob 20. uri v kulturnem domu Plesni studio iz Siska nastopil v plesnem teatru s programom, ki ima naslov Nežno kot spomin. Vabljeni!

RAZSTAVI V FRANČIŠKANSKEM SAMOSTANU

NOVO MESTO — V soboto, 19. septembra, bodo ob 19.30 v knjižnici frančiškanskega samostana odprli razstavo Sveta gora pri Gorici na razglednicah in podobah. Pripravil jo je Branko Lušina iz Nove Gorice. Hkrati bo postavljena tudi razstava knjižnih del nedavno preminulega slovenskega pisatelja Pavleta Zidarja. Razstavi bosta odprti vsak dan razen ponedeljka od 17. do 19. ure, vse tja do 18. oktobra.

LE ŠE DO PONEDELJKA

NOVO MESTO — Vzemite si čas in pridite v Dolenjsko galerijo, kjer si boste še do ponedeljka, 21. septembra 1992, lahko ogledali 2. bienale slovenske grafike ter imenitna dela dveh svetovno znanih grafikov, in sicer J. Johnsa in J. Friedlaenderja!

DOM KULTURE Novo mesto

vabi k vpisu

ABONMAJA

za sezono 1992/93

Program:

1. **Friedrich Schiller:** Razbojniki, drama, SLG Celje
2. **Georges Feydeau:** Do-Re-Mi-Fey-Deau, komedija, PG Kranj
3. **Evald Flisar:** Kaj pa Leonardo?, tragikomedija, slovenska noviteta, MGL
4. **Henrik Ibsen:** Nora, drama, PG Kranj
5. **J. B. Molière:** Svatba po sili, komedija, SNG Drama, Ljubljana
6. **predstava po kasnejšem izboru**

Abonma lahko vpišete v sprejemni pisarni Doma kulture, Novo mesto, Prešernov trg 5, vsak delavnik od 8. — 16. ure, in sicer:
— **dosedanji abonenti od 17. do 23. septembra**
— **novi abonenti od 24. septembra do 1. oktobra 1992.**

Abonmajska vstopnica stane 2.400 tolarjev in jo lahko plačate v dveh enakih obrokih, prvega ob vpisu, drugega pa s čekom, vnovčljivim v mesecu novembru. Dijakom in študentom nudimo 50% popust. Študenti se morajo izkazati z veljavnim indeksom.

Zo vplačilom abonmaja si zagotovite stalni sedež v dvorani, nižjo ceno vstopnice kot v redni prodaji, pisno obvestilo o vsaki abonmaji in izvenabonmaji gledališki predstavi v Domu kulture, poleg tega pa lahko izbirate še med naslednjimi ugodnostmi:

- **dve brezplačni vstopnici za katerokoli filmsko predstavo v sezoni 1992/93**
- **brezplačna vstopnica za enega od koncertov, ki ga bo v sezoni 1992/93 organiziral Dom kulture**
- **brezplačna vstopnica za reprizo komedije Alda Nicolaja: Prva klasa, v izvedbi SNG Drama, Ljubljana, ki bo predvidoma 27. oktobra 1992.**

Pri dvigu brezplačne vstopnice se morate izkazati z abonmajskim kartončkom.

Za vse dodatne informacije nas pokličite na tel. št. 21-210. Vljudno vabljeni!

DOM KULTURE
Novo mesto

Od premoga do koncertov

LOČE PRI DOBOVI — Loška gasilska godba se je v avgustu odzvala povabilu dolgoletnih prijateljev — gasilcev in godbenikov iz Smihela (Pliberk) v avstrijski Koroški. Naleteli so na izredno tople sprejem in veliko navdušenje ob nedeljskem promenačnem koncertu, ki so ga izvedli v Smihelu. Njihovo glasbo so popestrile mažoretke iz Radeč.

Da bi čim bolj izkoristili sicer drago pot v Avstrijo (plačala sta jo Zveza kulturnih organizacij Brežice in zasebnik Franc Polovič iz Sel), so se dan poprej ustavili še v Celovcu. Pobudnik nekajletnega sodelovanja z mestno celovško godbo je Alois Fisher, koroški Slovenec, ki je Ločane poslušal na pikniku v Termah Catež. Bil je navdušen in jih seznanil s kapelnikom celovške mestne godbe, s katerim se Ločani zdaj dogovarjajo o dvakrat tedenskem polletnem koncertiranju ob Vrbskem jezeru.

Čeprav jim letos dogovor še ni

uspel, pa upajo, da bodo drugo leto že igrali avstrijskim turistom. Seveda za denar, brez katerega dobrega igranja ni. Ločani se morajo pri tem v največji meri znajti sami, tako kot so se pred dobrimi 70 leti ustanovitelji ločke »plehmuzike«. Ti so zbirali droben premog, ki ga je naplavljal Sava, in ga prodajali, da bi silahko kupili prve instrumente.

Ob letošnjem promenačnem koncertu pred mestno hišo v Celovcu sta Gasilsko godbo Loče sprejela že omenjena pobudnika sodelovanja, poleg njih pa še dr. Dieter Jandl, referent za šport in kulturo območja Celovce, ter slovenski vicekonzul v Celovcu Milan Jazbec. Po koncertu so si godbeniki in mažoretke ogledali še znani Minimundus ter se popeljali ob Vrbskem jezeru do cerkve Vrbske Marije. Ustavili so se tudi na celovškem sejmu, kjer jih je direktor sejma povabil na razstavi prostor. Igrali so po slovenskih paviljonih in tako popestrili sejemski dan, sebi pa prigrigali nepozaben dan.

B.D.-G.

NA CELOVŠKEM SEJMU — Takole so se Ločani nastavili objektivu pred slovenskim paviljonom. V prvi vrsti (tretji z leve) je Ernest Ferk, predsednik ZKO Brežice, zraven njega kapelnik godbe Jože Rus, nato vicekonzul RS v Celovcu Milan Jazbec, ob njem direktor celovškega sejma in Christian Breznik iz Koroške trgovske zbornice.

Ceglarjevo darilo Stični

Verski muzej v stiški cisterci bogatejši za dragoceno gradivo - Vsi Baragovi tiski in tiski o njem

STIČNA — Verski muzej v ustanavljanju, ki ima svoje prostore v krilu stiške cisterce, je bogatejši za dragoceno gradivo: Karel Ceglar, salezijanec, ki je skoraj pol stoletja živel in delal v ZDA in Kanadi, je pa doma iz Stične, je podaril muzeju svojo zbirko najrazličnejšega gradiva, povezanega z življenjem

in delom našega slovitega misijonarja Friderika Barage. Prejšnji teden so v Stični odprli priložnostno razstavo z izbranimi predmeti iz Ceglarjeve zbirke, otvoritve pa se je udeležil tudi njen ustvarjalec in nekdanji lastnik.

Karel Ceglar se je začel močneje zanimati za Barago pred kakimi desetimi leti in od tistega časa naprej marljivo zbira njegovo zapuščino. Uspešno mu je zbrati praktično vse Baragove tiske, kar jih je izšlo doma in v slovenski diaspori, poleg tega pa je zbral ogromno tiskane- ga gradiva, ki tako ali drugače obrav-

VZTRAJEN ZBIRATELJ — Karel Ceglar, salezijanski duhovnik, doma iz Stične, je zbral obilo dragocenega gradiva o našem slovitem misijonarju Baragi ter ga podaril Verskemu muzeju v Stični

nava našega velikega misijonarja. V zbirki so se tako znašli praktično vsi slovenski tiski v Severni in Južni Ameriki, ob njih pa zanimivo in bogato gradivo o slovenskih misijonarjih. V Stični se zdaj nahajajo kompleti izseljenjskih slovenskih časopisov in drugih publikacij, celo takih, ki jih v celoti nima niti naša osrednja knjižničarska ustanova Narodna in univerzitetna knjižnica. Omenimo mesečnike: Ave Maria, Duhovno življenje, Katoliški misijon, Baragove pratike ipd. Med predmeti iz Ceglarjeve zbirke omenimo leseno razpelo; ta predmet je ponudil lepo prese- nečenje: po naključju so v podstavku razpela odkrili tajno skrinjico, v njem pa pisne dokumente, med njimi edino doslej znano Baragovo pismo iz Amerike domov.

Karel Ceglar je tudi mož peresa. Za tisk je pripravil dve knjigi Baragiane, zbirke, ki naj bi zaobsegla ves Baragov opus. Obe knjigi sta že izšli: prva pri- naša temeljito dokumentirana Barago- va tiskana dela, od molitvenikov in člankov do pesmi in indijanske slovni- ce, druga pa obsežno bibliografijo Baragovih del in literature o njem.

M.MARKELJ

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 17. IX.

SLOVENIJA 1

9.50 - 13.00 in 14.35 - 0.40 TELETEKST
10.05 VIDEO STRANI
10.15 PROGRAM ZA OTROKE
DIMNIKARČEK SE POTEPA
PO SVETU, slovaška risana naniz.
(12/13)
PRIGODE TOMA SAWYERJA,
ponovitev 2. dela nadalj.
11.30 NEKOČ JE BIL... ŽIVLJENJE:
ŽIVLJENJE ODHAJA
12.00 POROČILA
12.05 TV DNEVNIK BiH, ponovitev
12.55 VIDEO STRANI
14.50 VIDEO STRANI
15.00 NAPOVEDNIK
15.05 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
PRIČA, norveška nadalj. (2/4)
ZVERINICE IZ REZIJ (8/13)
NA GRAD SE JE VRNIL
ŽIVLJENJE

18.25 ŽE VESTE..., svetovalno-izobraže- valna oddaja
19.05 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 GORE IN LJUDJE
21.40 TEDNIK
22.30 GRAJSKE STAVBE NA SLO- VENSKEM
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE

23.00 POSLOVNA BORZA
23.15 SOVA
23.15 DRAGI JOHN, amer. naniz.
(22/22)
23.40 POLICAJSKI ROCK, amer.
nadalj. (4/7)

0.30 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

16.35 Video strani - 16.45 Sova (pono- vitev) - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 7/23) - 20.30 Umetniški večer: Zakaj Havel? (kanadski dok. film); Vernisaž (češka drama) - 23.00 Košarka Smelt Olimpija: Žalgiris (posnetek)

14.00 TEDNIK, ponovitev
14.50 SODNIK TIMBERLANE amer.
film (ČB)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 VIZIONARJI, ponovitev angl. dok.
oddaje (1/4)
18.00 SVETOVALNA ODDAJA
18.30 DOBER TEK! - KUHAJSKI
NASVETI PAULA BOCUSEJA
(2/22)
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
UTRIP
20.30 SHOW RUDIJA CARRELLA
22.05 SLEPO ZAUPANJE, amer. nadalj.
(2/4)
22.50 TV DNEVNIK 3, VREME,
ŠPORT
23.15 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
MURPHY BROWN, 42. epizoda
amer. naniz.
POLICAJSKI ROCK, amer. na-
dalj. (6/7)
VARUH ČASA, avstralski film
2.00 VIDEO STRANI

14.00 TEDNIK, ponovitev
14.50 SODNIK TIMBERLANE amer.
film (ČB)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 VIZIONARJI, ponovitev angl. dok.
oddaje (1/4)
18.00 SVETOVALNA ODDAJA
18.30 DOBER TEK! - KUHAJSKI
NASVETI PAULA BOCUSEJA
(2/22)
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
UTRIP
20.30 SHOW RUDIJA CARRELLA
22.05 SLEPO ZAUPANJE, amer. nadalj.
(2/4)
22.50 TV DNEVNIK 3, VREME,
ŠPORT
23.15 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
MURPHY BROWN, 42. epizoda
amer. naniz.
POLICAJSKI ROCK, amer. na-
dalj. (6/7)
VARUH ČASA, avstralski film
2.00 VIDEO STRANI

14.00 TEDNIK, ponovitev
14.50 SODNIK TIMBERLANE amer.
film (ČB)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 VIZIONARJI, ponovitev angl. dok.
oddaje (1/4)
18.00 SVETOVALNA ODDAJA
18.30 DOBER TEK! - KUHAJSKI
NASVETI PAULA BOCUSEJA
(2/22)
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
UTRIP
20.30 SHOW RUDIJA CARRELLA
22.05 SLEPO ZAUPANJE, amer. nadalj.
(2/4)
22.50 TV DNEVNIK 3, VREME,
ŠPORT
23.15 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
MURPHY BROWN, 42. epizoda
amer. naniz.
POLICAJSKI ROCK, amer. na-
dalj. (6/7)
VARUH ČASA, avstralski film

Tobak v šolskih klopeh

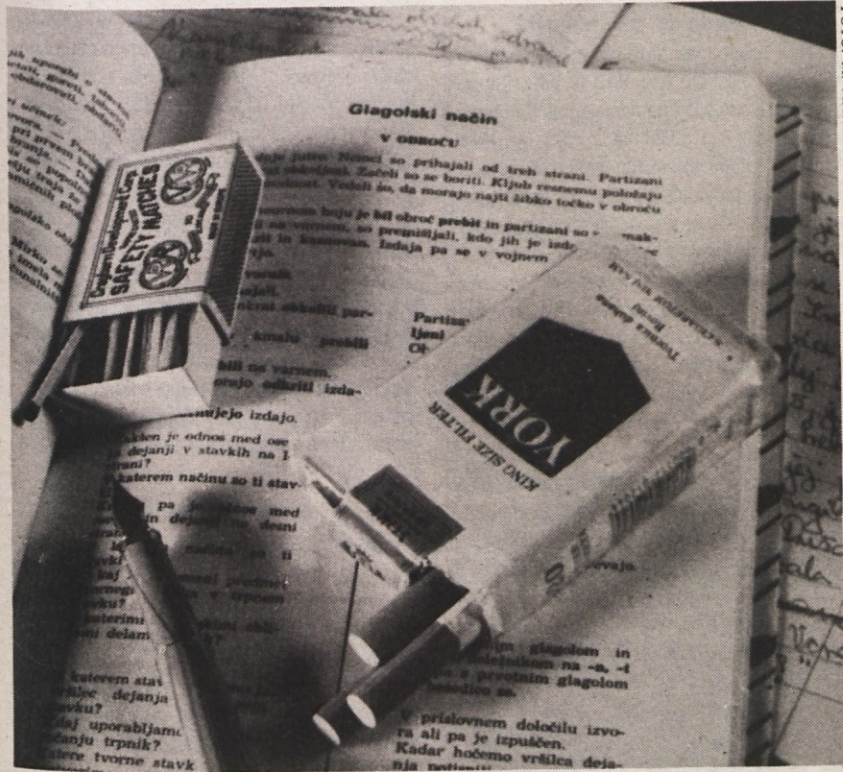

FOTO: M. MARKELJ

Tobak, ki je povsem svetu ob alkoholu edina legalna droga in zato vsakomur dosegljiv, je kljub vsemu prava droga, zasvaja in škoduje zdravju. Mladina sega po njem že zelo zgodaj. Po tobačnem dimu dišijo že osnovnošolci, medtem ko v klopih srednjih šol sede že pravi kadilci. Kaj je ugotovila v svoji raziskavi zdravnica Lea Jerman?

Ta teden je posvečen boju proti kajenju, razvadi, ki je zdravju zelo škodljiva, še posebej pa mlademu organizmu. Medicina iz leta v leto odkriva vse več dokazov, ki postavljajo cigarete na zatožni klopi kot krivca za celo vrsto nevarnih in usodnih obolenj, od raka na grlu in pljučih do obolenj žil. V razvitem svetu, kjer je opazna vse večja skrb za lastno zdravje, se število kadilcev nekoliko zmanjšuje, kajenje pa se v očeh javnosti počasi spreminja v nekulturno in slabo početje. Biti kadilec postaja nezaželen del osebnostne podobe. Kljub temu pa še vedno ogromno število ljudi kadi, zapravljajo denar, si uničuje zdravje in ogroža zdravje drugih. Pasivno kajenje, se pravi bivanje v prostorih, kjer se kadi, je namreč prav tako škodljivo. Posebej zaskrbljuje, ker se s tobakom že zelo zgodaj srečujejo tudi mladi.

Lea Jerman

In kako je pri nas? Časi, ko so gimnazijci skrivaj vlekli cigarete na stranišču, da bi kar najhitreje postali zreli, so že davno minili. Gimnazijci in ostali srednješolci lahko kadijo, saj jih zaradi cigarete nihče ne preganja, celo posebej odreden prostor imajo za kajenje. S kajenjem zdaj začenejo že otroci v osemletki. Tobak je ena od drog, za razliko od drugih dovoljena droga, mladi pa so dandanes nekako dovezetni zanje in tako je tobak v šolskih klopih kar pogost znanec. Lea Jerman, zdravnica

v novomeškem šolskem dispanzerju, je za diplomsko nalogo obdelala razširjenost kajenja med srednješolci v Novem mestu, njenim izsledkom pa je vredno posvetiti nekaj pozornosti.

Kaj kažejo statistični podatki? Kako je s kajenjem med mladino?

"Poglejmo najprej po svetu. V državah Evropske skupnosti redno spremljajo kajenje med mladostniki in tako so tudi lani opravili raziskavo o razširjenosti tobaka med mladostniki, starimi od 11 do 15 let. Ponuja nam zanimive, a ne prav spodbudne podatke. Več kot četrtina mladostnikov je kdaj že kadila. Pri 15 letih kadi 15 odst. otrok najmanj enkrat tedensko. Grčija, Irska, Portugalska in Italija odstopajo z majhnim odstotkom rednih kadilcev med mladimi, v Španiji pa denimo kadi že 15 odst. mladostnikov vsaj enkrat tedensko. 61 odst. otrok-kadilcev pokadi 2 do 10 cigaret na dan. Ob vsem tem pa imajo mladi Evropejci v veliki večini negativno mnenje o kajenju in vedo, da je zdravju škodljivo."

Kako je pa pri nas?

"V Sloveniji je bilo v zadnjih letih opravljenih nekaj raziskav o razširjenosti kajenja med mladino na posameznih šolah. Zanimiva je predvsem lanska raziskava razširjenosti kajenja med slovenskimi srednješolci v prvih in tretjih letnikih, ki je pokazala, da kadi kar 18 odst. učencev prvega letnika in 28 odst. učencev tretjega letnika. Dobra desetina je prvič prižgala cigareto že pred 10. letom starosti. Anketirani fantje in dekleta se statistično niso veliko razlikovali ne po kadilskem staležu ne po deležu kadilcev, je pa med fanti več hudih kadilcev (nad 10 cigaret na dan) kot med dekleti."

Kako je na Dolenjskem? So naši srednješolci veliki ljubitelji tobačnega dima ali pa se ne ločijo kaj dosti od slovenskega povprečja?

"Lani novembra sem opravila anketo o kajenju med učenci od prvega do četrtega letnika Gimnazije in Gostinske šole v Novem mestu, v anketo pa sem vključila tudi njihove starše in učitelje: anketiranih je bilo 340 otrok, 344 staršev in 27 učiteljev. Iz odgovorov, ki sem jih dobila, sledi, da kadi dobra četrtina otrok, pri tem pa je med fanti dvakrat več kadilcev kot med dekleti. Največ otrok

kadi od 16. do 17. leta, pri 18 letih delež kadilcev nekoliko pade. Zmanjšanje števila kadilcev v višji starostni skupini lahko pojasnimo s tem, da so nekateri učenci že prenehali kaditi, lahko pa tudi s tem, da mlajša generacija bolj kadi, kar seveda ni prav spodbuden podatek. V vseh starostnih skupinah fantje prednjačijo v kajenju. Zelo velika razlika med spoloma je zlasti na Gimnaziji, kjer kadi 3- do 4-krat več fantov kot deklet, do 15. leta pa med gimnazijskimi dekleti sploh ni kadilk. V Gostinski šoli dekleta raje posegajo po cigareti, saj je na tej šoli neprimerno več kadilk kot v Gimnaziji. Manjši delež kadilk v Gimnaziji je lahko posledica tega, da se na to šolo vpisujejo bolj ambiciozna in resna dekleta, ki so že v osnovni šoli imele manj izkušenj s tobakom in so se gibale v družbi nekadilcev, medtem ko so v Gostinski šoli dekleta s slabšim učnim uspehom in iz manj spodbudnega okolja, kar je lahko pomemben faktor tveganja, zato so bolj dojemljiva za razvoj kadilskih navad."

So to že pravi, redni kadilci?

"Lahko bi rekli, da so. Večina otrok sodi med lažje in zmerno kadilce in le petina tistih, ki kadijo, pokadi več kot 10 cigaret na dan. Če primerjamo stanje pri nas s slovenskim povprečjem, ugotavljamo, da novomeški dijaki kadijo nekoliko več, kot je slovensko povprečje. Primerjava rezultatov ankete, ki so jo opravili v Kranju, z rezultati naše pa kaže, da je v Novem mestu večji predvsem delež fantov med kadilci, medtem ko se deleža deklet bistveno ne razlikujeta."

Kje smo v primerjavi z evropskim povprečjem?

"Če primerjamo slovenske srednješolce z evropskimi mladostniki, se pri starosti 15 let

ne razlikujejo v deležu kadilcev, saj pri vseh kadi šestina otrok te starosti. V številnih deželah zahodne Evrope žal opažajo porast kajenja med dekleti, med fanti pa ostaja delež kadilcev enak ali se rahlo zmanjšuje. V raziskavi med novomeškimi in gorenjskimi srednješolci tega nismo opazili."

V anketi ste zastavili tudi zanimivo vprašanje, kdo je najstniku ponudil prvo cigareto. Kaj ste ugotovili?

"Iz dobljenih odgovorov sledi, da so prvo cigareto večini anketiranih ponudili prijatelji (67 odst.), za 4,5 odst. anketiranih pa celo velja, da so jim prvo cigareto ponudili kar sami starši."

Kajenje je nalezljiva reč. Če najstnik živi v okolju, kjer se redno kadi, najbrž tudi sam prej poseže po cigareti. Kaj kažejo znani podatki o vplivu staršev oziroma družine na kajenje otrok?

"Slovenska raziskava kaže, da tretjina anketiranih otrok živi v družini, kjer vsaj eden od staršev redno kadi. Poudariti je treba vpliv staršev na otroke, saj je statistično pomembno večji delež otrok-kadilcev tam, kjer so starši kadilci. Do enakih zaključkov so prišli v raziskavi med gorenjskimi in slovenskimi srednješolci ter mladostniki v Evropi. Anketirani starši srednješolcev v Novem mestu in na Gorenjskem se statistično pomembno ne razlikujejo po deležu kadilcev, kadilskem staležu in po kadilskih navadah. V naši anketi med 344 anketiranimi starši kadi 36,8 odst. očetov in 27 odst. mater. Starši-kadilci imajo v povprečju nižjo izobrazbeno strukturo od nekadilcev. Tudi ti podatki se ujemajo z dognanji razvitih dežel, da tobačna industrija živi v glavnem na račun manj izobraženega prebivalstva in mladine."

Najstniki se s kajenjem postavljajo, pred starši pa morajo svoje tobačne razvade najbrž skrivati. Ali jim to uspeva?

"Kranjska anketa je pokazala, da v 63 odst. primerov starši vedo, da njihovi otroci kadijo, in to očitno, odobravaljo. Iz odgovorov staršev v naši anketi pa je razvidno, da le 3,8 odst. staršev dovolijo otrokom kajenje. Matere so pri tem nekoliko bolj popustljive kot očetje. Zanimivo pa je, da odgovori otrok kažejo drugačno sliko. Dobra tretjina otrok v svojih odgovorih namreč trdi, da jim starši dovoljujejo kajenje. Ko se starši enkrat soočijo z dejstvom, da njihov otrok kadi, to različno sprejmejo. Odgovori dajejo slutiti, da so glede kajenja bolj popustljivi pri fantih kot pri dekletih, da se torej ozirajo bolj na spol otroka kot pa na škodljive učinke tobaka na mladi, razvijajoči se organizem. Kaže, da je ponekod še vedno veljavno prepričanje, da je kajenje bolj moška razvada, čeprav se pri nas in v svetu ženske zelo približujejo deležu moških kadilcev."

Kakšna je prosvetljenost glede škodljivosti kajenja? Ali se starši zavedajo, da je kajenje nevarno zdravju njihovih otrok?

"Poglejmo zanimiv podatek iz ankete, ki je prav zgorel! Več kot polovica staršev-kadilcev kadi doma v skupnih prostorih. Kadijo torej v pričo otrok in jih tako silijo k zdravju škodljivemu pasivnemu kajenju, ob tem pa se ti starši zavedajo tako škodljivosti kajenja kot tega, da so s svojim početjem otrokom slab zgled. Anketa je namreč pokazala, da se ogromna večina staršev zaveda škodljivosti kajenja. Tega pa se dobro zavedajo tudi otroci, vendar jih dobra tretjina ne želi dodatnih informacij o tem. Dekleta so bolj pripravljena razširiti svoje znanje o nevarnostih kajenja. Morda pa je nezainteresiranost fantov kadilcev in njihova brezbržnost do problema le navidezna, ker ne želijo priznati, da imajo problem s kajenjem. Med njimi se torej že kažejo značilnosti kadilcev: občutek krivde in izogibanje problemu."

MILAN MARKELJ

širjave srca

Odpri roke, odpri srce...

Ko se je pričela druga svetovna vojna, komaj 17-letna Semičanka Mimi Malenšek ni dosti oklevala, ko je bilo potrebno pomagati ljudem. S starejšimi in v življenjski izkušnji bogatejšimi sovaščankami se je lotila humanitarnega dela. Pomagala je revnim ali kako drugače neobglenim, pa ranjenecem, ki so imeli pri Bukovčevih v Semiču počivališče na poti v bolnišnico, in še komu. Takrat še ni bilo humanitarne organizacije, ki bi jim pomagala, svetovala in jih usmerjala pri njihovem delu. Mimi je sicer bila skojevka, pri njenem človekoljubnem delu pa jo je vodila predvsem zavest, da pač mora pomagati. V ušesih so ji neprestano zvenele besede očeta in matere, ki sta otrokom vedno dopovedovala, da ne smejo nikoli odkloniti človeka, ki prosi za pomoč. Njen oče je imel navado reči: "Odpri roke, odpri srce, otiraj bratovske solze." Mati pa: "Naj bo Turek ali kristjan, naj bo revež ali bogat, pomagaj mu." Zato ni bilo naključje, da je bila Mimi 18. junija 1944 objavljena v Gradcu na ustanovitve Rdečega križa Slovenije, organizacije, ki ji je ostala zvesta vse do danes. Danes je še edina od semiških udeležencev ustanovnega zbora in gotovo ena redkih slovenskih odbornic te humanitarne organizacije s kar 48 leti staža.

Čeprav so jo pota učiteljice in vzgojiteljice vodila po različnih slovenskih krajih in celo v tujino, se je Mimi vedno vračala v rojstni Semič, kjer preživlja tudi svoja upokojska leta. Ves ta čas je bila njena misel vedno pri ljudeh, potrebnih pomoči. Še danes so ji živo pred očmi prebivalci bližnjih vasi, kjer je med vojno in leta po njej kraljevala velika revščina. "Ko smo razdeljevali pakete Care in Unre, so ljudje stali v nepreglednih vrstah, pa najsi je šlo za hrano, obleko, obutev. Vem, da so Trumanova jajca, kakor smo imenovali jajca v prahu, ter mleko v prahu marsikje

precej ublažili revščino. A preživeli so predvsem zaradi svoje skromnosti in delavnosti, saj so obdelali vsako ped prsti na našem kraškem svetu," pripoveduje Malenškova.

Danes je težko reči, ali je bil res zgolj slučaj, da so jo po vojni pošiljali službovat tja, kjer so najbolj potrebovali tople spodbudne besede, nežno roko, materinski nasmeh. Kot direktorica doma za zapuščene otroke v Preddvoru na Gorenjskem pa kot učiteljica v Grahovem ob Bači je spoznavala, da revščina ni "obdarila" le Belokranjcev. V Grahovem sta, kljub temu da sta z učiteljico Bebo učili dopoldne in popoldne, zvečer pa poučevali slovenščino še odrasle, pomagali tudi v vaški sirarni. Za plačilo sta dobili kolote sira ter jih nosili v zakotne kraje ljudem, ki si sami takšnega razkošja ne bi mogli privoščiti. Tudi med desetletnim bivanjem v ZDA ni pozabila na Slovence, saj je nabavljala knjige za novo matematiko in jih pošiljala prof. Jožetu Glonarju v Slovenijo. Čeprav ni silila v prve vrste, največja nagrada za delo pa so bili zanj zadovoljni ljudje, je iz Beograda leta 1963 dobila srebrni znak za delo pri Rdečem križu. Danes se ob njem trpko nasmehne. Takratnim birokratom se v zahvalo za njeno požrtvovalnost ni ljubilo toliko potruditi, da bi priznanje izpisali v slovenščini. Zadovoljiti se je morala s cirilico.

Delo, ki ga danes opravljajo odbornice krajevnega odbora Rdečega križa Semič, se močno razlikuje od pionirskih let sedaj že veteranke Malenškove. "Revščine skoraj ni več, zato pa nikoli ne zmanjka osamljenih ljudi. Starejši, invalidi, bolniki in tisti, ki so v domovih starejših občanov, se vedno razveselijo naših obiskov in skromnih daril. Da potrebujejo družbo in družabno življenje, potrjujejo tudi srečanja krajanov, starejših od 70 let, ki jih pripravljamo zadnjih šest let. Vse to nam uspe s požrtvovalnim delom

Mimi Malenšek

odbornic ter skromnimi dohodki od članarine. Vsak član plača le 30 tolarjev na leto, zato pa jih imamo v naši krajevni organizaciji kar 2.500. Najpogosteje so včlanjene kar cele družine. Naše pravilo je, da so boljše majhne, a goste merice kot velike, toda redke," se nasmehne Mimi, ko prelistava sezname članov pa tistih, ki so karkoli prispevali za to humanitarne organizacije. Prav vsako podrobnost si zapiše, tako tudi, kdo so tisti, ki so letos darovali za tri kornjabe oblačil za begunce v črnomaljskem zbirnem centru, pa za 46 tisočakov hrane, ki so jo prav tako razdelili med begunce. In ko z njo prebiram vse zvezke in liste, pomislim, da je hkrati predsednica, tajnica in blagajničarka krajevnega odbora. "Ne, to pa ne," me takoj zavrne. "Nobene funkcije ne maram, res pa je, da ne znam reči ne, da so moja vrata vedno odprta pomoči potrebnim in da z bogatimi izkušnjami rada svetujem požrtvovalnim odbornicam, med katerimi je, razveseljujo, tudi precej mladih. Delo pri Rdečem križu se mi je pač zažrlo pod kožo in vztrajala bom do konca," prizna pošteno, kakršno je nasploh njeno delo in življenje.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Kdo bo poskrbel za žejna polja?

Na Bizelskem, po močvirnatih ravnini proti hrvaški meji so zabrnili stroji in začeli kopati jarek. Več kot meter globoko so še vedno grabili povsem izsušeno zemljo, pravzaprav prah. Močna globinska izsušitev tal je posledica dolgotrajne suše. Posavje že celih 11 mesecev ni imelo normalnih padavin.

Strokovnjaki se vprašujejo, ali je to posledica učinka tople grede, ki si jo je človek prislužil s svojim objestnim odnosom do narave, ali pa gre samo za običajno občasno naraščanje povprečnih temperatur. Suša je vsako leto hujša in obsežnejša, saj se enakomerno širi v polkrogu iz Madžarske proti Sloveniji.

Kakorkoli že, suša je dejstvo, ki ga tudi pri nas ne bi smeli več prezreti. Ni dovolj le tarnati ali iz proračuna in tankih delavčevih denarnic izbrskati nekaj solidarnostnih sredstev, nato pa spet čakati naslednjo stoletno katastrofo. Treba je zasukati rokave in spet enkrat pogledati na Zahod, kjer sušo že dolgo in uspešno blažijo z namakanjem.

Kdor je potoval po sosednjih državah, se je morda čudil, ko je videl namakati številna polja, čeprav je bilo oblačno in je risilo. Že hiter pogled v spoznanja o slovenskem kmetijstvu pokaže, da imajo sosedje prav. Slovenija ima sicer povprečno dovolj padavin, toda na žalost niso enakomerno razporejene čez vse leto. Samo zato, ker rastline ne dobivajo redno dovolj vlage, naše kmetijstvo izgubi od 20 do 30 odst. pridelka. Vsako leto, kaj šele v hudi suši!

Letošnja suša je brežiškemu in krškemu kmetijstvu samo v prvi fazi, brez posredne škode in brez škode, ki bo vidna šele v prihodnjem letu, vzela za 2 milijardi tolarjev pridelkov, kar znaša to 35 milijonov DEM. Samo z izkupičkom, ki ga je že pobrala letošnja suša, bi torej lahko zgradili namakalni sistem za okrog 6.000 ha polj.

Namakanje nam je španska vas

Posavje je pomemben pridelovalec hrane, in čeprav je brežiško-krška ravnina prodnata,

okolisko hribovje pa v glavnem lapornato ali tudi apnenčasto, namakanja skorajda ne pozna.

V krški občini ne namakajo niti hektarja polja ali nasada. V Stari vasi so sicer začeli graditi namakalno-oroševalni sistem za 40 ha sadovnjakov, vendar so dela zaradi pomanjkanja sredstev obstala na polovici. Zaradi enakega, če dobro pomislimo pravzaprav absurdnega razloga, se z mrtve točke že leta ne premaknejo niti načrti o gnojilno-namakalnem sistemu. Prašičja farma Pristava je že dolgo ekološki kamen spotike v občini in tudi širše. V krškem Agrokombinatu so zato že pred leti na predlog biotehniške fakultete in inštituta pripravili projekt gnojilno-namakalnega sistema za 1000 ha polj. Kmetije se precej zanimajo za gnojevko, saj bi jim zmanjšala stroške za umetna gnojila. Cevi za namakanje naj bi po tem projektu iz reke Krke napeljali do farme in jih priključili na lagune. Ob primernem času bi tako lahko polja pognojevali, sicer pa bi jih z istim sistemom tudi namakali. Projekt je pred dvema letoma že doživel prvo recenzijo.

Napol zgrajeni namakalno oroševalni sistem v Stari vasi naj bi dokončali do spomladi. Po letošnji suši resneje razmišljajo o namakanju še okrog 400 ha intenzivnih nasadov jablan na ravnini, nasadov jagodičevja in vrtnin. Krško je namreč tudi pomemben pridelovalec le-teh, saj vsako leto pridelajo več kot 100 vagonov kumaric in tako skupaj z Brežičani in Trebanjci pokrivajo slovenske potrebe po tej vrtnini.

Krški izvršni svet je ob tem, ko je sprejel poročilo o posledicah suše, med drugim tudi sklenil, da vzpodbudi aktivnosti za skupinsko in posamično namakanje ter takoj pristopi k risanju kart, na katerih bodo opredeljena prednostna območja. Na hitro so si izračunali, da bi samo z letošnjo škodo lahko pokrili z namakalnim sistemom čez 3.000 ha. Seveda je vse zaenkrat šele na papirju.

Malenkost bolje je v Brežicah, če temu sploh smemo reči tako. Pri Globokem se je dvanajst sadjarjev pred leti odločilo namakati 60 ha svojih intenzivnih trajnih nasadov. Projekte je izdelal Vodnogospodarski biro iz Maribora, ki je oroševalno namakalni sistem zasnoval na majhnih zbiralnikih vode. Takšni omogočajo namakanje praktično vseh površin, predvsem pa na najboljših legah za sadjarstvo in vinogradništvo. Sistem z oroševanjem pomaga tudi proti spomladanski pozebi, ki je v teh krajih prav tako reden gost. Ob letošnji hudi suši je zbiralnik vode v Piršenbregu pri Globokem presahnil, sicer pa so rezultati namakanja in oroševanja odlični.

Medtem ko je Sava povsem neprimerna za namakanje, je menda voda iz Krke še sprejemljiva. Za manjše površine bi prišla v poštev tudi manjša zajetja oz. zbiralniki vode ob potokih. Ko govorimo o brežiško-krški ravnini pa ne bi smeli pozabiti tudi na bogato zalogo podtalnice. V času, ko so polja povsem

izsušena in rastline propadajo, je le nekaj metrov pod njimi vode na pretek. Kmetiji zato povsem upravičeno razmišljajo tudi o vodnjakih in črpalnicah za to vodo, vendar že zdaj opozarjajo, da je tako namakanje tudi 5 do 10-krat dražje.

Bo ostalo le pri načrtih?

Tudi drugod po Sloveniji z namakanjem ni veliko bolje. Od leta 1973 je bilo skupno zgrajenih samo 6357 ha namakalnih sistemov, od tega kar čez 5.000 ha v času od 1986 do 1990. Glede na to, da ima naša država 260.000 ha poljedelskih površin, je to zelo majhen dosežek, še posebej če drži strokovna ugotovitev, da bi bilo v Sloveniji nujno namakati vsaj sto tisoč hektarov polj in nasadov. Trenutno se vse vrte šele okrog načrtov. Dva največja že nekaj časa čakata na finančno injekcijo: načrt za namakanje 11 ha v Goriških Brdih in v Vipavski dolini ter načrt za celotno Dravsko in Ptujsko polje.

Staknili so glave in sklenili, da je kmetijske površine treba namakati. To še ni uspeh, je pa začetek.

Foto: B. DUŠIČ-GORNIK

Suša spodbudila

Ministrstvo za kmetijstvo si torej prizadeva, da bi se načrti za namakanje v slovenskem kmetijstvu vendarle začeli uresničevati. Kako bo pri boju za proračunski tolar uspešno, je seveda odvisno od marsičesa, tudi od politike. Saj vemo, kolač je samo eden, lačnih pa mnogo. Tudi če bo iz proračuna kaj denarja za te namene, bo le-ta curljal po kapljicah. Načrti se bodo zato uresničevali zelo počasi, kar bo kmetijstvu še naprej po nepotrebnem prinašalo velike izgube. Ravno zato ministrstvo za kmetijstvo še toliko več upov polaga v posojila Svetovne banke. Ta naj bi pridobili za naložbe v namakanje že v prihodnjem letu.

Slovenija ima veliko možnosti za namakanje, saj ji na srečo ne manjka rek, rečic, potokov in tudi ne podtalnice. A vode ne znamo ceniti. Brezobzirno zlivamo vanjo vse, kar nam je odveč, poleg tega pa jo spuščamo v kanale, obzidane struge in jarke ter tako poskrbimo, da na čimbolj enostaven način in čim hitreje odteče iz dežele. In potem, ko dragocenost že nepremišljeno spustimo iz rok, glasno stokamo zaradi suše.

Čeprav v zadnjem mesecu veliko pišemo o katastrofalnih razsežnostih in o hudih posledicah suše, pa vendarle lahko zaključimo, da je kot pri vsaki nesreči tuji pri tej nekaj dobrega. Velik izpad pridelka v kmetijstvu je odgovorne le prisilil k resnemu razmišljanju. Ne samo v Posavju, ampak tudi na državni ravni. Ideje o namakanju so spet zaživele, pospešile so se aktivnosti pri načrtovanju in začeli so se boji za denar.

BREDA DUŠIČ-GORNIK

naše korenine

Osem križev in deset Marijinih otrok

Praznovanje osemdesetletnice je bilo kot svatba. Harmonika se je glasila, pesem je zvenela, torte so krasile mizo - poleg ostalih dobrot seveda, ki jih premore gostoljubna belokranjska kuhinja - in številni gostje so se zbrali, da bi voščili jubilarntki. To je bil eden od srečnejših dni v življenju Marije Plut s Preloke. Kako tudi ne, otroci, ki so se raztepli na vse strani neba, so se spet zbrali ob njej. Deset jih je rodila. Na slavlje jih je prišlo devet, a tudi deseta, Zdenka iz Berlina, je že bila na poti. Spet jih je gledala ob sebi, kot takrat, ko so bili še gladi, polni nad in življenjskih pričakovanj. Že takrat je vedela, da jih ne bo mogla vseh obdržati doma, kajti

na Preloki je bilo življenje od nekdaj skopo. Ljudje so jo zapuščali, iskali kruha in čudes tujih, daljnih krajev, a se vedno vračali, bodisi na obisk bodisi za stalno.

Tudi Marijin oče Peter Starešinič je iskal sreče v tujini. Že pred prvo svetovno vojno ga je pot zanesla čez veliko lužo v Ameriko. Kruh si je služil v Arizoni. Večkrat se je vrnil domov, kjer so se mu rojevali otroci, prinesel je nekaj denarja in se zopet vrnil nazaj. V Ameriki je preživel tudi čas prve svetovne vojne, po njej pa se je vrnil domov hudo bolan in je kmalu umrl. Marijina mati Ana je morala tako skrbeti za vse, za otroke, za kmetijo in za gostilno, ki je tudi bila pri hiši. Takrat so bili na Preloki še drugačni časi in gostilni sta bili kar dve. Šele kriza v začetku tridesetih let je življenje v gostilnah utišala, druga svetovna vojna pa povsem zamorila. Od tedaj na Preloki ni več gostilne. Marija se je poročila z Alojzom Plutom z Vinjega Vrha. Bil je trgovec v Črnomlju in tam sta se spoznala. Tudi na Preloki je odprl trgovino, a so mu jo povsem izropali Italijani, ko so se naselili v njihovi hiši. Preloka je bila tudi takrat, tako kot je sedaj, mejna vas. Kot kragulje gnezdo ždi visoko nad mejno reko Kolpo. Sem gor so včasih po bitkah z ustaši pribežali partizani, ustaši pa so s topništvom užigali po naselju. Tako so razbili zvonik vaške cerkve, pri Plutovih pa hlev in ubili dva konja v njem. Med vojno je bilo sploh težko. Otroci so bili majhni, Alojza pa so zaradi sodelovanja s partizani aretirali

Italijani in ga odpeljali v zapore, nato pa v Gonars in še dlje. Ko je po razpadu Italije vrnil, tudi ni bil kaj dosti doma, saj je moral kot partizanski intendant pogosto na pot.

Marija se še spominja stare Preloke, tiste, v kateri so sejali lan in konopljjo ter iz stebel pridobivali predivo za domače platno. Spominja se, kako so stebila namakali v Kolpi, kako so ženske prale na njej in kako so v sušnih časih hodile k njej po vodo. Eno uro je rabila ženska v dolino in nazaj, da je prinesla vedro vode na glavi. K sreči so povečini imeli osličke, da so tovorili vodo. Takrat so bila pota do Kolpe še utrjena in shojena. Zdaj so že zdrti in nevarni in mlin v dolini je že zdavnaj utihnil, razpadajoč v bujnim zelenju. Tisto staro Preloko so v srcu ponesli s sabo tudi njeni otroci, ko so drug za drugim odhajali v svet. Najprej je leta 1956 odšel najstarejši, Boris. Dvajset let mu je bilo takrat. Pristal je v mestu St. Caterines, kjer mu namesto jezua na Kolpi bučijo Niagarski slapovi. Za njim jo je čez lužo ubral drugorojeni Lojze, tretji sin Vilko pa je izbral še daljšo pot, saj si je za drugo domovino izbral Avstralijo. Četrty otrok, Zdenka, je odšla precej bližje, v Berlin, peti, Marjan, pa spet za najstarejšima bratoma v St. Caterines v Kanado. Sin Jože je za nekaj časa prekinil verigo izseljevanja, saj se je ustalil v Ljubljani, in tudi hčerka Marica ni odšla daleč, le v Zilje. Osmi otrok, Tine, je ostal doma na kmetiji, deveto, Ivanka, pa je spet premamila klic tujine. Tudi ona je ob svojih treh strejših bratih pristala v St. Caterinesu v Kanadi. Najmlajši, Peter, deseti brat, ki bi moral po ljudskem verovanju imeti največ avanturistične žilice v sebi, se vendarle ni napolnil tako daleč od doma. Pristal je v Ljubljani in edini od otrok nadaljuje z dejavnostjo, ki je nekoč že bila pri hiši. V bližini stadiona v Ljubljani ima gostilno Fortuna.

Nazadnje so se takole vsi skupaj zbrali otroci leta 1973, ko je umrl oče Alojz. Že takrat so se dogovorili, da se ob materini osemdesetletnici spet snidejo, in besedo so držali. Seveda iz daljnih in bližnjih krajev tudi sicer kdaj pa kdaj kdo kapne na obisk na domačo Preloko, saj se mora z njo seznaniti tudi številni rod, ki izhaja iz Alojzovega in Marijinega zakona: enainvajset vnukov in 9 pravnukov že šteje.

TONE JAKŠE

Marija Plut in njenih devet otrok in vnuk, ki nadomešča odsotno hči iz Berlina

Poleg njiju je v Sloveniji še več manjših načrtov za namakanje trajnih nasadov in vrtnin. Pozitivna spoznanja že dajejo prvi namakalno oroševalni sistemi z majhnimi zbiralniki vode in kapljični sistemi namakanja, kjer suha področja namakajo z vodo, ki kaplja iz razpeljanih cevi. Iz vsakega kapalnika priteče le po 0,4 litra vode na uro. Malo, a kot kažejo poskusi, vendarle dovolj učinkovito in tudi ob najhujši pripeki neškodljivo.

Kot je nedavno tega v Krškem dejal vladni svetovalec in vodja sektorja za celostno urejanje podeželja Teobald Belec, mora biti namakanje državni projekt in ne stvar posameznih kmetov. Vemo namreč, kakšna

zgodbe iz preteklosti

Potomci vitezov z Otoka

Kaj vse se je v pravadnini in kasneje s prihodom Slovencev v naše kraje dogajalo na znamenitem Otoku (Gutenwerthu) pri Dobravi, bo v glavnem zagnila pozaba. Po zaslugi raziskovalca Iva Pirkoviča, ki je vrtal v pozabljene skrivnosti, pa se je ohranilo precej razmišljanj. Ni rečeno, da je bilo ravno tako, lahko je bilo tudi drugače, vendar so njegova razmišljanja zanimiva in morda tudi blizu resnice.

Na otoško trnjava, ki je težko kljubovala napadom nomadskih in drugih plemen z vzhoda, je močno posadko vojakov naselila šele tam okoli leta 980 grofica Hema Koroška. Vojake je v glavnem pripeljala z bizantskega dvorca v Dragi. Za plačilo so vitezi dobili po tretjino grunta. Še bolj radodarni so bili freisinski škofi, ki so po l. 1230 svojim trdnjanskim vitezom dodeljevali po dva grunta, ali kot so jih v tedanjem srednjeveškem jeziku imenovali, dve hubi.

Potomci teh otoških vitezov in služabnikov so se ohranili še do danes. To so današnji rojski in dobavski Selaki, Jarkoviči, Ferkoli in vaščani z italijanskim priimkom Granda. Rodovi so se skozi stoletja menjavali. Zanimiv je izvor priimka Selak, ki se je ohranil po grški besedi za trnjava "selis".

Na Otoku so živeli tudi bavarski simani. Najprej so mislili, da so potomci kakega Slovence Simona, vendar se je iz tega slovan-

skega imena kasneje razvil priimek Šimon. Simončiče in njihov izvor lahko iščemo pri otoških simanih, ki so jih v našo deželo pripeljali freisinski škofi. Gre za t.i. kurirje pri srednjeveških upravah, sodiščih in zemljiških gospodarskih. Svoj poklic so opravljali na konjih, vse službe na konjih pa so v srednjem veku šteli za edlinske, kar je tedaj bila prva stopnja plemstva.

Zadnji otoški siman je moral biti velik in imeniten gospod, saj so v najstarejšem zemljiškem katastru našli, da so bile vse njive, ki so prekrile pokopano otoško mesto, zapisane kot Simanovo polje. Tako so poleg otoških Selakov tudi simani preživeli uničenje otoškega naselja.

Zadnji potomec otoškega simana je bil Anton Simončič iz Dobrave. Bil je visok, močan German, tako kot vsi njegovi barbar-ski predniki. Dočakal je visoko starost, umrl pa je pred več kot desetimi leti. Zadnje počivališče ima na pokopališču na Otoku. Predno je zapustil ta svet, je veliko žaloval. Ker je ostal brez otrok, je vedno tožil, da bo z njim izginil za vselej tudi njegov imenitni rod.

Simončiči so se na Šentjernejskem polju ohranili, ni pa rečeno, da vsi izhajajo ravno iz veje otoških simanov.

SLAVKO DOKL

NAGRADA V MIRNO PEČ IN
NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 35. nagradne križanke izbral BARBARO MIHELIČ iz Mirne Peči in ANKO ČRV iz Novega mesta. Mihelečevi je pripadla denarna nagrada 2.000 tolarjev, Črvo pa bo prejela knjižno nagrado. Nagradenka čestitam. Dobitnico denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMSO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 27. septembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 37! Ovojnico brez poštne znamke lahko osebo oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

REŠITEV 35. NAGRADNE
KRIŽANKE

Pravilna rešitev 35. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: PUSAN, ŠUM, URINALIZA, SAZU, AVAL, KVANT, KONFERENCA, LATA, TANKER, EMONA, PANDA, VONI, SANJE, RK, GADAMER, ILLER, ERO, IVANC, ATO, NEN, RAČKA, KAP.

prgišče misli

Teško je z ženskami... Skozi njihove glave nenehno blodijo zbegane sence, njih obzorje je temno in obrobjeno s strašnimi, zlovješnimi klanci in grebeni.

D. NENADIČ

Nаша inteligenca je bila zmeraj provincialno strukturirana, loveč v uho velike ideje v svetu.

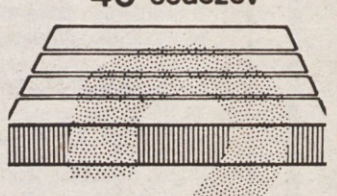
S. ŠUVAR

Vetna dokončnost, ki nas je zatirala in ki nam je vsiljevala svoje zakone, se razlaga. V človekovem dosegu je naposled edini in neskončni vir: informacija, znanje, duh.

J.J. SERVAN-SCHREIBER

nagradna križanka

37

DRŽAVNI SVET 40 sedežev	DRŽAVNI ZBOR 90 sedežev	ZNAK ZA VOLT	VRSTA ZACIMBE	POSODA ZA UMIVANJE	VZOR	PODOBA	KEM. SIMBOL ZA NOBELIJ	VOL ZA V JAREM	UTEŽNA ENOTA ZA DRAGE KAMNE	ZNAMENJE
		BREŽIČNA BRZGOJAVKA	DOMAČE MOŠKO IME	DEŽELA V INDIJI	VODNI PTIČ	LETOVIŠČE V SAVOJI	ENOZLOŽNI- CE BREZ NAGLASA	ZADNJE PREDIVO	PREVZVIŠE- NOST	DL
DL	SLOVENSKI POPEVKAR (MARJAN)	BUDISTIČNA SEKTA	ZAČASNO VOJAŠKO POČIVALIŠČE	DL	PREMETAN- KA	HRVAŠKI POLOTOK	PLAT	MAVEC		
STOJALO				NAELEKT- REN DELEC	FIZ. SVETLOBNI POJEM	DL	STANE SEVER	PRITOK REČNA V SVICI		
SREDOZEM- SKI GRM				DEL STATEV			OČE POKLON			
OBLOK				ENOTNA MERA	KEM. SIMBOL ZA TITAN					
DAROVALEC						DROZG				
STAROGR. BOGINJA MASCEVA- NJA						BORIŠČE				

K
praktični KRIŽ
A
Ž

Usnje

Usnje je takšen material, da je pravzaprav zmeraj v modi. Usnjena jakna na primer v garderobi skoraj ne sme manjkati. V novih modnih tokovih ima usnje, predvsem črno, še opaznejše mesto. Letošnja zimska moda in tudi tista prihodnja pomlad sta polni usnjenih kreacij. Najbolj modno je gladko svetleče usnje, najraje v črni barvi. Iz njega niso narejeni le jopiči, ampak tudi krila, hlače, obleke ter seveda škornji, čevlji in torbice. V novih modnih trendih je usnje skratka pokazalo svojo vsestransko uporabnost, je pa žensko, z nadihom erotike, kot še nikoli doslej. Poleg usnjene črnine bodo sijale tudi letošnje vetrovke pa zlata in srebrna barva, ki ju je med modnimi rečmi spet kar precej.

Sadni madeži

Prav jeseni je največ priložnosti, da staknete sadne madeže, a ne veste, kako bi se jih znebili. Načinov za to je zelo veliko. Lahko jih zdrgnete z 10-odst. raztopino citronske ali vinske kisline in temeljito operete s čisto vodo. Madeže na pisanem bombažu ali perilu, ki ga lahko kuhate, podžite nad loncem in jih tako dolgo polivajte s tankim curkom vrele vode, da izginijo. Starčje madeže na takšnem blagu zdrgnite z vročim mlekom, pustite delovati nekaj časa in dobro splaknite s čisto vodo. Madeže na belem blagu odstranite s kuhanjem v raztopini močnega pralnega praška ali jih zdrgnite z limoninim sokom, pustite delovati in splaknite z omečano vodo.

Ajdova torta
s smetano

Potrebujemo: 6 jajc, 130 g pšenične moke, 130 g ajdove moke, za nožev konico pecilnega praška, ščepec soli, 200 g sladkorja, masčobo in moko za pekač; za nadev: 400 g brusnične marmelade, 1 l sladke smetane, kremfix, 50 g sladkorja, 50 g jedilne čokolade. Ubijemo jajca in ločimo rumenjake od beljakov. Beljake in polovico sladkorja, ki ga dodamo proti koncu stepanja, stepemo v trd sneg. V drugi posodi stepemo rumenjake in ostalo polovico sladkorja, dodamo še dve žlici tople vode, in ko zmes penasto naraste, ji dodamo moko in sneg beljakov. Narahlo zmešamo in damo v namaščen in z moko opran tortni model premera 26 cm. Pečemo na srednji rešetki pri 200 stopinjah Celzija 25 do 30 minut. Ohlajeno torto dvakrat prerežemo, prvo plast namažemo z marmelado, drugo s stepeno smetano. Torto premažemo in okrasimo s smetano, po vrhu potresemo z naribano čokolado.

Zelenice in rože

Kdor želi imeti v travi posajene različne čebulnice in gomoljnice, se mora zavedati, da bo imel spomladi precej dela z njimi, ker bo moral pri košnji zelenic paziti, da jim ne pokosi listov. Po vsej trati posajene gomoljnice in čebulnice močno prizadenejo s košnjo, ki se začne že aprila. To ni dobro niti za tiste, ki so do košnje že odcvetele. Rastline potrebujejo liste, da s njihovo pomočjo nadomestijo porabljene hranilne snovi, zato jih je bolj saditi na robove zelenic ali pa v večje skupine, da jih tako lažje opazimo.

Zagate
z alarmom

Vse več avtomobilistov si da zaradi vse pogostejših vlomov v vozila montirati avtomobilski alarm. Če nalepka na vidnem mestu, ki opozarja morebitnega vlomilca, da avtomobil štiti alarm, je včasih dovolj, pravi učinek pa alarm doseže seveda takrat, ko se sproži in z zvočnimi znaki zbudi pozornost. Žal je prav to tudi pogosten vzrok za pomisleke proti alarmu take vrste. Alarm, ki se sproži samodejno ali zaradi rahlega nenamernega udarca ob vozilo, lahko spravi lastnika v hudo zadrego, zlasti če se toliko oddalji od vozila, da alarm vznemirja okolično dalj časa. Zdej je moč na trgu dobiti tudi take alarmne naprave, katerih delovanje lastnik lahko prekrine tudi na daljavo, s posebnim daljinskim upravljalcem. Seveda pa se mora prepričati, kaj je alarm sprožilo.

zdravnik razlaga

Bolezni žrela

(Nadaljevanje)

Nasprotno, izredno majhno kotičče lahko povzroči zelo hudo bolezen (kot na primer vnetje sklepov pa vnetje srca, ledvic ali izpadanje las). Izvor kotiččne okužbe je lahko v okvarjenem zobu, kronično vnetih obnosnih votlinah ali dihalih. V več kot 60% primerov je izvor prav v nebnicah. Kadar je povezava med kotiččem in drugotno boleznijo jasna (torej kadar ponoviti kroničnega vnetja nebnic sledi drugotna bolezen), je seveda potrebna odstranitev nebnic ali, kot strokovno pravimo, tonzilektomija.

Akutna vnetja

Akutno vnetje nebnic je zelo pogosta bolezen. Vnetna znamenja so predvsem na obeh nebnicah, preostala sluznica žrela je manj ali sploh ni vnetno spremenjena.

Najpogostejši povzročitelji vnetja mandljev so streptokoki, lahko pa povzročajo vnetje tudi drugi mikrobi. Bolezensko spremenjene nebnice pa lahko včasih spremljajo tudi tako drugo težko bolezen (kot na primer levkemijo, sistemsko ali infekcijsko bolezen). Pri kataralnem vnetju je nebnica rdeča in nabrekla, zaradi povečanja se boči iz nebnih lokov. Na začetni stopnji prevladujejo splošna znamenja. Bolnik ima visoko temperaturo, mrzlico, pomanjkanje teka, čuti bolečine v mišicah, ima glavobol in se na splošno neugodno počuti. Kmalu se tem bolezenskim znamenjem pridružijo bolečine v žrelu, ki odsevajo v ušesu. Tudi poziranje poštane boleče in ovirano. Diagnozo postavimo na osnovi bolnikovih podatkov, splošnih bolezenskih znamenj in pregleda žrela. Spremembam na nebnicah se včasih pridružijo, predvsem pri otrocih, povečane področne bezgavke. Sicer so pri otrocih vsa splošna in področna bolezenska znamenja mnogo izrazitejša kakor pri odraslih. Povzročitelja vnetja spoznamo z odbrisom mandlja, ki ga pošljemo v bakteriološko preiskavo.

Tudi pri gnojnem vnetju je nebnica rdeča in otekla, le da na njej vidimo še gnojne pege. Ostala bolezenska znamenja so enaka kakor pri kataralnem vnetju.

Vse oblike nenadnega vnetja nebnic zdravimo enako. Pri zdravljenju ne zdravimo le področnih vnetnih sprememb, temveč želimo v kali preprečiti tudi zapletljaje, ki so pogosto hujši od

samega vnetja. Zato mora biti zdravljenje že v začetku odločno. Poleg higiene žrela, ki ga mora bolnik izpirati z blagimi razkužili, mora bolnik dobivati velike odmerke antibiotikov, najbolje po antibiogramu. Z antibiotiki zdravimo vsaj deset dni, tudi kadar se bolnikovo počutje prej izboljša in področnih znamenj ni več.

Angina je nenadno vnetje mandljev z žrelno sluznico vred. Povzročitelji angine so enaki mikrobi kot pri vnetju nebnic samih, le da so napadalnejši ali pa je obrambna moč organizma oslabila. Tudi angina pogosto spremlja kakšno nalezljivo bolezen, včasih je celo glasnik levkemije. Prav zaradi tega moramo pri bolniku z angino poleg področnega pregleda napraviti tudi druge preiskave, ki so potrebne za spoznavo povzročitelja ali temeljne bolezni. Razmnoževanju mikrobov v prid je oslaba odpornost organizma zaradi izčrpanosti in mraza. Spremembe na mandljih so pri angini prav take, kot smo jih omenili pri vnetju mandljev, le da niso samo na tonzilah. Enako velja za bolezenska znamenja, le da so mnogo hujša. Bolnik je močnejše prizadet, ima hudo vročino, bolečine v žrelu in težko požira. Bolezenska znamenja so burna predvsem pri otrocih. Zdravljenje angin se prav nič ne razločuje od terapije vnetja nebnic samih.

Vnetje žrelnice ponavadi spremlja vnetje žrelne sluznice pri otrocih. Redkeje zbole odrasli. Navadno je vnetje žrelnice nasledek širjenja vnetja nosne sluznice, ki ga povzročajo virusi in gnojni mikrobi. Za bolezen so značilni visoka temperatura, oteženo dihanje skozi nos ter motnje pri jedi in govoru. Pri pregledu vidimo v nosu mnogo gnojnega izcedka, sluznica žrela je nabrekla in pordeča, pokrita z gnojem. Vnetje žrelnice pogosto spremlja bolj ali manj močno vnetje srednjega ušesa. Bolezen zdravimo z velikimi odmerki antibiotikov in vkapavanjem kapljic v nos.

Zapletljaji pri nenadnih vnetjih žrela

Zapletljaji so prav pri nenadnih vnetjih žrela sorazmerno pogosti. Najpogostejši splošni zapletljaji so vnetje ledvic, revmatična vročina, nenadne vnetne bolezni srca in splošna zastrupitev. Med področne zapletljaje pa štejemo abscese (gnojne bule).

(Se nadaljuje)

mr. sc.dr. TATJANA GAZVODA

zanimivosti iz sveta

Divji Andrej
opozarja

V zadnjih treh letih so po južnem delu severnoameriškega kontinenta divjale orkanska nevihte, kakršnih tamkajšnji prebivalci ne pomnijo. Pred tremi leti je orkan Gilbert sejal uničenje in smrt po Jamaiki in Mehiki, sledil mu je orkanski vihar Hugo, ki je pustošil po Južni Karolini, lani je divjal Bob, v začetku tega meseca pa se je nad Američane sprivil orkan Andrej, ki je naredil ogromno škodo in po svoji divjosti presenetil meteorologe. V središču za odkrivanje orkanov so njegov nastanek pravočasno odkrili, kmalu so tudi ugotovili, po kateri poti je vihar krenil, zato so lahko pravočasno evakuirali ogroženo prebivalstvo, a hiš, ladij, avtomobilov, električnih daljnovodov in ostalega pač ni bilo mogoče spraviti na varno. Ko je divji Andrej prilomastil na Florido, je rušil, lomil in uničeval vse po vrsti. Za njim je ostalo več kot 20 tisoč uničenih domov in za več kot 22 milijard dolarjev škode.

Strokovnjaki se sprašujejo, kaj naj pomeni zaporedje tako močnih orkanov v borih treh letih. Meteorološke statistike kažejo, da običajno pride do orkana izredne jakosti le enkrat v sto letih, zdaj pa je bilo v nekaj letih več izredno močnih orkanskih neviht. Je to naključje ali nova zakonitost?

Za nekatere strokovnjake ni dvoma, saj so že pred več leti opozarjali, da bo globalno segrevanje atmosfere med drugim prineslo tudi hujše orkanske viharje in več ostalih vremenskih katastrof. Če pomislimo na katastrofalne suše v ZDA, strahotno letošnjo vročino v Evropi in na letošnje katastrofalne poplave v predelih, kjer sicer niso pogoste, potem se zdi, da so mračni scenariji bodočnosti imeli prav. Človek s svojo dejavnostjo povzroča ogrevanje ozračja in s tem posredno povečuje uničujočo moč orkanov.

Černobilsko "darilo"

Po sloviti nesreči v černobilski jedrski elektrarni 1986. leta so poznavalci sicer predvidevali, da bo prišlo do porasta rakastih obolenj v predelih, kamor je legel prvi, najhujši radioaktivni oblak, vendar pa ni nihče pričakoval, da bo do tega prišlo tako hitro. Prav tako ni nihče pričakoval, da bodo prve tovrstne žrtve černobilske nesreče otroci. A podatki, ki sta jih posredovali Svetovna zdravstvena organizacija in Beloruska zdravstvena organizacija, so nedvoumni. Kažejo, da se je na jugovzhodu Belorusije, kamor je veter najprej zanesel radioaktivni oblak, povečalo število otrok, obolenih za rakom na ščitnici, od dotedanjenega letnega povprečja 4 na 60. Povprečje obolenosti je tako kar 80-krat večje od svetovnega povprečja.

"Edina sprejemljiva razlaga je, da gre za neposredno posledico nesreče v Černobilu," se glasi uradno stališče beloruskih zdravnikov.

V žlezi ščitnice se zbira jod iz presnovnih procesov v telesu. Znano pa je, da se je pri černobilski katastrofi sprostilo ogromno radioaktivnega joda. Zdravniki tudi vedo, da radioaktivno sevanje pospešuje nastanek raka na ščitnici, za kar so še posebej občutljivi otroci. Vse skupaj se je tako strnilo v žalostno "darilo" černobilskega dedka Mraza beloruskim otrokom.

Vasi se praznijo

Vas Inokuči v provinci Tojama, ki leži kakih 260 kilometrov severozahodno od Tokia, je idiličen kraj, obdan z zelenimi riževimi polji in valovitimi grički. Vaščani se med seboj dobro poznajo, tu je poštenje še doma, saj ne zaklepajo ne hišnih vrat ne avtomobilov. Življenje v Inokučiju teče v miru in spokoju. Vendar pa vas umira; v petih letih je izgubila več kot polovico svojega prebivalstva.

Kot Inokuči hira še na tisoče podeželskih naselij na Japonskem. Vzrok izumiranja vasi je nezadržan odliv mladine v velika mesta, kjer so večje možnosti za zaposlitev in tudi za zabavo. Da bi zaustavili odtokanje prebivalstva s podeželja in privabili mlade nazaj, so na Japonskem začeli s številnimi akcijami oživljanja podeželja. Leta 1988 je vlada ponudila vsakemu okrožju 780.000 dolarjev za revitalizacijo, kako bodo denar uporabili, pa je prepustila domiselnosti okrožnih oblasti. Tako ponekod družini, ki se priseli na vas, podarijo 10 krav, na otokih ji podarijo ribiško barko, druge so zgradili udobna stanovanja in jih oddajajo v najem po zelo nizkih cenah, ponekod pa uvajajo kmečki turizem in pripravljajo najrazličnejše prireditve. A vse to zaenkrat ne rojeva sadov. Tako kot povsod v razvitem svetu se podeželje še naprej prazni.

Zdravstveni pregled
rastlin

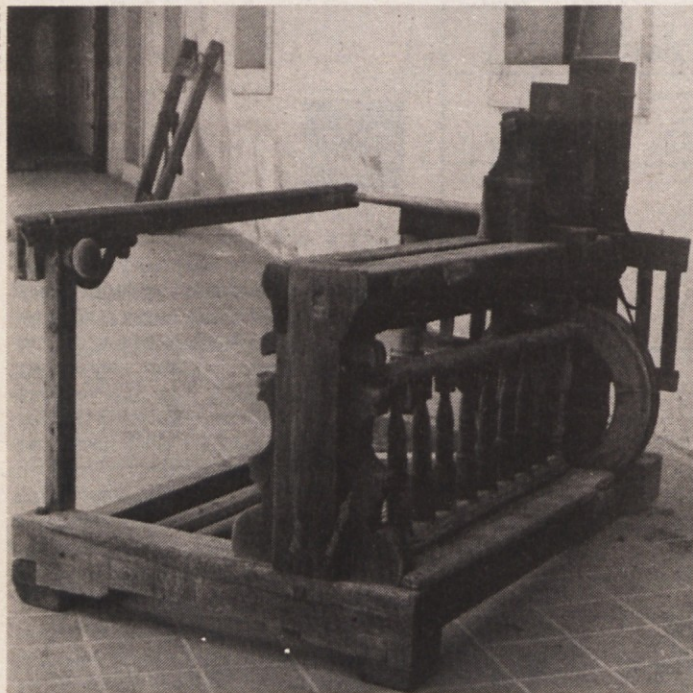
Gozdarji, sadjarji in vrtnarji vedo, da lahko samo z daljšim opazovanjem ugotovijo, katera od rastlin je bolj krepke rasti in bolj zdrava. Po zaslugi nizozemskega podjetja za ekološke analize pa bo mogoče hitro ugotoviti življenjsko moč posameznih rastlin.

V podjetju EA&RS so razvili prenosno napravo, veliko kot prenosni telefon, s pomočjo katere je mogoče ugotavljati fotosintetične sposobnosti posamezne rastline, se pravi njeno sposobnost pretvarjanja ogljikovega dvokisa v vodo in glukozo. Naprava meri količino florescence, ki jo rastlina oddaja pri procesu fotosinteze. Večja ko je florescencia, manj zdrava in krepka je rastlina. Proizvajalci te sodobne in zanimive naprave menijo, da jo bodo s pridom uporabljali gozdarji in vrtnarji v toplih gredah, prav pa bo prišla tudi ekologom, saj bodo z njo lahko natančno ugotavljali vpliv onesnaženega okolja na zdravje in sposobnost rastlin.

preteklost v gosteh

Foto: I. POČKAR

KOLARSKA STRUŽNICA - V Gaberjah pri Dobovi je še pred desetimi leti na stružnico delal kolar Ivan Lubšina, po domače Janža. Več kot pol stoletja je s številnimi vajenci, ki jih je učil kolarske obrti, ohranjal stružnico pri življenju. Vse do kolarjeve smrti je stružnica stala pod streho pred delavnico, danes pa ji zavetje daje Posavski muzej v Brežicah. Stružnica je nastala v drugi polovici 19. stoletja. natančneje med leti 1850 in 1880. Posameznosti, na primer del za premikanje konjička, ki je lesen, in jermen, ki so okrogli, kažejo na zgodnjo izdelavo. Podobna je srednjeveškimi, ki so nastajale od 15. stol. naprej. (Priprava: dipl. etnologinja Ivana Počkar)

Is Trdinovih kopiskov

Množica na obešanju in na pogrebu - Silno ljudi je privrelo na pokop Grmov in Tusenov, vendar ne toliko, kakor na kapiteljski hrib k vislicam, ko so pred nekoliko leti obesili dva hudodelnika. Noblesa prišla je vsa i na pokop zdaj i na obešanje takrat. Ženski spol je bil o obeh prilikah spredaj. Naše babe so tako surove kakor švabske.

Ne ceste ne ulice nič prida - Če so na Dolenskem grde že ceste, so pa po vaseh ulice ideal razritih, blatnih in mlakužastih potov. Suša 3 tedne ne zda dosti. O deževji da se voziti po njih le z velikanskimi kolesi - človeku gre blato čez kolena, o suši mora gledati dobro v tla, da se ne spotakne.

Z ničimer zadovoljen - Podgorec je jako skromen, če nič nima, če pa kaj prodaja, pa pravijo, da je prekleto vštajen, da ni kmalu in z vsem zadovoljen, za svoj denar zahteva izvrstno robo - prekaniti se ne da nikomur, najmanj pa Novomeščanom.

Poznajo vrednost gnoja - Gnoj se kaj težko more kupiti, v tem oziru je čedalje manj tukih in kmali ne bo nobenega, ki ne bi spoznal silno važnost in potrebo njegovo - prodaja pa se tako hitro, da včasih še sosedje ne vedo zanj. Kdor izve, da se bo prodajal gnoj, molči, da ne bo preveč kupcev. Za gnojem poprašujejo že zato mnogi, ker je to tako sebenjkov, ki si jemljejo v najem nekaj polja ali nimajo paše za govejo živino - rede le kak par prascev - ta gnoj pa ne zadostuje.

Na vzpetini med temi čudnimi kamni čedalje močnejše piha in plitvo skandinavsko nebo se hitro stemni. Celo prve deževne kaplje že prinaša veter in morje globoko spodaj vse močnejše buta ob obalo. Valovi odnašajo s sabo mivko daleč nazaj v vodo, da je voda v obalnem pasu bela kot mleko. Ko v mestu zapeljem v dolgo kolono, čakajočo na trajekt za Poljsko, že počeno lije. Dolgotrajno sušno poletje v Skandinaviji je končano, si mislim, a po radiu zvem, da je ploha zajela le ozek južni obalni pas. Notranjost se še naprej pari v vročem soncu. Po radiu poslušam tudi reportažo o ubežnikih z ozemlja nekdanje Jugoslavije. Vse več si jih išče zatočišča v tej skandinavski državi, in to ne samo z območji, kjer divja vojna, ampak tudi od tam, kjer obstaja velika možnost, da bo kmalu izbruhnila, s Kosova in iz Makedonije. Švedi vseh nočejo sprejeti in so nekatere že pričeli zavračati. Ravno kar so v spremstvu policije poslali nazaj domov nekaj kosovskih Albancev in poročajo o težavah z vračanjem. Zaradi zračne blokade so jih z letalom poslali do Skopja, tam pa jim oblasti niso pustile naprej, ampak so jih zaprle, kar je spravilo Švede v neroden položaj. Po mednarodnih konvencijah namreč ne bi smeli pošiljati političnih beguncev tja, kjer jim grozi zapor.

Poljski trajekt končno prispe in prične se dolgotrajno izkrcavanje. Po mostičku za pešce se usuje množica turistov in iz odprtega trupa se do carinske postaje zvije kača vozil. Večina vozil je poljskih, le tu in tam je vmes kakšno švedsko. Poljskih avtomobilov ne prepoznaš samo po modelih, temveč tudi po tem, da ima domala vsak na strehi prtljažnik z ogromnim, v polivinil zavitim punkljem. Ali prevažajo Poljaki v njih robo, kakršno so včasih prodajali pri nas, da so si pocenili letovanje ob Jadranu, ali kaj drugega, ne bom nikoli zvedel, vsekakor pa vsebina prtljage močno zanima tudi švedske carinike, saj mora skoraj vsako drugo vozilo na temeljitejši pregled v za to pripravljena zaprte bokse in kolona se zato le počasi pomika naprej.

Tone Jakše:

NOV POTNI LIST - NOVA EVROPA

5

Medtem opazim še tretjo kategorijo potnikov. Skoz ozek prehod med dvema visokima žičnima ograjama se v dolgi koloni zvrsti kakih petdeset moških v starosti približno od dvajset do trideset let. Hodijo sklonjeno, eni stiskajo torbice s prtljago pod pazduho, drugi si z njimi ščitijo glavo pred nalivom. Drobne temne postave že na prvi pogled izdajajo, da gre za ljudi z juga nekdanje Jugoslavije.

Ograda jih pelje v posebno zbirališče, kjer bodo preverjali njihovo identiteto in možnosti, da dobijo azil na Švedskem. Pozneje, ko me po gugajoči vožnji čez Baltik na Poljskem pozdravi jutranji svit in se zlagoma, meter za metrom pomikam skozi poljske obmejne kontrole, na drugi strani za ograjo opazim večje skupine

čakajočih ljudi ob avtobusih, katerih registrske tablice se mi zdijo na moč poznane: Kumanovo, Tetovo, Priština, razberem iz najbližjih. Poljski obmejni uslužbenec moj slovenski potni list sicer temeljito pregleda, a si z njim ne vzame več časa kot z listinami svojih rojakov. Brez besed mi ga poda, ožigosanega z imenom mejnega prehoda Šwinoujście, in že zapeljem mimo žične ograje, od koder potniki iz jugoslovanskih avtobusov spremljajo dogajanje na mejnem prehodu. Do sem so jih pripeljali z avtobusi, verjetno z obljubo o lahkem prehodu v Skandinavijo in za velike denarje, potem pa so jih pustili tukaj ob ograji, da skozi njo gledajo v nedosegljivi azil. Švedi jih nočejo sprejeti, Poljaki pa ne vedo kam bi z njimi, a jih pustijo, dokler pri njih zapravljajo težko prihranjene

Pisane reklame oživljajo podobo poljskih mest, a hišne fasade so stare in zanemarjene.

VAŠA ZGODBA

VAŠA ZGODBA

Marija Nemanič:

Čuden obisk

Na vratih pozvoni. Hitim odpirat. Pred vrati je starejša ženska, okrašena s kičastimi obesimi iz plastike in živordeče pobarvanih ustnic. Čudno, si mislim, pri nas ni ostarelih žensk s takimi okraski. Pred hišo na cesti stoji avtomobil s tujo registracijo in v njem mlajši moški. Oba povabim v hišo.

Sedeta k mizi in ženska me vpraša: »Ste vi tista, ki je spisala knjigo Belokranjica?«

»Ja, sem. Ali morda ni kaj v redu?« vprašam.

»O, nič ni narobe,« pravi ženska. »Ko sem jo prebrala, sem ugotovila, da bi vi lahko spisali mojo rodbinsko zgodbo. Prišla sem iz Jolietu in iščem korenine svojega rodu. Jaz sem kraljevskega rodu, veste. Vse vam bom razložila, yes, vendar samo, če mi obljubite, da boste napisali knjigo, sure,« reče, si prižge cigareto, puhne in nadaljuje: »Midva s tem gospodom sva zlahtnika vašega pokojnega moža. Mi smo zelo pametni, yes, ker smo kraljevskih korenin, vi pa sure ne tako, ker pač niste čisto takega rodu. Kakšen je že vaš deklški priimek?«

»Moj deklški priimek je seveda drugačen kot možev, vendar se mi to ne zdi važno. Vidim, kdo ste, a povejte mi vseeno, kam ste hodili v šole,

ko trdite, da ste tako učeni?« vprašam, malo pa me že daje smeh.

Rojena sem bila na Lokvici leta 1897. Leta 1921 sem šla za možem čez lužo. Ko sva se prvič vrnila v stari kraj, sva šla na morje in v Portorožu sem končala plavalno šolo,« reče ženska, potegne iz cigarete in puhne dim vame.

»Morda še kaj?« vprašam.

»Yes, sure, yes. Tudi plesno šolo imam,« pripomni.

Vrtam naprej: »Potem ste pa tudi kje nastopali kot poklicna plesalka... ali plavalca?«

»Yes, na gasilskih veselicah sem plesala, in to mnogokrat. A mi je zdaj zdravnik prepovedal. Imam visok krvni tlak.«

»Ali mislite zdaj živeti v starem kraju?«

»No, ne vem. Veste, doma v Jolietu imam starega psa Lorda in mlado psičko Karo. Ne morem jih kar tako pustiti. Lorda bom dala ustreliti, ker je posilil Karo. Zdaj ima pet mladičev, dala sem jih v rejo, dokler se ne vrnem. Psički so bili že maja na svetu...«

Še dolgo je trajal naš pogovor. Ko sta čudna gosta odšla, sem ugotovila, da s knjigo ne bo nič. Kaj naj z žensko s kraljevskimi koreninami in plavalno šolo?

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO IZVRŠNI SVET Komisija za štipendiranje

razpisuje
za šolsko leto 1992/93

5 kadrovskih štipendij za študente, ki so vpisani na VII. stopnji za naslednje študijske smeri:

- splošna medicina
- fizika
- telesna vzgoja

Prijavi na razpis je treba priložiti:

- dokazilo o vpisu v tekoči letnik šole
- dokazilo o učenem uspehu zadnjega leta izobraževanja
- življenjepis

Prijave z zahtevanimi dokumenti bo sprejemal **Sekretariat za družbene dejavnosti, Novo mesto, Novi trg 6, do petka, 25. septembra 1992.**

»TINDE«, trebanjsko invalidsko podjetje, d.o.o., Trebnje

razpisuje delovno mesto

direktorja podjetja

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje razpisa:

- visoka ali višja izobrazba tehnične, ekonomske, organizacijske ali pravne smeri;
- 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih;
- prednost imajo kandidati z znanjem vsaj enega tujega jezika.

Kandidati naj pošljejo prijavo v 15 dneh po dnevu razpisa na naslov: »TINDE«, trebanjsko invalidsko podjetje, d.o.o., Trebnje, Prijateljeva 12, 68210 Trebnje.

VELBI PODELILI TELEVIZOR — Prejšnji torek so v trgovini Elba na Ulici talcev v Novem mestu lastniku izžrebanega kupona Milanu Žiberni iz Novega mesta, svečano izročili televizor Unitec. Omenjena trgovina je ob drugi obletnici poslovanja za svoje kupce od 31. julija do 31. avgusta pripravila nagradno žrebanje. V času akcije je bilo zbranih 1117 kuponov, dobil ga je vsak, ki je v njihovi trgovini kupil blago v vrednosti nad 1.000,00 tolarjev. Poleg televizorja sta bila izžrebana še dva tolažilna bona v vrednosti 1.000,00 tolarjev, lastnika kuponov št. 2101 in 2103 pa se do torka še nista javila. Novi lastnik televizorja, Milan Žibera, je povedal, da je v Elbi kupil telefon in za nagradno žrebanje zvedel šele v trgovini. »Nagrada je kot naročena, saj se selimo v novo hišo in za televizor, zdaj smo imeli še črno-belega, še nekaj časa ne bi zbrali denarja,« je dodal.

devize. S čudnim občutkom v koloni počasi peljem mimo teh ljudi ob ograji, ki na mojem avtomobilu prepozna jo nekdanje jugoslovanske tablice in na avtomobilu oznako SLO, pa se zato obračajo za mano. Verjetno bi moral v takem primeru čutiti ponos, da sem Slovenec in da ne delim njihove usode. "Nič nimamo z njimi," si dopovedujem, "naše dosedanje skupno življenje je bilo ena sama velika zgodovinska pomota." Vendar me je tisti trenutek, ko se peljem mimo njih, nekoliko sram, kot bi se sramoval daljnega sorodnika, ki bi ga razcapanega videl beračiti na ulici.

Neprijetni občutki z meje se počasi prelevijo v razdovednost. Vozim skozi manjša poljska mesta in opazujem. Prvič po padcu železne zaves se v tej deželi. A podoba mest in vasi se vsaj tukaj ni kaj dosti spremenila. Ulice dajejo še vedno vtis zanemarjenega, smrdljivega real-socializma, kjer javna čistoča nikomur ni mar. Fasade hiš so še vedno sive, z njih se luščita barva in omet. Poživljajo jih le številni veliki reklamni panoji, ki jih včasih ni bilo. Zasebna iniciativa se je zelo razbohotila in ko v manjšem mestu ustavim in se sprehodim po ulici, vidim celo vrsto zasebnih butikov. Na ladji sem zamenjal nekaj trde valute v poljske zlate. Takoj, ko sem dobil denar v roke, me je dregnil neprijeten spomin na nekdanjo Jugoslavijo, kajti šop bankovcev, ki sem ga dobil v roke, je štel v stotisoče. Tudi sedaj, ko opazujem cene v izložbah, vidim, da bo treba spet uporabljati že pozabljeno matematiko izpred nekaj let, ko smo se operirali z milijoni. Na Poljskem izdelane stvari so za nas sorazmerno poceni, tudi hrana in pijače, zlasti pa zelenjava, a v razkošno opremljenih izložbah, kjer se blešči najmodernejša bela tehnika in kjer so na voljo športna oblačila in obutev z Zahoda, so cene astronomske. Za denar je moč dobiti vse več kot pri nas v Sloveniji, le denar je problem. To je videti že po tem, da je ljudi, ki strmijo v izložbe, sicer veliko, a trgovci za pulti pasejo dolgčas.

POTA IN STRAŽNIPOTA

dežurni poročajo

OB PONI KOLO - 11. septembra je neznan storilec izpred podjetja Krotend v Ulici Gubčeve brigade v Krškem ukradel poni kolo in tako Jožeta U. prikrajšal za 3 tisočake.

POŽAR NA KOZOLCU - Istega dne je ob 13.30 prišlo do požara na 5 krat 8 metrov velikem kozolcu Pavla C. iz Prečne. Škode je za 50.000 tolarjev. Vzrok požara še ni znan, ogenj pa je uničil slamo in nekaj orodja.

VLOMA V AVTOMOBILA - Neznanec je 11. septembra v Knežiji vlomil v osebna avtomobila Ljubice M. in Ljiljane L. (obe iz Novega mesta). Prvi je vzel 2.500, drugi pa 3.000 tolarjev.

OBISKI VIKENDOV - Prav tako 11. septembra zvečer je nekdo v Stari gori pri Mirni stopil v odklenjeni vikend Ljubljankne Jelene S. in jo oškodoval za 2.000 tolarjev in nekaj mark. Noč kasneje je nekdo vlomil na Velikem Riglju. Stopil je v vikende Jožeta T., Antona K. in Franca H., odnesel pa le nekaj žganja. Med 9. in 13. septembrom pa je bilo vlomljeno v vikenda nad Gabrjem pri Straži, kjer je bil Stane Š. ob vžgalnik, kavo in še nekaj drobnarij, Anton E. pa manka ni ugotovil.

UKRADEL MOŠKO DENARNICO - 12. septembra je Marko M. iz Metlike pustil nezaklenjen osebni avto v Ulici 1. maja. Nekdo je to izkoristil in iz vozila zmaknil denarnico z dokumenti, 100 DEM in nekaj tolarjev. Skupne škode je za 10 tisočakov.

OB APN 6 - Anton Z. iz Križiča pri Gabrovki je bil 7. septembra zvečer ob kolo z motorjem znamke APN 6, ki ga je pustil na Catežu. Vrednost vozila je 20 tisočakov.

TAT V UČILNICI IN KABINETU - V učilnici OŠ Grm je bil 4. septembra tat; Novomeščanki Katji P. je iz cekarja zmaknil denarnico s 100 DEM in 3.000 tolarji, v likovnem kabinetu pa se je na račun Branka Š. obogatil s petimi tisočaki.

IZGINIL JE GOLF

KRŠKO - V noči na 10. septembra je v Krškem izginil osebni avto Golf, letnik 1985, z registrskimi oznakami KK R1-752, last Franciške Levičar. Vozilec je vredno 600 tisočakov.

DOBER PLEN

TRŠKA GORA - 5. septembra je neznan storilec na Trški gori vlomil v osebni avto R 4 in Novomeščanki Ljubi D. iz denarnice odnesel 2000 nemških mark, tisoč šilingov in 6000 tolarjev.

V zapor po desetih dneh svobode

Gabrčan Jože Božič je po vrnitvi z Doba znova zašel na kriva pota — Pred sodnika zavoljo vlomov in napada na očeta

NOVO MESTO — 30-letnega Jožeta Božiča bralci te strani, še posebej pa njegovi sokrajani iz Gabrja, dobro poznajo. Še kot kratkohačnik je zabredel v svet kriminala, iz katerega se očitno ne namerava vrniti. Letošnjega 4. junija je Božič namreč prišel z Doba, kjer je prestajal daljšo zaporno kazen zavoljo vlomov in tatvin, po vsega nekaj dneh, preživelih na svobodi, se je moral vrniti za rešetke.

Bivanje na Dobu ga očitno ni spame-tovalo, tudi zdravljenje zoper alkoholizem ni prineslo željenih sadov, Božič se ga je namreč že prvi dan svobode nalezal. Tudi drugi dan ga je imel precej pod kapo, tako da je celo z nožem napadel lastnega očeta, ko mu je ta v večernih urah doma v Gabrju očital preteklost in ga pobaral, zakaj po tolikem času ne obišče groba svoje matere. Za nameček pa je razbil še stekla na oknih. Z nožem je očeta porezal po roki in obrazu, tako

da je ta moral iskati zdravniško pomoč. To pa še zdaleč ni vse. Božič je bil tudi brez denarja, z Doba je prinesel bore tri tisočake, ki so se v nekaj dneh utekočinili, bil je seveda tudi brez službe in dela. Sodnikom je kasneje po vedal, da zaposlitve ni iskal, češ da je tako ali tako ne bi dobil, na novomeškem Centru za socialno delo pa da so mu rekli, da je za delo sposoben in naj si ga torej kar sam poišče. Eno z drugim ter seveda potreba po pijači so glavni

razlogi, da je možakar znova stopil na stara pota. Med 9. in 13. junijem je bilo v okolici Gabrja vlomljeno v več vikendov in zidanic. Tako je vlom in izginotje treh zrezkov, nekaj žganja in radenske prijavi Franc Ivančič, iz vikenda Igorja Boltesa je izginil radio, lesena baraka Marka Kraglja je ostala brez dveh litrov žganja, Rozalija Kristan ob inventuri svoje vlomljene zidavnice ni ugotovila manka, zato pa je Božič iz čebelnjaka Slavka Luzarja odnesel liter medu in pol litra borovničevega. Še trije vloni so bili zabeleženi v tistih dneh: v zidnico Jožeta Erjavca ter v vikenda Mihaela Romiha in Vinka Boltesa, vendar je Jože Božič iz njih odšel praznih rok.

Za vse naštetje je možakar pred dnevi sedel na zatožno klop novomeške sodišča. Dejavanja je priznal, kar mu je senat, ki mu je predsedovala Ljuba Tiran, ob dejstvu, da Božiča vseskozi spremlja občutek zavrženosti in odtujenosti, štel v olajševalno okoliščino, v obtežilo pa seveda predkaznovanost, saj gre za specialnega povratnika. Izvedenec je v svojem mnenju zapisal, da gre za hudo osebnostno motenega človeka brez čustev in svojeglavega, tako da mu je senat izrekel kazen enega leta in petih mesecev zopora, v kazen pa mu vstetil še čas, prebit v priporu, kjer je bil Božič od 14. junija naprej.

Z MOTORNIM KOLESOM KONČAL NA TRAVNIKU - V soboto, 12. septembra, se je 45-letni Josip Kurčinak z Otočca peljal na kolesu z motorjem znamke APN 6 po cesti iz Koroškega proti Otočcu. V blagem desnem in nepreglednem ovinku je iz

Čez dan pomagal, ponoči kradel

Vojko Brajdič Džemi je za pomoč pri kmetih vzel dvojno plačilo — Skupaj kar tri leta zopora — Na svobodi le tri mesece

NOVO MESTO — Vojko Brajdič, tudi Džemi imenovan, šteje 22 let, a je vendarle star znanec policistov in sodnikov. Mladenec je brez poklica in službe, živi v izrazito zanemarjenem in asocialnem okolju, kruh si je nekaj časa služil z nabiranjem zelišč in odpadnega materiala, tu in tam pa je zašel na kriva pota.

Džemi je bil dokaj reden gost šmihelskega lokala Caffè Giovanni na Šuklje-tovi ulici v Novem mestu, razmere in prostore je dobro poznal, to je dvakrat tudi temeljito vnovčil. Prvič v noči na letošnji 7. marec, ko je vlomil v ome-njeni lokal Helene Janko in odnesel

ZASEGLI UKRADENA AVTOMOBILA

KRŠKO - Uslužbenici urada kriminalistične službe UNZ Krško so 10. septembra prijeli Brežičana Slavka D. in pri njem zasegli osebni avto Alfa Romeo, za katerega je imel Slavko ponarejeno prometno dovoljenje. Očitno gre za ukradeno vozilo kot v primeru Milana L. iz Brežic, kateremu so policisti zasegli v Zagrebu ukradeni osebni avto VW Corada.

VLOMILCI V AVTE ZA ZAPAH

NOVO MESTO - Novomeškim policistom je minule dni uspelo odkriti storilce, osumljene, da so med letošnjim aprilom in septembrom vlamljali v osebne avtomobile R 4 in odnašali avtoradije in kasetofone. Za zapahi so se znašli 18-letni M. V. z Gumberka, enako stari B. E. z Ra-teža, 23-letni Danilo O. iz Loke in 22-letni Tomaž K. iz Malenske vasi. Fantje naj bi že na metliški vigradi vlomili v tri osebne avtomobile, v kar trinaest pa potem še v Novem mestu. Ukradene predmete so prodajali, na srečo pa je policistom po uspešni akciji uspelo izslediti tudi kupce in predmete zaseči. Zoper omenjeno četverico mladih znikavcov pa preiskava še ni zaključena, sumijo jih namreč še več kaznivih dejanj.

ŠTIRJE VLOMI V ENI NOČI

KRŠKO - V noči na 9. september je neznan storilec na Gubčevi ulici v Krškem vlomil v štiri osebne avtomobile znamke golf in jih skušal odpeljati. Na srečo ni bil najbolj več teta opravila, tako da so golfi ostali lastnikom Marjanu Draganu iz Novega mesta in Krčanom Martinu Turku, Marjanu Škočanju in Aleksandru Tušku. Iz vozil je izginil le en avtoradio.

KRAJE LESA SE KAR VRSTIJO

NOVO MESTO - Zadnje dni je po Dolenjskem vse več tatvin lesa in drv. Marija P. iz Dečne vasi je bila minule dni v gozdu v Ostrem vrhu ob 15 bukovih in eno česnjevo drevo, Jože F. s Hrasta pri Vinici pa ob pet bukev, ki so rastle v gozdu Podgora. Osumljen, da jih je posekal, je 26-letni Jože F. s Hrasta. Konec avgusta je nekdo v gozdu Radoha pri Birčni vasi odpeljal pet bukovov bukovine, last novomeškega GG, julija ali avgusta je bilo v gozdu pri Butoraju posekanih deset hrastov, last Miroslava L. v približno istem času pa je bilo pri naselju Butoraj posekanih in odpeljanih 20 bukovov hrastovih in 10 gabrovih dreves, s čimer je bil Jože V. iz Rodin prikrajšan za 230 tisočakov.

120 zavojčkov cigaret F 57, 120 zavitkov F 57 Mild, prav toliko škatel bossa, 50 zavitkov westa in 11 škatel cigaret extra 91, natakariči Jožici Deželan pa je zmaknil še denarnico z 29.020 tolarji. Plen torej ni bil od muh, policisti pa mu kar lep čas niso prišli na sled. Opogumljen s temi dejstvi se je Vojko Brajdič v noči na 9. maj letos znova odpravil v Caffè Giovanni in se tam založil z več steklenicami žganih pijač, vina, 20 zaviti cigaret F 57, po 10 škatlami bossa in F 91 ter tremi radiokasetami.

Da je znal Džemi dobro opazovati okolje in navade ljudi, se je pokazalo še nekajkrat. Občasno se je namreč preživljal tudi s priložnostnimi deli po okoljskih kmetijah, praviloma se te kasneje postale tarča njegovih vlomskih obiskov. Tako je, denimo, 15. aprila čez dan pomagal Jožetu Mišjaku na Boričevem pri pravilu lesa iz gozda, še istega večera pa je bil znova Mišjakov gost, tokrat nepovabljen; okoli 20. ure je obiskal svinjak in od tam — zelo verjetno s pomočniki — neznan kam odvelel 40-kilogramskega prašiča, štiri zajce, za nameček pa je še z verige odpel in ubil dva hišna psa. Psi so pač romska specialiteta. Nobenega dvoma ni, da so tudi Mišjakova pojedli, saj so policisti kasne-

je koži odrlih psov našli na bližnjem smetišču. Spisek Brajdičevih grehov pa s tem še ni končan. Med 18. in 20. aprilom letos je v Škrjančah stopil v svinjsko kuhinjo Jožeta Hrovatiča, ključ od vrat je našel varno spravljen na okenski polici, odnesel pa je motorno žago znamke Stihl in nekaj žganja. Zadnje Džemijevo dejanje sega v 10. maj, ko je popoldne na Brodu vlomil v brunarico Pavle Gorkič in odnesel jakno, 20 dag kave, pet jajc in pol kilograma sladkorja, iz kokošnjaka Jožeta Jerička pa je preselil sedem kokodajsk. Že naslednjega dne so Džemija prijeli policisti. Sojenje je iz varnostnih razlogov pričakal kar za rešetkami.

Čeprav se je na prvem zaslišanju branil s molkom, je Brajdič kasneje priznal večino očitanih mu kaznivih dejanj. To in pa sodelovanje s policisti mu je senat novomeškega temeljnega sodišča štel v olajševalno okoliščino, večkratno kaznovanost za podobna dejanja, dejstvo, da gre za specialnega povratnika, ki je le tri mesece po pogojnem odpustu iz zopora znova krenil na kriva pota, pa v obtežilo. Eno z drugim je to naneslo za tri leta enotne kazni, v katero so mu sodniki všteli tudi pripor. Bržkone pa ne bo dolgo, ko bo Džemi znova pred sodniki, policisti namreč pravijo, da bo njegova sodna mapa kmalu še za nekaj ovadb zaje-tnejša.

B. BUDJA

S solzivcem nad nasilneža

Dvanajsturno divjanje s tovornjakom se je za 38-letnega Vinka Š. končalo v zaporih

KRŠKO — Celih dvanajst ur je trajal lov hrvaških in posavskih policistov na 38-letnega Vinka Š. z Brega na Krškem polju, ki je možem postavil dve pešca. Tokrat si je znova zaželel pustolovščine. Prejšnji torek, 8. septembra, si je že ob 5.45 zjutraj sposodil očetov tovornjak znamke Mercedes in z njim začel ples po slovenskih in hrvaških cestah. Dogodki so si sledili približno takole.

Okoli 6. ure je Vinko Š. s tovornjakom, ne da bi vozilo ustavil, zapeljal mimo mejnega prehoda Obrežje na hrvaško stran. Hrvaškim policistom, ki so se podali v lov za njim, je dvakrat ušel, nazadnje so ga po divjem lovu le ujeli in ga okoli 14. ure vrnili v Slovenijo. Vinko je odšel domov in se tam sprl z očetom. Slednji je potem, ko je videl, koliko je ura, odšel po pomoč v krški zdravstveni dom, saj je vedel, da je sin duševni bolnik. Vinko je ta čas koristno porabil, usedel se je v drugi očetov tovornjak in za volanom sled-njega okoli 16. ure pričakal tudi rešilno vozilo krškega zdravstvenega doma. S tovornjakom se je namerno zaletel vanj in ga nekaj metrov rinil pred seboj, dokler ni presenečenemu medicinskemu tehniku le nekako uspelo spe-ljati in pobegniti. Vinko Š. se je zatem odpravil v Radeče, od tam pa nazaj proti Krškemu. V Boštanju ga je že ustavljala sevniška policijska patrulja, za katero pa se ni zmenil. V Impoljci je namerno zapeljal pred nasproti vozeči avtobus in le prishebnost voznika avtobusa je preprečila tragedijo. V Spod-njem Pijavškem je s tovornjakom zapeljal proti policistu, ki ga je ustavljal, trčil v nasip, nakar je tovornjak odbilo na sredo ceste. Policist se je z akro-batskim skokom rešil, Vinku pa je ponovno uspelo pognati tovornjak in ga usmeriti proti Krškemu. Med potjo je ucinil vse, skušal je treščiti v poli-cijsko vozilo, v osebni avto, višek je bil v Starem Gradu, kjer je sunkovito zavrl, tako da se je vanj najprej zaletel policijski golf, ki ga je zasledoval, nato pa še modra marica. Opogumljen s takšnimi uspehi je Vinko veselo nadaljeval pot do hiše očetovega brata na Trebežu pri Brežicah, kjer se je zaprl v klet. Od tam je nato iz varnega zaklonišča s praznimi steklenicami obmetaval policiste in enega je celo zadel, tako da možem postavil ni pre-ostalo drugega, kot da so uporabili solzivec, fizično silo in lisice. Ob 18.45 je bil Vinko Š. na varnem za rešetkami, tožilcu pa je že bila predana tudi ka-zenska ogradba zaradi utemeljenega suma storitve kaznivih dejanj povzro-čitve splošne nevarnosti, poškodovanja tuje stvari in preprečitve uradnega dejanja uradni osebi.

B. B.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• V Dolenjem Suhadolu je bilo v soboto ponoči vlomljeno v kokošnjak Ivana B. Očitno putke še niso dovolj rejene, kajti izseljena je bila le ena. Jezo vlomilca nad slabim plenom je zato okusil bližnji fičko, ki je ostal brez goriva.

• V noči na 8. september je nekdo s telefonskih drogov pri naselju Tribuče snel kar kakih 1600 metrov žice. Obstaja ute-meljen sum, da gre vzroke za takšno početje iskati v potrebi po čim daljši popolni informativni izolaciji storilčeve žene. Ta je tra-jala dotlej, dokler pač novomeš-ki poštarji niso poskrbeli za novo napeljavo. Dober recept, ni kaj.

• Neznana storilka je po naved-bah policijskega zapisknika 7. septembra v prodajalni Standard Konfekcije v Novem mestu ukra-dla moško srajco, vredno natanko 5.038 tolarjev. Po ceni sodeč, gre za Labodov proizvod.

• Minule dni so bili lovci LD Črnomelj prikrajšani za elektro agregat, spravljen v lovski koči v Zagradcu. Naprava je bojda vredna kar 200 tisočakov, kar s povečanim planom odstrela div-jadi ni nenadomestljiva številka. Bolj od tega skrbi, kdo bo posej svetil črnomaljskim lovcom.

AVTOHIŠA

Servisno prodajni center Novo mesto d.d.

NA ENEM MESTU — VSE ZA VAŠ AVTO

- prodaja celotnega programa vozil RENAULT
- odkup in prodaja rabljenih vozil
- komisijska prodaja rabljenih vozil po vaših cenah
- bogata ponudba dodatne opreme
- trgovina z rezervnimi deli
- kompletne servisne storitve iz programa RENAULT, Vw, Zasta-va, Lada
- predelava dostavnih vozil, vleka vozil
- tehnični pregledi

INFORMACIJE:
PIONIR AVTOHIŠA
 Servisno prodajni center Novo mesto d.d.
 Ločna 48, Novo mesto

Prodaja: telefon (068) 24-533, (068) 24-002, fax: (068) 24-002
 Servis: (068) 21-243, 24-629
 Tehnični pregledi: (068) 23-449
 Delovni čas od 7. do 19. ure

OBIŠČITE NAS!

VABILO K IZOBRAŽEVANJU		
Pridružite se tistim, ki že znajo uporabljati svoj računalnik. Z našo pomočjo na strokovno organiziranih tečajih je v minulem letu to opravilo že več kot 150 udeležencev.		
DOS OSNOVNI	15 ur	4950 SIT
WORDSTAR OSNOVNI	20 ur	6600 SIT
WORDSTAR NADALJEVALNI	15 ur	5550 SIT
LOTUS	20 ur	6600 SIT
QUATTRO PRO	20 ur	6600 SIT
DBASE III/+	20 ur	6600 SIT
AUTOCAD	25 ur	9000 SIT
TEČAJ ZA MANAGERJE	12 ur	4440 SIT
WINDOWS 3.1	10 ur	3800 SIT
WORDSTAR ZA WINDOWS	15 ur	5700 SIT
PATHWORKS	15 ur	18000 SIT

Infotehna, Trdinova 4, 68000 Novo mesto, tel. (068) 26-127, 23-263, telefaks 21-026.

ŠTUDENTJE, DIJAKI!

Vam in vašim staršem nudimo možnost ugodnega nakupa garsonjer in enosob-nih stanovanj na mirni lokaciji v Ljubljani, tudi z obročnim odplačevanjem.

Stanovanja bodo vseljiva 1. 10. 1992.

POKLIČITE NAS!

Informacije:
SKB Podjetje za promet z nepremičninami d.o.o.
Slovenska 56
61000 Ljubljana
tel.: 061/301-632,
061/313-468
fax: 061/121-202

PE MARIBOR
Ljubljanska 9
tel.: 062/35-564
062/32-559

PODJETJE TEOL, Kemična industrija, Ljubljana, Zaloška 54,

uspešno slovensko proizvodno in trgovsko podjetje

išče

POSLOVODJO TRGOVINE

za delo v prodajalni v Novem mestu, ki bo na novo odprta de-cembra 1992

POGOJI:
 Poklic — trgovinski poslovodja,
 3 leta delovnih izkušenj na poslovodskih delih,
 vozniški izpit »B« kategorije,
 poznavanje osnov dela z računalnikom.

Delovno razmerje bomo s kandidatom sklenili za nedoločeno čas.
 Poizkusno delo bo trajalo 3 mesece.
 Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi oglasa na naslov:

PODJETJE TEOL, Kemična industrija
 Kadrovska služba
 Ljubljana
 Zaloška 54

Dodatna pojasnila lahko kandidati dobijo po telefonu (061) 101-104 (int. 10).

ZMAGA SVETOVNE PRVAKINJE — Ukrajinka Olga Turčik (na posnetku), svetovna prvakinja v skoku v višino, je sicer zmagala na petkovem mednarodnem mitingu v Novem mestu, toda za svojim najboljšim izidom 201 cm je zaostala kar za cel decimeter. (Foto: B. Budja)

Le točka namesto visoke zmage

Nov spodrslijaj nogometašev Studia D — Namesto zmage s petimi ali šestimi zadetki razlike le 2:2 proti Gorici — Tesna zmaga Avtobuma

NOVO MESTO — Neuspehi nogometašev Studia D na startu prvoligaškega prvenstva se nadaljujejo. Radijci so v 5. kolu igrali doma s poprečno ekipo SAOP Gorice, klubom, ki je trenutno brez uprave in trenerja, a iztržili vsega točko. In to potem, ko so še petnajst minut pred koncem tekme vodili z 2:0, imeli pa vsaj še štiri ali pet stoodstotnih priložnosti, da zvrhano napolnijo mrežo goriškega vratarja.

Po vrsti po nepotrebnem izgubljenih točk — spomnimo se le tekem z Ljubljano, Koprom in Mariborom — je na dlani, da ne gre več za splet nesrečnih naključij in zaroto sodnikov proti novomeškemu prvoligašu, pač pa bo potrebno krivdo za skromno bero vsega štirih točk v petih prvenstvenih kolu poiskati zgolj pri sebi. Napadalci celih 346 minut niso zadeli naspotnikove mreže, v nedeljo so jo sicer dvakrat, a zamudili toliko priložnosti, kot jih je bilo v minulem kolu videti na doma- la vseh prvoligaških igriščih skupaj. Za go- le zadolženi Bracovič je povsem izven forme, enako Martinovič, ki je za name- ček še poškodovan in je vprašanje, koliko lahko takšen igralec koristi klubu. V ekipi bodo potrebne korenite spremembe. Upaj- mo, da bo to čimprej spoznal tudi trener Jakopič in priložnost za igranje dal napadalcu Vrhovcu in mlademu Grudnu, hkrati pa je upati, da bo kmalu za igro na- red tudi mladi Zamida. Kajti sanj o Evropi in mestu pri vrhu lestvice je z nedeljskim spodrslijajem bržkone konec, priložnost bi sedaj kazalo dati predvsem mladim, ti- stim, na katerih bo novomeški nogomet slonel naslednjih nekaj let.

In kako je tekla nedeljska tekma? Prvi

TEKMI S HRVAŠKO V NOvem MESTU

NOVO MESTO - Prihodnji četrtek, 24. septembra, bosta v okviru praznovanja 70-letnice novomeškega nogometa v dolenjski metropoli kar dve meddržavni tekmi. Ob 14. uri se bosta na stadionu v Portovaldu pome- rili kadetski reprezentanci Slovenije in Hrvaške, dve uri kasneje pa bo mladinska tekma obeh reprezentanc. V dresih s slovenskim državnim grbom bo nastopilo tudi nekaj Novomeščanov, na spisku obeh selektorjev so Gruden, Perše in Zamida.

ZMAGA METLIČANOV

SEMIČ - Tu je bil minulo soboto memorijalni košarkarski turnir, na ka- terem so nastopile veteranske vrste Metlike, Semiča in Črnomlja, zmaga pa je pripadla metliškim košarkarjem.

Poleg jahalnice še klub

Iztok Vardjan skuša oživiti jahalni center na Bajnofu — Pestra ponudba

NOVO MESTO — Bo dolenjski konjeniški šport in z njim turizem na- posled znal izkoristiti in vnovčiti dej- stvo, da ima novomeški Bajnof eno od vsega treh pokritih jahalnic v Sloveni- ji? Izток Vardjan, zasebnik, ki je pred časom s Krko sklenil najemno po- godbo o prevzemu jahalnice in hlevov s konji, skuša na to vprašanje poiskati pritriliden odgovor. Takole pravi:

»Danes imamo v hlevih deset ja- halnih konj, od tega dva tekmovalna, in osem žrebet. Zanimivo ob tem je nemara, da ne skrbimo le za naše in

Iztok Vardjan: »Pokrita jahalnica na Bajnofu daje neslutene možnosti za razvoj konjeniškega športa in turizma.«

B. B.

IZGUBILI DRUGO TOČKO — Robert Oblak (levo z žogo) je bil kot na vseh dose- danih tekmah Studia D tudi v nedeljo proti SAOP Gorici eden boljših posamez- kov. Čeprav je bil med tednom poškodovan, je izpolnil svojo »kilometražo«, znova pa so žal odlovedali njegovi soigralci v napadu, zlasti Sandi Bracovič. Goričani so to s pridom izkoristili in nenadejano iz Portovalda odnesli točko. (Foto: B. B.)

BALINARSKI DERBI KRMELJU

NOVO MESTO - Še tri kola so do konca letošnjega prvenstva v balinarski ligi Dolenjske. Boj za prvaka in vstop v vzhodno skupino II. državne lige je negotov, čeprav so si Krmeljčani z visoko zmago v Novem mestu prigrabili lepo prednost. Rezul- tati 7. kola: Dana-Trebnje 11:4, Revov-Krmelj 4:11 in Dolenja vas-Krško 4:11. Lestvica: 1. Krmelj 12, 2. Revov 10, 3. Dana 10, 4. Krško 8, 5. Trebnje 2, 6. Dolenja vas 0.

V PORTOROŽ PO IZKUŠNJE

PORTOROŽ - Novomeška pionirska teniška vrsta se je minulo soboto in nedeljo udeležila odprtega prvenstva Primorske za fante in dekleta do 12. leta starosti v Portorožu. Turnir je bil vsem dragocena izkušnja, kajti tod so doma ob Mariboru najboljši slovenski naraščajniki. Da je res tako, je najboljše okusil Primož Bende, ki je moral v najboljši skupini priznati premoč svojih nasprotnikov in se zadovoljiti s petim mestom. Blaž Turk je bil v svoji skupini tretji (dve zmagi in dva poraza), prav tako je bil tretji Silvester Markovič (ena zmaga in dva poraza), tretji je bil z enakim izkupičkom v svoji skupini še Miha Bende, medtem ko je Tomaž Budja v svoji skupini zmagal (tri zmage in en poraz); Jure Turk je bil v svoji četrti (ena zmaga in tri porazi). Med deklety je Suzana Matoh ostala prazen rok v prvi skupini, v drugi pa je Katja Zupančič z dvema zmagama in enim porazom zasedla drugo mesto.

Osem rekordov in domača zmaga

Uspel petkov atletski miting v Novem mestu — Sjoeberg ni skakal — Zmaga Pri- mca v metu diska — Tek na 100 m najkvalitetnejši

NOVO MESTO — Čeprav so si organizatorji letošnjega 3. odprtega prven- stva Dolenjske v atletiki obetali imenitnejšo zasedbo, tudi s petkovo udeležbo in rezultati ne morejo biti nezadovoljni. Resda se je poškodovani švedski skaka- lec v višino Sjoeberg, ki je do jutranjih ur živahno plesal v otoškem disku, po- kazal na stadionu le zato, da je podelil nekaj avtogramov, da na zaletišču ni bilo Američana Jacobbyja, da je bilo osiromašenih tudi nekaj tekaških disciplin, vendarle je bil petek dolenjski atletski praznik.

Najboljši rezultat mitinga je proti vsem pričakovanjem in napovedim dosegel švedski sprinter Thomas Neanderson, ki je 100 m pretekel v času 10,55 sek., za dva- krat daljšo progo pa je potreboval 21,59 sek. Kakih 3.000 gledalcev na stadionu v Portovaldu je videlo tudi pet slovenskih zmag, najbolj bučno so pozdravili prvo mesto Novomeščana Igorja Primca v metu diska, ki je orodje zalučal 55,02 m da- leč, tretji je bil v tej disciplini veteran

Okleščen s 43,78 m. Poglejmo še nekaj dolenjskih dosežkov na tem tekmovalju. Pionirski tek na 1.000 m je s časom 2:46,27 dobil Tomič, Ravbar (oba Novo mesto) je bil četrti, v članskem teknu na 100 m je Božič dosegel čas 11,26 in bil pe- ti, medtem ko je bil na 200 m s časom 22,42 četrti. Tek na 400 m z ovirami je dobil Kocuvan (Kladivar) z 52,54 sek.,

JUBILEJ METLIŠKIH PLANINCEV — Metliško planinsko društvo, ki velja za eno najmlajših v Sloveniji, je preteklo soboto pri Miklavžu na Gorjancih pro- slavilo 10-letnico dela. Ob ustanovitvi je šlo komaj 14 članov, danes pa jih ima 120.

Med pomembnejše uspehe v desetletnem delu metliški planinci štejejo trastranje belo- kranske partizanske transverzale. Za slovesnost ob jubileju so izdali tudi prvi bilten ter nalepko, na Gorjancih pa raz- vili društveni prapor. Inicijatorji ustano- vitve društva in govi najzaslužnejši člani Stane Brodarič, Anton Slanc in Jože Jenič so prejeli tudi bronasti častni znak Planinske zveze Slovenije, sedem čla- nov pa društvena priznanja. Na fotogra- fiji: podpredsednik PD Metlika Toni Krašovec (levo) podeljuje priznanje Sanetu Brodariču, predsedniku PD vse od ustanovitve. (Foto: M.B.-J.)

TENISARJI ZA STAJANOV POKAL

LUTRŠKO SELO - Na teniških igriščih na Lutrškem selu bo to soboto in nedeljo, 19. in 20. septembra, eden letošnjih najzanimivejših in najkvalitetnejših turnirjev na Dole- njskem. Tenis klub "Bobby" je

LUTRŠKO SELO

organizator posamičnega prvenstva Dolenjske za pokal Roberta Stajana, katerega nagradni sklad znaša kar 200.000 tolarjev. Pričetek turnirja bo v soboto ob 9. uri, prijavitelji pa se je moč do petka, 18. septembra, do 10. ure na igriščih na Lutrškem selu. Prijavnina, v katero je všteta hrana za oba tekmovalna dneva, znaša 1.500 tolarjev.

TUDI VOJAKI V "TEDNU ŠPORTA"

NOVO MESTO - V številne aktivnosti v pravkar minulem Tednu športa so se uspešno vključili tudi vojaki 220. učnega centra iz Novega mesta. Nastopili so v vojaškem troboju, kjer so se merili v metu bombe, krosu in premagovanju vojaš- kih ovir, sodelovali pa tudi v pohodu na Trdinov vrh.

Milat je bil s 55,08 tretji, Podvinski (oba Brežice) pa s 55,45 četrti. Skok v daljino je zanesljivo dobil Borut Bilač (775 cm), z odličnim tretjim mestom pa se je izkazal Novomeščan Vučkovič, ki je skočil 708 cm. V skoku s palico je Brežičan Rovn preskočil 440 cm in bil drugi, eno mesto za njim je bil s 420 cm Novomeščan Res- nik. V ženski konkurenci je bila v teknu na 100 Lopatičeva z 12,27 tretja, Tomažino- va (oba Brežice) pa peta, slednja je 200 m pretekla v času 26,41 in bila druga, No- vomeščanka Klemenčičeva pa s 27,85 četr- ta. Še pogled v ženski skok v daljino: Podkrižnikova (Novo mesto) je skočila 570 cm in bila tretja, Lopatičeva je s 565 cm zasedla četrto mesto, druga Novomeš- čanka Matekovičeva pa s 527 cm peto.

Da je bil petkov miting doslej najkvali- tetnejša atletska prireditel v Novem me- stu, pove tudi podatek, da je bilo na njem postavljenih kar osem rekordov stadiona in da so na njem poleg številnih bolj ali manj znanih tujih atletov nastopili domala vsi, ki v slovenski atletiki kaj pomenijo.

Seveda je bilo tudi nekaj razočaranj, v prvi vrsti velja to za ženski skok v višino, ki ga je z »vsega« 191 preskočenimi centimetri dobila svetovna prvakinja Olga Turčak, katere najboljši rezultat je 201 cm. Po- vsem pa je odlovedala tudi Ljubljancan- ka Brita Bilač, ki je preskočila le 180 cm. Organizatorju pa dve zameri. Prva je ta, da so se po tekmovališčih in ob njih spre- hajali številni, ki so sodili zgolj na tribune, in tako motili ne le tekmovalce in ogrožili svojo ter njihovo varnost, pač pa tudi tekmovalce naredili nepregledno. In dru- gič: da je bil popoldanski ogled atletskega mitinga novomeškim osnovnošolcem dan kot šolska obveza, kar je ne le sporna in, milo rečeno, čudna odločitev, pač pa kaže tudi, da se je prireditelj — žal verjetno upravičeno — navzlic napovedanim zve- nečim imenom bal dokaj praznih tribun portovaldskega stadiona.

B. B.

Papež v imenitni formi

Najboljši novomeški kolesar blestel na dirki Po Šta- jerski, v nedeljo pa zmagal na VN Savaprojekta

NOVO MESTO, KRŠKO — Pester in za Dolenjce nadvse uspešen je bil znova minuli kolesarski teden. Članska vrsta Krke je dobro formo potrdila že na dirki Po Štajerski v Avstriji, kjer je v konkuren- ci dvaindvajsetih ekip iz Avstrije, Italije, Grčije, Nemčije in Slovenije zasedla ime- nitno drugo mesto, v skupnem posamič- nem seštevku pa je bil Sandi Papež kot najboljši Slovenec osmi, Glivar je bil 12., Turk 19. in Eržen 47.

Najbolj odmevna dosežka na 603 ki- lometre dolgi in s številnimi vzponi pre- predeni dirki sta prinesli tretja in peta eta- pa. 85 kilometrov dolgo progo med St. Veithom in Affenzem je prvi prevozil Sandi Papež, za njim se je na drugi mesto uvrstil avstrijski profesionalc Luttenberg, ki je bil tudi skupni zmagovalec dirke, medtem ko je peto etapo med Feldbac- hom in Gaberijem, dolgo 148 km, dobil Milan Eržen. Po kvaliteti letošnje dirke, na kateri je nastopilo 86 kolesarjev, gre te dosežke šteti med največje mednarodne uspehe novomeškega kolesarstva.

Da je v imenitni formi, je Sandi papež potrdil tudi na nedeljski dirki za VN Sa- vaprojekta v Krškem, kjer je ugnal vse na- sprotnike, drugi je bil Ravbar in tretji Stangelj (vsi Krka). Tekmo starejših mladi- ncev je dobil Dremelj (Savaprojekt), drugi je bil Markovič (Krka) in tretji Ma-

lik (Savaprojekt), med mlajšimi mladinci je zmagal Požun (Savaprojekt), med pio- nirji A Macele ter med pionirji B Kopriv-

● **Mladinska reprezentanca Sloveni- je je z nastopom v moštveni vožnji na kronometer na letošnjem svetovnem prvenstvu v Grčiji razočarala.** Haupt- man, Murn, Filip in Bajt so med še- stindvajsetimi ekipami zasedli šele devetnajsto mesto, kar je daleč pod pričakovanji, ki so segala tja do uvr- stitve med petim in desetim mestom. Zmagali so Italijani pred Poljaki in Francozi. Upati je, da bodo slovenski reprezentantje slab vtis popravili na nedeljski cestni posamični dirki.

nik (oba Krka). Krški kolesarski delavci so dirko vzorno pripravili, za kar so prejeli številne pohvale sodelujočih ekip.

MLADI NOGOMETAŠI ZA POKAL TILIE

NOVO MESTO - Po daljšem premoru se bodo novomeški osnovnošolci znova pomerili v velikem nogometu, zasluge za to gredo organizatorju prvenstva NK Studio D in pokrovitelici, Zava- rovalnici Tilia. Prvenstvo novomeš- kih osnovnih šol bo v soboto, 19. septembra, s pričetkom ob 9. uri, potekalo pa bo na igriščih v Vavti vasi, Bršljinu, Šmarjeti in Sentjer- neju. Finalista prvenstva bosta prvaka odločila v tekmi, ki bo 26. septembra v Portovaldu, ko bo tam tudi osrednja proslava ob 70- letnici novomeškega nogometa.

Z Ukrajinci po naslov prvaka?

Krepko spremenjena ekipa Pionirjevih odbojkarjev ima visoke cilje — Ukra- jinski trener in igralca — Start I.lige je 17. oktobra

NOVO MESTO — Nekako tiho, v senci ostalih športnih dogodkov, se odbojkarji novomeškega Pionirja pri- pravljajo na letošnje prvoligaško pr- venstvo, katerega start bo 17. okto- bra. Novomeščane je klavarna lanska bera očito postavila na trdna tla, le- tošnji apetiti so precej višji, segajo nič več in nič manj kot do naslova držav- nih prvakov in s tem prihodnjo sezo- no do vstopa v srednjeevropsko ligo, kjer bo tokrat Slovenijo zastopala mariborska Vileda. Takšne želje in ci- lji niso iz trte izvit, to prepričljivo po- trjujejo tudi Lojze Babnik in Janko Goleš, gonilni sili novomeške odboj- ke.

»Danes lahko z veseljem sporoči- mo, da imamo za kaj takega dovolj dobro ekipo in tudi dovolj dobrega in izkušnega strokovnjaka. V minulih tednih je ekipa obogatela kar za precej novih imen, prvo je seveda ukrajinski trener Viktor Fedjušin, odbojkarški strokovnjak, katerega sadove dela so nekaj časa uspešno brali tudi v Du-

brovniku. Neprimerno močnejša od lanske je tudi igralska vrsta; prvi med novinci je vsekakor 205 cm visok in 31 let stari ukrajinski tolkač Anatolij Dolya, ki je doslej igral v kijevski Lo- komotivi. Z njim je prišel tudi 28-letni Viktor Kaliberda, za katerega pravijo, da utegne v kratkem postati prvi igra- lec ekipe. Tretja okrepitev je 21-letni Matjaž Urnaut, bivši igralec raven- skega Fužinarja in nazadnje zagreb- ške Mladosti. Tem trem ob bok pa postavimo še domače: Brulca, Petko- viča, ki se je vrnil v ekipo, Smrketa, Mestnika, Goleša, Babnika, Černača, Žuniča, Mohorčiča in Gotenca.

To je ekipa, s katero bodo pionir- jevci skušali doseči zastavljeni cilj — prvo mesto v prvi ligi. Slednja šteje- los deset klubov. Uvodno srečanje bo Pionir odigral v Slovenski Bistrici proti ekipi Novih granitov, največjege nasprotniki pa bodo Novomeščani imeli v vrsti Salonita. Omenimo ob tem, da se bodo za naslov državnega prvaka v play offu potegovali tri pr-

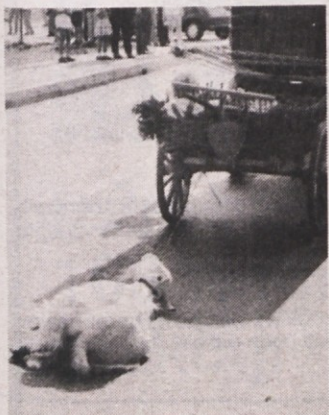
vouvrščene ekipe prvenstva in mari- borska Vileda, ki bo igrala v sred- njeevropski ligi, v slednji je mesto vselej rezervirano le za državnega pr- vaka. Babnik in Goleš pravita tako:

»S pripravami smo začeli že v za- četku avgusta, dvanajst dni smo vadili v Medulinu, sedaj pa dvakrat dnevno v dvorani pod Marofom. Dela se trdo in strokovno, to je tudi pot do rezulta- tov. Našo pripravljenost bomo najbo- lje testirali 3. oktobra, ko igramo z ekipo Stavbarja iz Žiline (ČSFR) pr- vo tekmo v okviru pokala evropske odbojkarške federacije (CEV), po- vratno srečanje bo teden dni kasneje.

Tem spodbudnim novicam iz tabo- ra novomeških odbojkarjev še vest, da je vadbo Pionirjeve ženske ekipe, ki se ji je za las izmuznilo nastopanje v pr- voligaški konkurenci, prevzel Bojan Vernig, medtem ko drugo člansko ekipo Pionirja, ki bo prav tako nasto- pala v II. državni ligi, vadi prof. Janez Mohorčič.

B. B.

Kamera odkriva

BALA BI SKORAJ POGINILA — Še dobro, da na Straški jeseni v nedeljo popoldan ni bilo Eve Müller, slovenske bojevnice proti mučenju živalskih vrst, sicer bi se ob pogledu na kozo zgrozila in hitro napisala nekaj pism slovenskim časopisom. Da ji je mekela. Nazadnje, ko so jo dobesedno za voz privezali in vlekli proti glavnemu prizorišču, so ji odpovedale noge. Če je ne bi pobral lastnik, bi že zvečer lahko končala na veseljem raznju. (J. Pavlin)

DREVENO KOLO — Prejšnjo sredo jutraj so se ljudje spraševali, ali je na drevesu pod novomeškim kulturnim domom nova izvedenka kolesa — drevesno kolo ali pa se je lastnik kolesa domislil najbolj učinkovitega načina, kako sredi mesta brez skrbi pustiti odklenjeno kolo. Res pa je, da se ti ne sme hudo muditi — ne gor ne dol. (Foto: A. B.)

KRUH S ČRVI — Stanko Ilar z Mestnih njiv je svojima dvema sinovima pripravil zajtrk: kruh in mleko, otroka pa sta odkrila tudi črve. Ti so zaliti z mlekom kmalu splavali na površje. To jutro seveda s prehranjevanjem ni bilo nič, Stanko pa je v ponedeljek prinesel preostali del kilogramske štruce v naše uredništvo. Kako so črvi prišli v kruh, mi ne bomo odkrivali, zapisali pa bomo le to, da je bila bela štruca s črvi še topla kupljena v prehranbenem oddelku Blagovnice v Žabji vasi v soboto, 12. septembra, ob 9.30. (Foto: J. P.)

POŠKODBA ALI MAČEK? — Nemara je v pričujočem posnetku skrit del odgovora na vprašanje, zakaj svetovni prvak v skoku v višino Sved Patrick Sjöberg ni nastopil na petkovem mednarodnem mitingu v Novem mestu. Objevitv Marka Klinca ga je v zgodnjih jutranjih petkovih urah živahnega ujel na plesišču diskoteke na Otočcu, obstajajo pa tudi posnetki, na katerih Sved, okoli katerega se je kar trlo oboževalk, pridno prazni kozarce piva.

Hud poseg v naravo v Bilpi ob Kolpi

Poziv javnosti

V gradnji je cesta ob Kolpi Dol—Žaga. Vsi prebivalci Kolske doline to odobravamo, saj bo nova cestna povezava krajem ob Kolpi nudila še večje možnosti pri razvoju turizma. Mi smo za cesto, vendar s pogojem, da vse posege v naravo delajo samo v mejah normale.

Po pregledu terena, ki ga pokriva naše društvo, smo v vasi Bilpa odkrili hud poseg v naravo, saj so v neposredni bližini jam Bilpa (arheološko najdišče I. varstvene stopnje) in kovačije Bilpa (kovačija, ki jo poganja voda) naredili dva »kamnoloma«, iz katerih odvažajo material na traso ceste.

Bilpa je najlepša turistična točka v vsej Kolski dolini. Turistično društvo si prizadeva, da bi tu uredili izletniško točko, kjer bi si turist ogledal kovačijo, kovaške spretnosti (kovanje) na vodni pogon, prikaz izdelovanja oglja in arheološko najdišče jame Bilpa.

Ce bodo »kamnolom« pod steno odmevov, kot steno nad izvirov potoka opisuje Valvasor v svoji Slavi Vojvodine Kranjske, še razširili, kot pravijo ogorčeni vaščani, bodo onemogočili dostop po naravnem nasipu do vhodov v jame. O kulturnozgodovinskem spomeniku, kar naj bi Bilpa bila, se tako sploh ne bo smelo pomisliti.

Prosimo Vas, da dosežete pri pristojnih republiških in občinskih organih, da nedovoljeni poseg v naravo zaustavijo ter da se okolica ob cesti v Bilpi uredi tako, kot je bila pred posegom. Vsi odgovorni, od izvajalcev del do nadzornih, pa naj za tak poseg kazensko odgovarjajo.

TD Poljanska dolina ob Kolpi

Vrednostni papir ali prava plača?

Dobrodošel odgovor finančnega ministra podružnici sindikata Neodvisnost — KNSS, ki kaže, kakšni vrednostni papirji so dovoljeni in vredni zaupanja

V številnih slovenskih podjetjih zaposleni čakajo ob koncu meseca, ali bo podjetje »zbralo« denar za plačo, ali bo ta pol manjša ali »odložena«, in podobno. Razlogi za takšna stanja so različni, enostavnih rešitev ni.

Ena izmed preverjenih dolgoročnih rešitev uspešnih gospodarstev je »privatizacija«, ki ima za posledico svobodni trg kapitala in seveda tudi trg menedžerjev. Zaenkrat imamo samo trg zaposlenih — »odpuščanje delavcev«. Nove desnosredinske stranke odločno zagovarjajo načelo pravičnosti in enakosti državljanov pri privatizaciji in s tem seveda razdelitev večjega deleža družbenega premoženja državljanom. To ima za posledico vzpostavitev svobodnega trga kapitala za večino državljanov in

seveda vzpostavitev trga in kontrole menedžerjev. »Nove« leve stranke, večji del srednje pozicije pa se zavzema za načelo učinkovitosti podjetij.

Ob omenjenem pomanjkanju novih »privatizacijsko-upravljaljskih« zakonov številna vodstva družbenih podjetij odpravljajo vlogo menedžerjev in »lastnikov«, vodijo družbena podjetja kot lastniki, jih delijo in tudi privatizirajo in podobno, čemur bomo prej ali slej tudi uradno rekli — kraja. Uradno pa se temu danes še prepogosto reče prestrukturiranje gospodarstva, ki ima kot glavno posledico odpuščanje zaposlenih, čeprav se temu ne bo moč izogniti.

Kaj storiti v takšnih razmerah, premljavajo številna vodstva družbenih po-

PROTEST ZOPER NAČIN GRADNJE CESTE — Prejšnji torek so prenehali z gradnjo obkoljske ceste v Bilpi in se z mehanizacijo pomaknili nekoliko bolj proti Fari. Ta »ustavitev« del je verjetno več kot slučajna, saj je ravno dan pred tem predsednik turističnega društva Poljanska dolina Martin Lindič pri predsedniku kočevskega izvršnega sveta Alojzu Petku ostro protestiral zoper način gradnje te ceste, še posebno v Bilpi. »Čeprav že sama cesta pomeni poseg v naravo, nihče ni proti njeni izgradnji«, pravi Lindič in dodaja, da pa se mora graditi tako, da so posledice posega v naravo čim manjše, kar da v Bilpi, na katero so zaradi njenih znanih jam in stare kovačije računali kot na pomembno turistično točko. Na sliki: Martin Lindič kaže na tisto, kar naj bi bilo po mnenju predsednika Petka melišče, a je to po Lindičevem mnenju v razritem in odzvoznem dela strmine v neposredni strmini steze, ki vodi do bilpskih jam, ter odvažanjem peska prenehalo biti. Podobno je tudi z drugim meliščem v Bilpi, ki je v lasti zasebnika in ki ga za poseg na njegovo zemljišče ni nihče nič vprašal. (Foto: M. Leskovek-Svete)

Se ponavlja stara pesem?

Tisti, ki so celo življenje uživali privilegije, jih ne želijo spustiti iz rok — Borčevske pokojnine

V Sloveniji veliko ljudi prejema borčevske pokojnine, vprašati pa bi se morali, ali so bile zares priborjene. Po mojem mnenju mnogi borci prejemajo pokojnine neupravičeno.

Po vojni je nastala tako kot v drugih komunističnih sistemih tajna policija. Tako so tako imenovani borci in borke dobili priložnost, da so legalno, s pomočjo montiranih procesov, ukrepali proti svojim nasprotnikom. Mnogi med njimi imajo orožje še danes, zato me zanima, zakaj ga potrebujejo. V današnjih časih, ko postaja slovenska družba vse bolj rdeča, grozi nevarnost nepremišljene uporabe orožja. Maščevali naj bi se za krivice, ki naj bi se jim zgodile v pre-

teklih dveh letih, ko so ljudje zvedeli za njihove zločine. Mnogo nekdanjih lastnikov orožja je že pod zemljo, podedovali so ga njihovi sinovi. Borcem, ki imajo orožje z orožnim listom, naj ponovno preverijo, kateri stanovski kolega, prijatelj ali sorodnik jim ga je izdal. Vsem ekstremistom, levim ali desnim, bi se morali postaviti po robu.

Vem, kako je spletena rdeča mreža v slovenski družbi. Naj navedem le en primer. Borke, včlanjene v društvo za podporo Kučanu, ki jih vodi urednica Jane, Bernarda Jaklin, si na vse načine prizadevajo, da bi jim na nebu še naprej žarelo rdeče sonce. V mestih je moč srečati tudi mnogo urejenih starih »rdečih« dam in mnogo zgaranih kmečkih žena. Takoj je očitno, kolikšne so borčevske pokojnine in kolikšne starostne kmečke. Razumljivo je torej, da se bo nekdo, ki je imel vseskozi privilegije, trudil, da jih bo ohranil do konca svojega življenja.

DOMINIK LENARDIČ
študent FDV

VPRAŠANJA METLIŠKI VLADI

Člani Slovenske nacionalne stranke, območni odbor Gradac, prosimo vlado, da v metliški občini, da nam odgovorijo na nekaj vprašanj. Pred približno tremi meseci so na metliškem kopališču postavili šotore za begunce iz BiH, ki pa tja niso nikoli prišli, pač pa so šotorišče podrl. Zanima nas, zakaj je bilo postavljeno, če ga potem niso uporabljali. Koliko denarja je šlo s tem v nič? Občinski možje naj položijo račune in s prstom pokažejo na krivca za to propadlo naložbo. Odgovore pričakujemo prej kot v dveh mesecih, saj je čas počitnic že minil.

SILVESTER JAKŠA
SNS OO GRADAC

LOJZE PETERLE V AVSTRALIJI

10. septembra je predsednik slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle na povabilo Slovenskega narodnega sveta obiskal Avstralijo. V štiri najstih dneh bo obiskal vsa največja avstralska mesta — Sydney, Coolangatte, Adelaide, Melbourne, Canberro in Perth. Predvsem v glavnem mestu Canberri je predvidenih več pogovorov tudi s predstavniki avstralske vlade in parlamenta. Tako se bo g. Peterle srečal z ministrom za zunanje zadeve, senatorjem Evansom, nadalje s predsednikom Odbora za zunanje zadeve senatorjem Schlachtom, senatorjem Hillom in članom parlamenta g. Snowom.

Vodja službe za stike z javnostjo: MARJANA NOVAK

Minister Igor Bavčar, rešite nas!

Republikanska zveza Slovenije najostreje protestira zoper postopke Ministrstva za notranje zadeve, ministra Bavčarja in g. Brejca, v zadevi SNS in njenega predsednika g. Jeliniča.

Kje ste bili g. Bavčar, ko je neki tujec, znan pod imenom Marojevič, sredi Ljubljane kričal in klical na pomoč jugovojsko, ki naj bi po njegovi želji potepala Slovenijo? Kje ste g. Brejc, z vašim VIS-om, da ne veste, kaj vse počno tuje organizacije po naši državi? O srbski teroristični skupini Črna ruka vam ni nič znanega, pa o tem, da določeni krogi tuje delovne sile zbirajo denar in ga pošiljajo v Srbijo za podporo vojni in veliki Srbiji, vam tudi ni nič znanega. Saj vam ne more biti, ko pa vaši agenti sledijo in napadajo zavedne Slovence, tiste, ki so se med vojno borili proti okupatorju. Tiste pa, ki so sodelovali z okupatorjem, tudi bivše delavce KOS, pa pustite, da v naši državi počno, kar želijo.

Tukaj je Slovenec Zmago Jelinič, tu je Slovenska nacionalna stranka in to bi moralo biti zadnje, kar bi vas motilo. Motijo naj vas tuje stranke, kot so SDA, HDZ, SDS itd., ki nimajo na ozemlju Slovenije kaj iskati, šele potem naj vas moti stranka, ki se bori za Slovence in Slovenijo. Ko bo vaše ministrstvo očistilo to državo do te mere, da v njej ne bo več niti enega tujca, ki je bil izdajalec, kriminalce, morilec, potem tudi nacionalizma v Sloveniji ne bo več. Zavedati se morate, da v vsaki državi nacionalizem nastaja in se krepi sorazmerno z dotokom tujcev v državo. Zato pa ste vi boter SNS, saj ste nam jih naselili pred nos kar sedemdeset tisoč v nekaj mesecih. Zato, minister Igor Bavčar, vas RZS poziva, da storite tisto, kar si večina Slovencev po tistem želi: rešite slovenski narod pred stalniščno diktaturo in odstopite. Mi, republikanci, se vas ne bojimo.

ADOLF ŠTORMAN
za RZS
VELENJE, Efenkova 61

Ljubitelj gora

53-letni Lojze Pate je preprost človek, zaposlen kot progovni delavec za nadzorništvo proge v Trebnjem, hkrati pa človek, ki ljubi gore in njihov mir. Rodil se je na Pristavi pri Trebnjem v skromni delavski družini. Oče je bil čelvar, mati pa je služila kruh z dnarskim delom pri kmetih, da sta preživljala tri otroke. Že v zgodnji mladosti so tudi otroci morali na delo. Kot desetleten je Lojze sezonsko hodil na železnico plet travo in potem vsako leto, dokler ni dopolnil 18 let, ko se je na železnici za stalno zaposlil.

Poleg dela na železnici se je vključil tudi v kulturno življenje. V

začetku je prodajal vstopnice za razne kulturne prireditve, kasneje pa sprejel delo korepetitorja, za kar je prejel tudi priznanje. Kot pravi Dolenjec ima tudi on vinograd, kamor rad povabi svoje prijatelje. Je tudi velik ljubitelj gora, vendar je šele pred nekaj leti s prijatelji prvič stopil na vrh Triglava. Pravi, da mu je najbolj ostal v spominu tisti trenutek, preden je stopil na vrh Triglava. Letos 19. avgusta sta se s prijateljem Rudijem Grmovškom odpravila celo na otvoritev in blagoslov nove kapelice Marije Snežne na Kredarici. Zbralo se je veliko ljudi. Mašo pa je vodil nadškof dr. Lojze Suštar, obreda se je udeležil tudi dekan z Mirne Janez Petek. Tu je sedaj najvišja slovenska katedrala, na 2515 m nadmorske višine. Lojze pravi, da je tam pravi mir, čist zrak, brez vsakega vrveža, čudoviti pogledi na Mojstrano, bohinjski predel in veliko drugih krajev.

R. MAJER

NADŠKOF V PRENOVLJENI CERKVI — Po letu in pol obnovitvenih del cerkvice na vrhu hriba v vasi Log pri Boštanjih zopet služi svojemu namenu. Vaščani so s samopriskom nabavili potrebni material in skupaj z boštanskim župnikom Feliksom Golobom žrtvovali mnogo prostega časa. Kljub začetnim finančnim težavam so bila dela končana v roku. Notranjost je strokovno obdelal rezbar, vaščan Anton Novšak, ki je za izjemno prizadevnost in delo prejel najvišje cerkveno priznanje iz Vatikana. V nedeljo pa je v loški cerkvi maševal nadškof Alojzij Suštar. (Foto: Damjan Krošelj)

NOVA KAPELICA NA PRIMSKOVEM — Številnim kapelicam, ki krasijo našo lepo domovino, se je pred kratkim pridružila še ena. Na Primskem (Dolenjskem), točneje v zaselku Sevo, so »odprli« novo kapelico. Vse zasluge za izgradnjo gredo domačinu Mihlu Bregarju, ki jo je po svoji zamisli sam izgradil v letu dni. Kapelica ima svojevrstno obliko in izgled, saj je zgrajena v skalni steni (na sliki). Bregar je povedal, da ga je k izgradnji spodbudilo dejstvo, da v Sevnem od sedaj ni bilo tovrstnega objekta. Kapelico, križ in kip Marije je blagoslovil župnik prof. Pavle Šporn. Obredu je prisostvovalo veliko ljudi, vse pa je na koncu Bregar pogostil ter se jim zahvalil za pomoč pri gradnji in okrasitvi kapelice.

Ob 50-letnici rojstva slovenske ljudske vojske

Na sobotni proslavi bo govoril Milan Kučan

Letos mineva 50 let, odkar so se uporniške partizanske skupine, čete in odredi v okupirani Sloveniji združili v večje vojaške enote — partizanske brigade. Tako je bila iz II. štajerskega bataljona, ki je pozimi 1941/42 taboril in se bojeval z Italijani na Pugledu, 5. aprila 1942 v taboru na Kremenjaku ustanovljena prva partizanska brigada na Slovenskem, tretja na ozemlju predaprilske Jugoslavije. Štab brigade so sestavljali: komandant Franc Rozman-Stane, politični komisar Dušan Kveder-Tomaž in namestnik komandanta Peter Stane-Skala.

Poleti 1943 je tudi nad vsemi drugimi brigadami, ki so nastale leta 1942 in kasneje, prevzel poveljstvo Franc Rozman-Stane kot vrhovni komandant Glavnega štaba NOV.

Slovensko partizansko odporniško gibanje, ki je z ustanovitvijo večjih vojni enot-brigad preraslo v narodnoosvobodilno vojsko Slovenije, je bilo že med vojno priznано od zaveznikov. S tem je slovenski narod postavil prve

• **Ivan Dolničar, predsednik slovenske borbevske organizacije**, je v uvodniku revije TV-15 Svobodna misel ob jubilejni obletnici rojstva slovenske vojske zapisal: Slovenci smo v tem stoletju že trikrat ustanavljali svojo vojsko: prvo po razpadu avstroogrške monarhije — nastalo v letih 1918—1919 — iz slovenskih jader avstroogrških polkov, ki so imeli narobne okraje na Slovenskem in iz prostovoljcev v bojih za severno mejo; drugo v obdobju okupacije Slovenije od leta 1941 do 1945 — kot partizansko in narodnoosvobodilno vojsko — in tretjo, v obliki Teritorialne obrambe od leta 1969 do 1991, iz katere zdaj nastaja vojska samostojne Države Slovenije. Pred prvo, med prvo in drugo ter med drugo in tretjo vojno pa smo Slovenci služili v vojskah držav, v katere je bila Slovenija vključena. Vse tri naše vojske so se potrdile in izkazale na bojnem polju.

temelje svoje sedanje državnosti in hkrati prispeval pomemben delež k skupnemu boju zmagovite zavezniške protifašistične koalicije.

Osrednja proslava tega zgodovinskega dogodka pred pol stoletja bo 19. septembra ob 11. uri na Trgu republike v Ljubljani. Slavnostni govornik na njej bo Milan Kučan, predsednik predsedstva Republike Slovenije, ki bo opravil tudi častni obhod zbranih predstavnikov Maistrovih borcev in brigad NOV Slovenije.

Ob tej priložnosti si bo možno ogledati tudi razstavo »Reševanje zavezniških letalcev med NOB na Slovenskem«. Odprta bo od 18. septembra do 3. oktobra 1992 v avli stolpnice Iskre, Trg Republike 3.

V. B.

Prijatelj me je rešil Golega otoka

Štirinštirideset let zloglasne resolucije Informbiroja — Spomini na povojno službovanje in partijo — Zaradi maščevanja na seznamu za Goli otok

Letos je minilo štirištirideset let, odkar je bila izdana zloglasna resolucija Informbiroja. 4. julija 1948 zvečer je senovska partijska organizacija sklicala nujen sestanek, ki se ga je udeležil tudi član Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije. Razložil je, zakaj je prišlo do grobih obtožb jugoslovanske partije in tovariša Tita. Vprašal me je, kako gledam na medsebojni partijski nesporazum. »Ker imam veliko zaupanje v Komunistično partijo Jugoslavije in njenega sekretarja tovariša Tita, sem na njegovi strani,« sem mu dejal.

Ze naslednji dan sem moral nastopiti službo šefa uprave za delovno silo pri takratnemu okrajnem ljudskem odboru Krško. Plačo sem dobival in tudi navodila za delo od takratnega ministrstva za delo LRS. V moje delo sta se vtkala predsedstvo okrajnega ljudskega odbora in sekretar okrajnega komiteja KPS Krško. Znašel sem se med dvema mlin-skima kamnoma, med republiko in okrajem, da o partijski disciplini sploh ne govorim. Temu sem se uprl. Ker nisem bil tiho, sem dobil stanovanje, kjer še žival ne bi mogla preživeti.

Nekega dne je mene in takratnega direktorja okrajnega gradbenega podjetja Krško poklical k sebi na komite sekretar OK KPS in nama ukazal, naj skličeva sestanek v vseh krajevnih ljudskih odborih, ki mejijo s sosedno republiko Hrvaško, s tamkajšnjimi krajani, ki so zaposleni na Hrvaškem. Morala sva jih prepričati, da pustijo delo v sosedni republiki in se takoj zaposlijo pri Ogradu Krško. Kdor tega ne bi hotel storiti, mu bodo odvzeli živilsko nakaznico. Spominjam se, da so bili sklicani sestanki na Veliki Dolini, Jesenicah na Dolenjskem, v Dobovi, v Kapelah. Ne morem pa se spomniti, če je kateri krajan pristal na to. Ze naslednjo nedeljo me je na stanovanju v Krškem obiskalo okoli 15 hrvaških direktorjev, ki so mi očitali, da sem grobo kršil geslo bratstva in enotnosti narodov. Komaj sem jim dopovedal, da sem bil le orodje okrajnega partijskega sekretarja. Obljubil sem jim, da bom poskrbel za živilske nakaznice vsem, ki so jim jih odvzeli.

Naslednji dan sem obiskal takratnega pomočnika ministra za delo pri LRS Alojza Piškurja in mu povedal, kaj se dogaja v objemnih krajevnih ljudskih odborih. Se isti dan so poklicali našega partijskega sekretarja. Ta pa je napel vse sile, da bi se mi maščeval in našel motiv za maščevanje.

Nekaj predtem sem v Posavskem tedniku objavil sestavek z naslovom Moj silvestrov večer 1944. V tem članku sem opisoval, kako me je tisti večer dajala smrtna preganjavica in kako me je tolažila bolničarka Rusinja s Krma, ki mi je govorila, da prihajata veliki Stalin in njegova Rdeča armada s svobodo. Zaradi tega sestavka me je dal sekretar OK KPS Krško na seznam informbirojevcev, ki jih bodo transportirali na Goli otok. Verjetno se za mojo izjavo, ki sem jo dal senovski partijski organizaciji ni

nihče zmenil. Sredi noči me je prebudil kolega, ki je bil član okrajnega komiteja in mi povedal, kaj se pripravlja. Usedel sem se za pisalni stroj in napisal članek: Uprava za delovno silo, včeraj, danes in jutri. Na koncu članka sem krepko udaril po Informbiroju in se s tem rehabilitiral. Članek sem oddal v roke takratnemu uredniku Posavskega tednika, ki

ga je objavil.

Star sem že 74 let, zato ne želim, da bi resnico odnesel v grob. Rad bi povedal, da so tudi Titu in partiji zvesti tovariši šli skozi pekel Golega otoka, ker so mislili pošteno. Tudi jaz bi šel skozi ta pekel, če ne bi imel prijatelja.

KAREL ZORKO

»Belinka«
bo v petek, 18. septembra predstavila svoja najnovejša izdelka

ekološko barvo Belinka Ambient in Belinka vodni parketni lak

v prodajalni barv in lakov Pleskar v Trebnjem, Ulica heroja Majcna 1.

Prodajalna je odprta od 7. do 18. ure, v tem tednu pa lahko kupujete vse Belinkine izdelke s posebnim popustom.

Republika Slovenija
Občina Novo mesto
Sekretariat za družbene dejavnosti
RAZPISUJE

nagrade v letu 1992, in sicer:

- 10 nagrad za raziskovalne dosežke, pospeševanje raziskovalne dejavnosti in inovativno delo
- 2 nagradi za mentorsko delo z mladimi na raziskovalnem področju
- 1 nagrado za raziskovalno delo mladih
- 1 nagrado za življenjsko delo na področju raziskovalne dejavnosti

Podjetja, zavodi ter druge pravne in fizične osebe iz občine Novo mesto naj vključno do 15. oktobra 1992 pošljejo dokumentirane predloge na naslov: Občina Novo mesto, Sekretariat za družbene dejavnosti, Novi trg 6.

IGM Strešnik, d.o.o.
Dobruška vas 45
68275 Škocjan

razpisuje delovno mesto

Vodenje proizvodnje betonskih izdelkov — za nedoločen čas.

Pogoji:
Končana V. stopnja strokovne izobrazbe smer gradbeni tehnik ali gradbeni delovodja.
Dve leti delovnih izkušenj v proizvodnji gradbenega materiala.
Poskusno delo traja 60 dni.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev morajo kandidati poslati v 8 dneh po objavi na naslov:
IGM Strešnik d.o.o., Dobruška vas, 68275 Škocjan — kadrovska služba.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku objavnega roka.

• *Naša demokracija se spreminja v džunglo. (Drnovšek)*

• *Med ljudmi sta na voljo samo dve možnosti: ali bratstvo ali zločin. (Bellow)*

• *V predvolilnem mediju morajo mediji ohraniti nepristranskost, objektivnost in kompleksnost poročanja, zadržati morajo kritično razdaljo do vseh strank, še zlasti do agresije desnice. (Vreg)*

• *Slovenskemu človeku so bližji umirjeni in razumni politiki z razvito politično kulturo in strategijo sporazumevanja. (Vreg)*

• *Po logiki učinkovitosti bo slovenska država prej ali slej prenehala biti nacionalna država slovenskega naroda. (P. Kovačič-Peršin)*

• *Prej je poezija Slovencem nadomeščala državo, zdaj jim država nadomešča poezijo. (D. Poniž)*

Svet Dijaškega doma Črnomelj
Ul. Otona Župančiča 7
68340 Črnomelj

razpisuje dela in naloge

ravnatelja

Pogoji:
Kandidat mora izpolnjevati pogoje po Zakonu o delu v domovih ter imeti pedagoško izobrazbo, 5 let delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju in opravljen strokovni izpit.
Obveznost bo dopolnjeval v vzgojni skupini.

Rok za prijavo je 8 dni. Prijavo z dokazili pošljite na gornji naslov s pripisom »Za razpis«. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po dnevu objave razpisa.

»MERCATOR-TRGOAVTO« — Trgovina, Servis Koper, Pristaniška 43a,

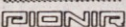
objavlja prosta dela

PRODAJNEGA REFERENTA ZA PODROČJE DOLENJSKE s sedežem v Novem mestu

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- srednja ali višja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali tehnične smeri
- dve leti delovnih izkušenj pri podobnem delu
- dobro poznavanje avtostroke in kmetijske mehanizacije
- vozniški izpit B kategorije

Pogoj je trimesečno poskusno delo.
Kandidati naj pisne prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovni izobrazbi pošljejo na naslov Mercator — Trgoavto Koper, Pristaniška 43 a, v 8 dneh po objavi. Kandidate bomo pisno obvestili o rezultatih objave.

TRGOVINA

PIMEX d.d.

Trgovina z gradbenim materialom

vse za izgradnjo vašega doma, delavnice, poslovnega prostora... v Cegelnici pri Bršljinu

Nudimo vam:

- bogat izbor gradbenega materiala, lesa in stavbnega pohištva
- ugoden nakup lastnega proizvodnega programa po zmer- nih cenah z možnostjo obročnega odplačevanja iz
 - programa lesnih izdelkov (harmonika in preklopna vrata, garderobne omare...)
 - program Keramike (visokokakovostne keramične peči z bogato barvno paleto pečnic)

Nudimo tudi prodajo nekurantnega blaga ter lastnih storitev:

- gradbeno-obrtniška, železokrivniška, tesarska in krov- ska dela, prevozne storitve ter vsa zaključna dela v grad- be- ništvu.

NOVO

- Na zalogi imamo tudi nerjaveče posode (cisterne) za vino.
- Za gotovinsko plačilo nad 10.000 SIT nudimo 8% popust.

Odprto vsak delovnik med 7. in 16. uro ter ob sobotah od 7. do 13. ure.

Obiščite nas v Cegelnici pri Bršljinu ali pokličite na telefon (068) 27-147 in 27-119.

Nikoli več podložniki in hlapci!

Pred sobotnim srečanjem ob polstoletnici prvih slovenskih brigad

Pred petdesetletnico slovenske partizanske vojske sem zaprosil znanega in priljubljenega nekdanjega dolenjskega učitelja, književnika in prvoborca Lada Ambrožiča-Novljanca za kratek pomenek. General Novljan je sodeloval v NOV od 1941, bil je komandant Gubčeve brigade, vodil je 3. operativno cono in slavnj 9. korpus, bil pa je tudi načelnik GS NOV in PO Slovenije. Po vojni ni pretrgal tesnih stikov z nekdajnimi borci za svobodo, kot vzravnani poštenjak je ostal vedno tudi sredi ljudstva, dosleden veliki ideji OF.

• Kako gledate danes, 51 let po začetku okupacije Slovenije, na naš takratni položaj in rojstvo OF?

Odziv Slovencev na okupacijo je bil posledica političnega in družbenega razvoja slovenskega naroda. Imeli smo za seboj že težke čase. Neprestana nasilja nad našim narodom so nas vzgojila v pokončne in svobodoljub-

ne ljudi. Dozoreli smo že za popolno samostojnost. Nismo se strinjali z okupacijo, zavedali smo se njenih posledic, pa smo se dvignili in v težkih razmerah izbojevali svobodo.

• Pred vojno in med vojno ste veliko delali med dolenjskimi ljudmi. Je bila med »fronto« in »zaledjem« sploh kakšna razlika?

Ker je bila zlasti v prvih letih vojne »fronta« povsod, je bila povezanost med vojsko in narodom popolna in poštena. Osvobodilne vojne ne smemo razumeti tako, da je bila vojska na fronti ločena od prebivalstva. Vojne akcije so bile povsod. Časi vojn, ko so se vojaštva udarila na fronti, so minila. Vojne so vedno bolj vsesplošnega pomena in prizadenejo vse prebivalstvo, ker so taka orožja na voljo in ker je med napadalci težnja po popolni — totalni zmagi. Vsi, ki so bili v »zaledju« na strani OF, so bili borci, vpleteni v neusmiljeni boj za svobodo, in vsi so za te želje prispevali napore in žrtve.

• Mar ni sramotno, da se danes tisti, ki bi radi skrili svojo kolaboracijo pod zemljo, spet z lažmi in zavajanjem ljudi javno odrekajo pridobitvam NOB, ki nam jih priznava ves pošten svet?

Kolaboracija je umazano dejanje določenih ljudskih slojev. Ko mine vojna, se je pobudniki in akterji sramujejo. Pri nas se je kolaboracija zelo uštel. Znašla se je na strani svetovnega, totalitarnega nasilja, skupno z njim je bila obsojena od svetovne javnosti. In še veliko razočaranje je bilo pri nas, ker so okupatorjevi sodelavci pričakovali Angleže, da bi jih reševali iz težke moralne more kolabora-

cije ter zločinov, ki so iz tega izhajali. Razume se, da bi se danes radi rešili teh grehov. Zato zaman iščejo opravičil (državljanska vojna, protikomunističen boj itd.), zato so tako agresivni. Izpodbiti pomembnost osvobodilnega boja pomeni zanje zmanjševanje odgovornosti za kolaboracijo. Ta prizadevanja niso samo umazana, so tudi nevarna, ker nas ločujejo in ustvarjajo fronte, iz katerih se lahko razvije prava državljanska vojna.

• Osvobodilni boj Slovenije je bil veliko in enkratno dejanje. Pred kratkim ste dejali, da smo se vse premalo trudili, da bi to svetu prikazali v pravi luči. Kaj lahko tu še naredimo?

Če bomo hodili po svetu kot pripadniki republike Slovenije, ki si je pravkar izborila samostojnost, in pridigali o pridnosti in ponižnosti našega naroda, o njegovi vernosti in brez- pojni pripadnosti Evropi, potem bomo oznanjali značaj tistih slojev prebivalstva, ki so izgubili vero v svojo sposobnost in pravico do lastne poti v široki svet. To pa niso težnje večine našega naroda, ki je ponosna na svoje zgodovinske dosežke v razvoju in ki si upa z lastnimi silami in iz svojih pobud ustvarjati pogoje za napredek in sožitje z drugimi.

• Pol stoletja prvih brigad je za nami, nepretrganost NOB pa se je nadaljevala tudi v lanski osvobodilni vojni Slovenije. Kakšne so vezi med slovensko včerajšnjo in današnjo vojsko?

Vojske ni mogoče ustvarjati iz nič. Kdor zametuje bogastvo razvoja in tradicij v organizaciji obrambe, pripravlja pot novemu podložništvu in hlapčevanju vseh vrst.

Zapisal: TONE GOŠNIK

dolenjka

NAGRAJUJE KUPCE OB 40. LETNICI

1. nagrada: RENAULT S

NA DOLENJSKEM JE MALO TAKIH PRILOŽNOSTI!

- Kuhinja STOR B SVEA
- Sedežna garnitura BARBARA
- Barvni televizor
- 7 dni hotela RADIN
- Pralni stroj
- Računski stroj CANNON

in še več kot 200 drugih vrednih nagrad.

V dolenjski nagradni igri sodelujete s kuponom, ki ga prejmete od 14. avgusta do 15. oktobra za gotovinski nakup nad 3.000 SIT v katerikoli dolenjski trgovini. Za vsakih nadaljnjih 3.000 SIT prejmete še en kupon. Zrebanje nagrad bo v soboto, 17. oktobra 1992 ob 17. uri na Glavnem trgu v Novem mestu.

Test the West!

Izžrebali smo
103 nagrade
v akciji

**SODELUJTE
IN POTUJTE!**

- Prva nagrada – **potovanje v Los Angeles:**
ETEROVIČ Nensi, Ul. Bratov Učakar 78, 61000 Ljubljana
- Druga nagrada – **potovanje v London:**
NOVAK Marjan, Petrovče 1, 63301 Petrovče
- Tretja nagrada – **potovanje na Dunaj:**
GRGIČ Ivica, Palih omladinaca 19, 41000 Zagreb
- in 100 nagrad – **izlet na Bled**

Sonja VUKELIČ, 61231 Ljubljana • Boris BOMBEK, 62257 Polensak • Judit CSUKA, 69220 Lendava • Lidija DAJČMAN, 62213 Zgornja Velka • Valerija SMOŠIŠ, 61231 Ljubljana-Crnuče • Zdenka VOZLIČ, 69000 Murska Sobota • Slavica ROGINA, 62000 Maribor • Alojz VERDONIK, 62000 Maribor • Anita ZUPANIČ, 62000 Maribor • Sonja MILUTUNOVIČ, Miklavž, 62000 Maribor • Stanislav JAMSEK, 62000 Maribor • Iztok BRUMEC, 632100 Slov. Konjice • Andreja LAKNER, 63310 Zalec • Vid VERDEV, 63310 Zalec • Hugo OGRAJSEK, 63000 Celje • Branko BUHINJAK, 63000 Celje • Srečko ŠTAMOL, 63000 Celje • Zvonka BLATNIK, 63000 Celje • Bojan JADRIČ, 61000 Ljubljana • Katarina HOZJAN, 61000 Ljubljana • Sandi VIDMAR, 61210 Ljubljana-Sentvid • Nevenka ZALAZNIK, 61111 Ljubljana • Lojze BARAGA, 61000 Ljubljana • Jana HRIBAR, 61000 Ljubljana • Roman KOŠNIK, 61000 Ljubljana • Mojca ČUK, 64203 Duplje • Branko KONEČNIK, 62383 Šmartno • Marija KREUT, 63000 Celje • Avgust ZORE, 68351 Straža pri Novem mestu • Anton LOVŠIN, 61310 Ribnica • Sonja KUNŠTEK, 63252 Rogatec • Dušan VUČKO, 64264 Bohinjska Bistrica • Anton IVEŠIČ, 61430 Hrastnik • Negovan VIČIČ, Solkan, 65000 Nova Gorica • Miro PERC, 61432 Zidani most • Nevenka MARKOVIČ, 62392 Mežica • Marta KERČMAR, 69201 Puconci • Ljubomir BARANJA, 69000 Murska Sobota • Mojca JOST, 63230 Sentjur pri Celju • Jože FRČEJ, 64247 Zgornje Gorje • Andrej OGRIS, 64000 Kranj • Tadeja JUSTIN, 64270 Jesenice • Jaka FINK, 61290 Grosuplje • Sabina TEKAČIČ, 61240 Kamnik • Ivica DOMJAN, 61231 Ljubljana-Crnuče • Anton ZIDAR, 61420 Trbovlje • Vanja GUŠTIN, 66210 Sežana • Darja SEVER, 69242 Križevci pri Ljutomeru • Suzana ZALOŽNIK, 63241 Podplati • Vasa DRAŽIČ, 62380 Slovenj Gradec • Brane ŠNELER, 61330 Kočevje • Nada KAČIČ, 69000 Murska Sobota • Nadja RUŽIČKI, 63210 Slovenske Konjice • Jože PARAVAN, 65213 Kanal • Drago LAMPE, 68340 Črnomelj • Damir Željko KOZOLE, 68270 Krško • Amelia RACMAN, 68250 Brežice • Roman PERC, 61420 Trbovlje • Mihaela KRULEJ, 63320 Velenje • Peter KAVSEK, 63320 Velenje • Anita NOVAK, 64000 Kranj • Leja ROZMAN, 64000 Kranj • Amadeja FENDE, 64000 Kranj • Boštjan KOČEVAR, 66000 Koper • Žarko KOVAČIČ, 66310 Izola • Andreja MOHORIČ, 66000 Koper • Helena IMPERL, 68273 Leskovec pri Krškem • Tatjana ŠTINE, 68000 Novo mesto • Jože GAZVODA, 68000 Novo mesto • Jana GOLOB, 62390 Ravne na Koroškem • Vida BOBNAR, 64207 Cerklje • Roman PLESTENJAK, 64220 Škofja Loka • Cveto MEDVEŠEK, 64208 Senčur • Irena TOMAŽIČ, 64290 Trzin • Franc ROBLEK, 64205 Predvor • Klavdija KOKOVIČ, 41000 Zagreb-Dubrava • Damir BOSEK, 41000 Zagreb • Mandica COKOL, 41040 Zagreb • Dražen FRANOLIČ, 41000 Zagreb • Mato MIŠIČ, 51523 Baška-Krk • Dragica LEPOŠA, 69204 Šalovci • Marica STIGLIČ, 41270 Dugo selo • Darko GRBES, 54431 Čepin • Ružica BALJAK, 59000 Šibenik • Suzana MEDAKOVIČ, 51000 Rijeka • Marica STIGLIČ, 41271 Brckovljani • Adrijana VIŠNJIČ, 42300 Čakovec • Elizabeta BAČIČ, 51000 Rijeka • Blaženka NENADIČ, 42000 Varaždin • Davor ČIŽMAK, 43311 Kunovec • Vesna EREG, 54000 Osijek • Ivica KALENDAR, 43260 Križevci • Diana JURČEVIČ, 47000 Karlovac • Ivica VLAIC, 58000 Split • Boris JOVIČ, 52390 Buje • Marija MARINOVIC, otok Hoknjača, 58238 Otok kod Sinja (Sinj) • Slavica NIKIČ, 58220 Trogir • ŽELJENKA Dražen I Biljana, 54520 Podravska Slatina • Branko GORUPEČ, 41243 Oroslavje • Amira OMERČEVIČ, 51414 Ičići

Javno žrebanje je bilo 4. 9. 1992 v Tobačni Ljubljana pod nadzorom pravne službe Tobačne Ljubljana.

Nagrajencem srečno pot!

West vas približuje svetu.

PIONIR

PIONIR

AKI d.d.

Montaža, Kovinarstvo, Instalacije

Novo mesto, Mala Cikava 25

Poleg izvedbe del in prodaje materiala opravljamo **meritve**, izdelujemo tehnološke popise, predlagamo racionalizacijo izvedbe, izdelamo projekte, nudimo strokovno tehnični nadzor in ostalo strokovno pomoč iz naših dejavnosti.

Smo pooblaščen **servis** za ročne stroje **Iskra**. Izdelujemo kovinsko galanterijo in večnamenske kioske »PIKI«.

Telefon: 068/23-118 n.c.
068/23-187 trgovina
068/21-147 marketing
Telefaks: 068/22-204

V družbi s strokovnimi in izkušenimi kadri izvajamo dela pri gradnji, napeljavi in instalacijah na področju:

- elektrike
- vodovoda
- ogrevanja
- plina
- prezračevanja
- kleparska dela

V trgovini, ki je locirana v poslovnih prostorih družbe, prodajamo ves material iz zgoraj naštetih dejavnosti.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

KMETOVALCI POZOR!

Traktorji **UNIVERZAL, URSUS, DEUTZ, SAME, TOMO VINKOVIČ, ZETOR** se vedno po ugodnih cenah ter kredit do 5 let. Po naročilu tudi rabljeni traktorji vseh tipov ter vsi možni priključki tudi na kredit. Informacije pri **AGROAVTU** Kranj, Gorenjesavska 17 (pri TEKSTILINDUSU), ali tel. 064/221-192 od 8.—16. ure, sobota od 8.—12. ure.

GALA

PRODAJALNA GALA METLIKA

**BOLJŠA OD BOLJŠE
JE GALA PONUDBA**

- tudi letos so za vašo ozimnico poskrbeli po konkurenčnih cenah v prodajalni **GALA METLIKA**
- krompir, sladkor, pijače po cenah, ki jih kmalu ne bo, ker so te do razprodaje zalog
- ugodni plačilni pogoji tudi na nakupne kartice: HKS, KM, TIMA, EUROCARD IN ACTIVA

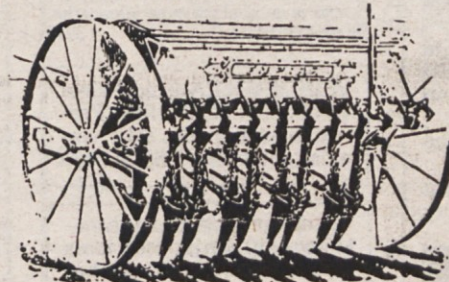
SEVERJA 10 A, GALA METLIKA KIDRIČEVO NASELJE, GALA ŠEMPETER V SAV. DOL.

n e m o g o č e j e m o g o č e

KOVINOTEHNA

Po izredno ugodnih cenah in z možnostjo kreditiranja vam nudimo

KMETIJSKO MEHANIZACIJO, POLJEDELSKO ORODJE, MOTORNE ŽAGE, MOTORNE KOSE, REZILNO ORODJE ZA OBDELAVO LESA...

Blago iz navedene ponudbe vam nudimo po izredno ugodnih kreditnih pogojih:

trimesečni brezobrestni kredit

šestmesečni kredit z samo 8% obrestno mero - polog samo 15%

dvanjstomesečni kredit z samo 12% obrestno mero - polog samo 25%

leasing - vsi izdelki kmetijske mehanizacije v vrednosti nad 100.000 SIT - polog 25% in 36 obrokov (3 leta)

I N F O R M A C I J E

ODDELEK KMETIJSKE MEHANIZACIJE, Mariborska 7, Celje, tel. 063 34 711 int. 245, 32 436

Individualni kupci, po se oglosite v PC Hudinja Celje, kmet. odd., tel. 063 32 321

tedenski koledar

Četrtek, 17. septembra - Hilda
Petek, 18. septembra - Sonja
Sobota, 19. septembra - Svetlana
Nedelja, 20. septembra - Suzana
Ponedeljek, 21. septembra - Matej
Torek, 22. septembra - Mavricij
Sreda, 23. septembra - Adam

LUNINE MENE
19. septembra ob 20.53 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: Od 17. do 19.9. (ob 20. uri)
ameriški avanturistični film K. 2. 19.9. (ob
18. uri) in 20.9. (ob 18. in 20. uri)
ameriška komedija Ko sreča potrika na
vrata.

kmetijski stroji

TRAKTOR Ursus C-360, 2500 ur,
letnik 1987, (za 6.000 DEM) ter brejo
kobilu, staro 9 let, prodam. 3865
TRAKTOR Same delfino 32, dobro
ohranjen, registriran, prodam. Anton Zup-
pančič, Dol. Gradšče 15, Šentjernej. 3916
ELEKTROAGREGAT Tomos 2
KW zelo ugodno prodam. 23-553, od
16. do 18. ure. 3917
NOV hidravlični traktorski nakladalec
gnoja prodam. 3939
TRAKTOR IMT 533 s kabino in
kompresorjem prodam ali menjam za sta-
rejšega. 3946
TRAKTOR Deutz 60 in prikolico,
oba letnik 1987, prodam. 52-666. 3948
TRAKTORJA Zetor 6211 in 6245 s
prednjo hidravliko ter rotacijsko kosilnico
165 vikon prodam. 3976
TRAKTOR Same 50 solar, nov,
ugodno prodam. 3967
3976

motorna vozila

JUGO 45, letnik 1988, prodam. Silvo
Veselič, Adlešiči 9, Črnomelj. 3870
Z 101, letnik 1980, prodam. Franc Bo-
žič, Šmihel 48, Novo mesto. 3894
R 4, letnik 1986, prodam. Informacije
na 3930
ZASTAVO 750, letnik 1980, in
Wartburg, letnik 1983, prodam. Kocjan,
Prisojna pot 1, Mirna Peč. 3902
JUGO 45, letnik 1987, prodam. 3903
ASCONO d, letnik 1982, registrira-
no do 7/93, in Z 750, letnik 1980, registra-
no do 5/93, prodam. 3915
JUGO 45 AX, 12/87, prodam. 3918
GOLF CL, 5/91, kasko zavarovan,
kovinske temne barve, diesel, pet brzin,
prvi lastnik, prodam ali menjam za R 5
kadet ali golf JX, starejši letnik. 3928
Z 128, letnik 1988, registrirano do
7/93, prodam. Robert Fink, Smolenja vas
28 a, Novo mesto. 3929
R 19 chamade, letnik 90, prodam
(možna menjava). 3945
JUGO, letnik 1984, dobro ohranjen,
prodam za 2.300 DEM. 3930
OKLEP za EMZ 250 ter razne dele za
Z 750 prodam. 3945
KOMBI IMV z dvojno kabino, letnik
1984, prodam. 3947

GOLF III od 24.500 DEM
naprej
FIAT TIPO D od 22.700 DEM
CITROEN ZX od 22.600 DEM
RENAULT 19, mod. 93, od
23.700 DEM
RENAULT 19, diesel CH od
25.600 DEM
Odkupi vozil in posredniška
prodaja rabljenih vozil.

AMI, Novo mesto
Ljubljanska 27,
tel. (068) 26-010

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan
(odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda
Dusič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš,
Martin Luzar, Milan Markelj (urednik priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 60 tolarjev; naročnina za 3. trimesečje
690 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd.
1.380 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti.
OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 1.100 tolarjev, na prvi ali zadnji strani
2.200 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.250 tolarjev. Mali oglaš do deset
besed 700 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 70 tolarjev.
ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.:
52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni:
uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda,
naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks
24-898.
Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-
92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med
proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se
plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.
Časopisni stavek, prelom in filni: Grafika Novo mesto, p. o. Tisk: Ljudska
pravica, Ljubljana.

ČRNOMELJ: 17. in 20.9. (ob 20. uri)
ameriški akcijski kriminalni film Umor s
trikom. 18.9. (ob 20. uri) ameriški avan-
turistični film Beli ovčar.
KRŠKO: 18. in 19.9. (ob 20. uri) ter
20.9. (ob 18. uri) ameriška psihološka
grozljivka V zadnjem trenutku. 22.9. (ob
18. uri) ameriški kriminalni film Razjar-
jeni Harlem.
METLIKA: 18.9. (ob 20. uri) ameriški
akcijski kriminalni film Umor s trikom.
20.9. (ob 20. uri) ameriški avanturistični
film Beli ovčar.
NOVO MESTO: Od 17. do 22.9. (ob
18. in 20.15) ameriška psihološka grozljiv-
ka Roka, ki zibije zibko. Od 23. do 28.9.
(ob 18. in 20. uri) ameriški grozljivi film
Fredjeva smrt.
SEVNICA: 18.9. (ob 19. uri) ter 20.9.
(ob 10. in 18. uri) ameriški pustolovski
film Kapitan Kljuka.

OSEBNI AVTO Honda 16 i, letnik
1990, prodam. 3949
JUGO koral, letnik 1989, dobro ohran-
jen, prodam. 3952
Opel kadett 1.4 caravan, letnik 91,
prodam. 3952
R 4 GTL, 11/89, prodam. 3955
dopoladne, in 22-612, popoldne. 3958
JUGO 45, letnik 1988, ugodno pro-
dam. 3961
Z 101, letnik 1985, registriran do
6/93, prodam. 3962
Z 101 GTL, letnik 1976, prodam. 3965
Z 850, letnik 1984, prodam. 3971
Z 850, letnik 1984, registrirano do
10/92, prodam. 3973
GOLF JXD, letnik 1987, prodam. 3979
R 4, letnik 1990, prodam. 3983
LADO KARAVAN, letnik 1987,
prodam. 3984
R 4 GTL, letnik 1990, 16.000 km, sive
kovinske barve, prodam. 3988
Z 101 GT 55, letnik 1984, prodam.
Marjan Črtalič, Prvomajska 26, Šentjer-
nej. 3992
OSEBNI AVTO Kraizler baron,
3/91, kovinsko modre barve z veliko do-
datne opreme, poceni prodam. 3994
ZASTAVO SCALA 55, letnik 1989,
registrirano do 4/93, prodam. 3996
UGODNO PRODAM tovorno vozilo
IMV, motor Mercedes 2200 D, kason s
podaljšano kabino, temeljito obnoven,
zavarovan in registriran do 4.9.1993. Vse
informacije na 068/23-424 od 7. do
14. ure. 3915
Z 128, letnik 1987, prodam. 3918
068/23-585 (zvečer).

obvestila

ŽALUZIJE-ROLETE izdelujemo in
montiramo po konkurenčnih cenah. 3745
(068)44-662.
NESNICE, mlade jarkice, pasme hi-
sex, rjave, stare 4 mesece, opravljena vsa
cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni.
Naročila sprejemajo in dajejo vse infor-
macije od 17. do 22. ure vsak dan: Jože
Zupančič, Otovce 12, Črnomelj. 3864
(068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec
46, Dobova. 3864
SERVIS ZAMRZOVALNIKOV.
Servisiramo hladilnike in hladilne skrinje
na vašem domu. Menjamo tudi izolacije
na skrinjah, ki puščajo vodo. Dajemo ga-
rancijo in ne zaračunavamo kilometrine.
3942
(061)321-802.

VEDEŽEVALKA gostuje v Novem
mestu 22. 9. 1992. Pre-
rokuje osebo ali s slike. Na-
ročila po telefonu (065) 26-839

Ugodna prodaja raznega ma-
teriala v Kočevju, vsak torek
od 8. — 12. ure na objektu be-
tonarne SGP Zidar Kočevje
»v stečaju«, tel. (061) 851-620.

»Podjetje išče primeren prostor za prodajo kr-
mil na območju Novega mesta, Brežic, Metlike
in Črnomlja. Hkrati nudi možnost zaslužka, od-
visnega od prometa, osebi, ki bi krmila prodaja-
la. Šifra: »Obojestranski interes«

EURO 2000 d.o.o.
SAMSUNG
TV-AUDIO-VIDEO
37 cm, 500 DEM
51 cm, teletekst,
euro AV 660 DEM
55 cm, mono, teletekst,
euro AV 865 DEM
63 cm, stereo, teletekst,
euro AV 1260 DEM
70 cm, stereo, teletekst,
euro AV 1320 DEM

Na zalogi imamo zelo boga-
to ponudbo HI-FI STOL-
POV, CD, VIDEOREKORDER-
JEV.
Posebna ponudba:
SAMSUNG
MIKROVALOVNE PEČICE
17 litrov 800 W 340 DEM
MIKROVALOVNE PEČICE —
kombinirane
28 litrov 800 W 400 DEM
MIKROVALOVNE PEČICE
34 litrov 1200 W 880 DEM
Plačljivo v protivrednosti SIT.

Vse inf. SAMSUNG EURO
2000, Brežice
Tel. (0608) 61-936
B. Milavec 73
Delovni čas od 9. do 12. ure in
od 13.30 do 19. ure, ob sobo-
tah od 8. do 13. ure.

REJA, Otočec, Šolska c. 6,
prodaja kakovostne 6-teden-
ske bele piščance za nada-
ljnjo rejo ali zakol. Če kupite
20 piščancev, enega dobite
zastonj. Pričakujemo vas od
8. — 20. ure vsak dan.

Montaža klasičnih in satelit-
skih anten za vse programe.
Tel. (068) 44-129

Vse za poroko ali večji dru-
žinski praznik, od orehovitih in
rozinovitih potic z domačo sme-
tano, drobnega peciva, biskvi-
tov, roland in še česa, lahko na-
ročite po tel. (068) 73-083.

preklci

MARINKA KUNSTELJ in STANE
KUPLENK opozarjajo Marijo Rupar iz
Klenovika 11 pri Škocjanu in Jožico Kra-
ševac iz Sel, naj prenehata z neresničnimi
in žaljivimi izjavami ter se javno opraviči-
ta. V nasprotnem primeru bova zoper nji-
ju vložila tožbo. 3941

posest

HIŠO z vrtom, centralno in garažo v
Šmarjeti prodam. 3871
HIŠO z velikim vrtom (1400 m²) v
Črnomlju prodam. - (061)326-612. 3872

ZAIZIDLJIVO parcelo ali starejšo hi-
šo v Mirni Peči ali okolici kupim. 3871
V Podbočju pri Kostanjevici prodam
večjo stanovanjsko hišo (140 m²) z vrtom
(1200 m²). Informacije Dišek, Podbočje. 3877

STAREJŠO HIŠO z vrtom v Sevnici
prodam. Vidic. 3883
(0608)81-407 ali 82-119.

SONČNO PARCELO, primerno za
vikend (645 m²), na Raki pri Krškem
prodam. 3884
(061)578-733.

VINOGRAD s hramom, star 7 let,
300 trt, ob asfaltni cesti v Dol. Podbočju
prodam. Dogovor: možna vaša trgatve. 3887
(0608)60-352.

PARCELO v Šentjernej (695 m²)
ter 2200 m² sadovnjaka prodamo. Cena
17.000 DEM. Trgoagent, d.o.o., 3901
199-686, (061)199-729, (061)199-685.

HIŠO v Novem mestu, 85 m² in hišo
na Krki, 110 m², prodamo. Trgoagent
d.o.o., 3901
(061)199-686, (061)199-729,
(061)199-685.

HIŠO (70 m²) s 480 m² zemlje v
Trebnjem in dvostanovanjsko hišo v Ko-
čevju prodamo. Trgoagent, d.o.o., 3901
(061)199-686, (061)199-729, (061)199-
685.

STAREJŠO hišo v Šentjernej (120
m²) s 331 m² vrta, primerno tudi za lokal,
prodamo. Trgoagent, d.o.o., 3901
(061)199-686, (061)199-729, (061)199-685.

ZAIZIDLJIVO parcelo cca 1000 m²,
primerno za vinograd ali vikend na
Šmokeži gori nad Semčim, menjam ali
prodam za podobno ob Kolpi ali Krki. 3935
(064)218-070.

NA mirnem sončnem kraju na Brezovi
Rebri prodam 1800 m² nezazidljivega
zemljišča. Cena 1 m² s 1.5 DEM. 3970
41-116.

HIŠO dvojček s skupnim vvhodom,
gradbeno parcelo ter nedograjeno zidani-

co z novim vinogradom v Smolenji vasi
prodam. 3974
VIKEND v Šmarju in vinograd pro-
dam. Makše, Rdeči Kal, Dobrič. 3977

prodam

GROZDJE, belo in črno, v neposredni
bližini Kopra, prodam. 3866
(066)31-857.

OVERLOCK Union special in stroj za
pletenje Singer, na kartice, prodam. 3873
(068)58-021.

MALI električni štedilnik (2 elektri-
ka) pečica, malo rabljen, primeren za
študente, prodam. 3874
26-708.

SMREKOVO oblogo, ladijski pod,
poceni prodam. 3875
27-905.

KRAVO po izbiri prodam. 3878
60-133.

TEKMOVALNO kolo na 12 prestav
prodam. 3879
27-123.

KORUZO, 1500 kg v zrnju, prodam.
3880
(068)56-273.

SOD, 800 l, prodam ali zamenjam za
nov sod (500) litrov, ter prodam termo-
akumulacijsko peč. 3882
(068)85-728.

BELO GROZDJE prodam. 3885
(065)67-419.

NERABLJEN ELEKTRIČNI bojler
(80 l), trajno žarečo peč, rabljeno spalnico
z jogji, dve omari, kuhinjo, barvni TV (46
ekran) in fotoaparati ugodno prodam. 3886
21-896, po 18. uri.

VIDEOREKORDER, nov, z garanci-
jo, prodam. 3888
78-051.

GROZDJE žametno črno in modro
frankinjo prodam. 3889
44-655.

ČRNO GROZDJE sorte refošk pro-
dam. 3890
(066)68-085.

GROZDJE ŠMARNICO in cepljeno
prodam. Maren, Dol. Dobrava 13, Treb-
nje. 3891

GROZDJE ŠMARNICO prodam.
Lado Miklavčič, Gor. Brezovica 22, Šent-
jemej. 3892

GROZDJE, cepljeno, belo in črno, v
Beli krajini prodam. 3893
22-225, zvečer.

GROZDJE šmarnico v okolici Mirne
Peči prodam. 3895
22-619 popoldne ali 21-419 popoldne.

OHRAJENJEN štedilnik na drva, pri-
ključek za kadet, črno-beli TV Niš, 80-
litrski kompresor prodam in kupim 126 P,
letnik 90/91. 3896
27-039, po 16. uri.

GROZDJE črno in belo, prodam. 3897
26-885.

POROČNO OBLEKO št. 42, krem
barve ter dvoredni pletilni stroj, star eno
leto, prodam. Kocjan, Jerman rh 18,
Škocjan. 3898

400 litrov zelo kvalitetne portugalske
prodam. 3900
22-441 int. 293, popoldne.

GROZDJE šmarnico prodam. Klo-
bučar, Šentjošt 11, Novo mesto. 3901

ŽGANJE, dobro ohranjen 80- litrski
kotel, 24 m pocinkane mreže za koruznjak
in rabljene mreže za ograjo prodam. Miš-
jak, Borčevce. 3904

KRAVO in telico, brejo v devetem
meseču, prodam. Vidmar, Češence 2,
Mirna Peč. 3905

JESENOVE PLOHE in deske pro-
dam. Cena 500 DEM/m³. 3908
(0608)61-865.

GROZDJE, črno in belo, prodam.
Dostop z vsakim vozilom. Srečko Franko,
Gor. Vrhopolje 17. 3909

GROZDJE šmarnico prodam. 3911
657.

STOJEČ vrtni stroj MC - SBR 16,
malo rabljen, prodam. 3912
(068)27-441.

GROZDJE ŠMARNICO prodam.
3913
85-871, od 20. ure dalje.

KROMPIR semenske proizvodnje,
sorte sante, jerla in romana, prodam. Jože
Trontelj, Vrhopolje 5, Šentvid pri Stični.

V petem letu starosti nas je mnogo mnogo prezgodaj zapustil naš dragi sinko, bratec,
vnuk, pravnuk in nečak

NEJC HRIBAR-NEJKO

iz Vavpče vasi 14/A pri Dobriču

V globoki žalosti se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, našemu sinku darovali
toliko belega cvetja in mu prižgali toliko svečk ter žalovali skupaj z nami. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste
nam izrekli sožalje in tolažilne besede ter ga pospremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebna zahvala
gospodu župniku za izredno lep obred, pevkam noneta Rok iz Kočevja za zapete žalostinke in g. Dušanu
Mežnaršiču za ganljive in nepozabne besede slovesa ob odprtem grobu našega Nejca. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: mami Rolanda, oči Nace, bratec Dejan in vsi, ki so ga imeli radi

razno

V ŠENTJERNEJU oddam prostore
za različne dejavnosti (ne bife). 3760
(061)485-041, zvečer.

NUDIMO zelo ugodne kredite za po-
djetnike, obrtnike in kmetovalce. 3907
27-691.

POSLOVNI PROSTOR za mirno
dejavnost s telefonom iščemo. 3956
22-366.

INŠTRUIRAMO matematiko od 5. -
8. razreda OŠ na domu. 3968
27-312.

MOSKVIČ ALEKO osebni avto,
90/3, 1.500 cm³, 53 KW, prevoženih
16.600 km, dodatna oprema; žago cirku-
larko, 3-fazni motor 4 KW-7,4 Ps, in žen-
sko kolo Rog, pet prestav, malo rabljeno,
prodam. Cena po dogovoru. Ogled mož-
en vsak dan, ob delavnikih popoldne, na
naslovu: Tomo Saje, Marjana Kozine 24,
Novo mesto. 3980
(068)24-328

služba dobi

V KRŠKEM zaposlim dekle za delo v
bistroju. 3768
(0608)31-407, Rostoharjeva
62, Krško.

GIGA d.o.o., proizvodno in trgovsko
podjetje, Gabrje 27, Brusnice. 3968
(068)85-879, nudi zaposlitev izkušenemu eko-
nomistu z znanjem knjigovodstva. Svoje
cenjene ponudbe s kratkim življenjepisom
pošljite na naveden naslov oziroma klič-
te. 3868

HONORARNO delo nudimo. Infor-
macije na 3969
(061)783-104.

REDNO ali honorarno zaposlujemo več
zastopnikov. Šifra: »TEDENSKO PLA-
ČILO«. 3906

NATAKARICO prijetne zunanosti
za strežbo v diskoteki iščem. 3932
(061)578-351, (0608)67-475, petek po 17. uri.

V DRUŽINSKO SKUPNOST vza-
memo žensko za manjšo pomoč v gospo-
dinstvu. Nudimo hrano, stanovanje in us-
trezno plačilo. 3951
(067)970-314.

SIMPATICNA dekleta za delo za
šankom iščemo. 3957
22-366.

SOĐELAVCE za terensko prodajo
iščemo. 3960
22-815, 23-098.

BIFE AMZ OTOČEC zaposli mlado
in prijazno dekle za delo v strežbi. 3981
(068)21-830, interna 27.

KV ELEKTROMONTERJA - elek-
trotehnik s 5 leti delovnih izkušenj takoj
zaposlimo. Ponudbe pod šifra: »SLUŽ-
BA«. 3982

stanovanja

NA MIRNI prodam ali zamenjam
konfortno dvosobno stanovanje, takoj
vseljivo. 3867
(061)371-534.

V Novem mestu prodam enosobno
stanovanje za 32.000 DEM. 3910
(061)317-211.

ENOINPOLSOBNO stanovanje, 45
m², v Novem mestu, kupim. 3931
22-441 int. 574, g. Aševa, vsak delavnik od 7. do
14. ure.

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustila draga mama

LEOPOLDINA DRČAR

iz Brezovice pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in va-
ščanom za izrečeno sožalje, podarjene vence, cvetje, sveče in svete maše
ter spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvala tudi KZ Trebnje, cerkvene-
mu pevskemu zboru in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nihče ne ve, kako boli
ko tebe, dragi sinko,
več v našem domu ni.
Če zdravniška roka
tebe bi rešila,
dragi Nejko,
te črna zemlja ne bi krila.

Nejko moj,
kje si zdaj ti,
ko ti tvoji oči
toliko neizrečenih
besed povedati želi.

(MAMI IN OČI)

TRISOBNO stanovanje v Novem mestu prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 3975

NAJAMEN stanovanje na relaciji Črnomelj- Matlika. ☎ dopoldne (068) 59-001. 3978

NOVOMEŠČANKA najame stano-

vanje ali vzame hišo v zakup. Ponudbe na ☎ (068)26-221. 3985

MLADA DRUŽINA išče trisobno stanovanje ali del hiše v Novem mestu ali okolici za daljši čas. ☎ (064)725-369. 3991

BOLEČ IN ŽALOSTEN JE SPOMIN

*Nihče ne ve za bolečino,
ki v naših srcih zdaj leži,
spomin pa nate
vedno bolj in bolj živi...*

na 9. september, ko nas je pred letom dni zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

ANTON KOLAN

Hudo nam je, ker te ni, vendar smo ponosni, da smo te imeli.

Tvoji domači

ZAHVALA

*Zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

V 64. letu me je zapustil dragi mož

FRANCI KOS

iz Šmarjete 4

V globoki žalosti se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, pomoč, tolažbo in sočustvovanje v najtežjih trenutkih ob smrti mojega moža. Iskreno se zahvaljujem pljučnemu oddelku bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin med njegovo boleznijo. Pristrčna hvala gospodu župniku za obisk v bolnici in lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pevskega zboru iz Mokronoga, cerkvenemu iz Šmarjete ter govorniku za poslovilne besede. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala za številno spremstvo na pokopnikovi prerani zadnji poti.

Žalujoča žena Martina in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

*V naša srca si se vpisal,
čas ne bo te več izbrisal
in čeprav spokojno spiš,
z nami kakor prej živiš.
(Vojan T. Arhar)*

V 71. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, deda in tast

VIKTOR PAVLENČ

iz Mirne Peči

Zahvaljujem se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje in darovali cvetje, govornikom in Šentjernejskemu oktetu ter organizatorjem pogrebne slovesnosti. Še posebej se zahvaljujemo dr. Janezu Kramarju in dr. Pogačarju ter ostalemu osebju urološkega oddelka bolnišnice v Novem mestu, ki so mu lajšali bolečine. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

*Tvoje truplo zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš,
tvoje srce več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srca trga,
solze lijejo oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe, dragi oče, več med nami ni.*

Po težki bolezni nas je v 63. letu zapustil naš dragi mož, ate, stari ate, brat, stric in bratranec

ANTON GOLE

Jurčkov

Ob boleči izgubi našega očeta, se iskreno zahvaljujem sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem, kolektivu Treles in Akripol ter vsem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovo zadnjo pot. Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete žalostinke, gospe Majerjevi za poslovilne besede in gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Stari trg pri Trebnjem

V SPOMIN

*Ni več bolečin, ni več trpljenja,
vse to ti je vzela večna zemlja.
V domu ostala je praznina,
a v naših srcih bolečina.*

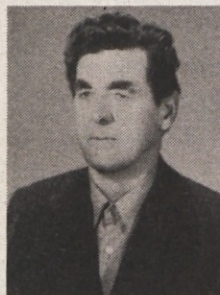
14. septembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga mama, stara mama in tašča

ANGELA KOZJAN

z Božakovega 11 pri Metliki

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se je spominjate, nosite na njen grob cvetje in prižigate svečke.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, stari ata, tast, brat in stric

ALOJZ PRIMC

iz Pristave 17

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in vaščanom za darovano cvetje, sveče, maše, izrečeno sožalje ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi kolektivom GG Gozdarstvo Novo mesto, Adria Novo mesto in Pionir MKISI Novo mesto, kakor tudi govornikoma Franču Kastelcu in Jožetu Murnu za besede slovesa, pevcem iz Šmihela in gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

V SPOMIN

*Solze, žalost, bolečina
te zbudila ni,
tiha, nema je gomila,
kjer počivaš mirno ti.*

21. septembra bo minilo sedem žalostnih let, kar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče

FRANC SAŠEK

iz Dol. Suhadola 7, Brusnice

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate svečke in prinašate cvetje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi naše drage mamice in žene

MAJDE PIRMAN

iz Zaboršta pri Bučki

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala!

Žalujoči: mož Mitko, sinova Mitja in Matej ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustila naša sestra in teta

MARIJA ŽNIDARŠIČ

roj. Luzar

iz Šmalčke vasi

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in sosedom, posebno pa g. kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoči: brat Anton z družino, družina Luzar, nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

16. septembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga mama

ANICA DESPINIČ

iz Semiča 61

Spomin nate bo večno ostal v naših srcih.

Vsi tvoji

ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, brat in stric

LADO PRPAR

iz Svetinje 6 pri Dobrničju

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, pokojnemu darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GD Gorenji Vrh, vaščanom, znancem, DO Pionir, pevskega zboru in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

IVANA RESNIKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, izrazili sožalje in podarili cvetje. Iskrena hvala dr. Pogačarju, osebju internega oddelka Novo mesto, pevcem, godbi in g. kaplanu za opravljen obred.

Žalujoči: žena Nada in hčerka Milena z družino

V SPOMIN

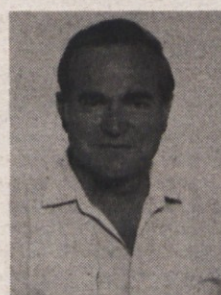
20. septembra mineva žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil, star komaj 19 let, naš ljubi sin, brat in vnuk

TONI JARKOVIČ

iz Krške vasi

Vsem, ki se ga z mislijo in besedami spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala.

Žalujoči: mama, ate in sestra Nada

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 51. letu starosti zapustil naš dragi mož, sin, oče, brat in stric

MIHAEL TOMAŽIN

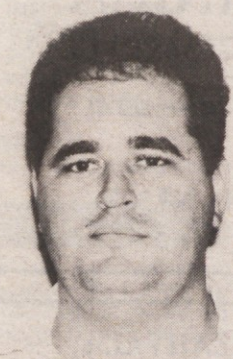
Šegova ul. 6, Novo mesto

Zahvalo smo dolžni vsem sorodnikom, znancem in prijateljem. Posebna zahvala velja NOVOTEKSU-TKANINI-oddelku PRIPRAVA, sindikatu Novoteks-Tkanina, sodelavcem SGP, Agrariji Čatež, dobrim sosedom Prahovim, Jerešičevim, Slakonjevim, Potokarjevim, sostanovalcem iz Šegove 6 ter gospodu župniku za lepo opravljen obred in sve-to mašo na Čatežu. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

Portret tega tedna

Anton Pezdirc

»Bil je dober učitelj z mnogimi izkušnjami in znanjem. Skupaj sva pripravljala prvo pozno trgatve v metliški kleti pa prvo ledeno vino, mlado vino, jagodni izbor, izbor. Odkar je odšel, imamo na novo še sorta vina šardone, rumeni muškata, renski rizling.« našteva Pezdirc.

Cepprav je Pezdirc pravi Belokranjec in četudi ima vsak dan opraviti z vinom, sam nima vinograda. Zaradi tega, pravi, se ne počuti prav nič manj vrednega Belokranjca. Zaveda pa se, da je njegova odgovornost v vinski kleti največja prav takrat, ko bi se moral posvetiti tudi svojemu mlademu vinu, če bi ga imel. Kajti pri nadzorovanju tehnološkega postopka od trgatve do predelave grozdja, nege vina in stekleničenja je njegovo najpomembnejše delo prav sedaj, ko začne v kleti teči mlina za grozdje. Če bi Anton tokrat naredil napako, bi šlo delo narobe vse leto. Mošt oz. mlado vino prihaja k njemu na pregled vsak dan, vino pa pozneje iz številnih sodov vinske kleti dvakrat na mesec.

Ce odštetje ocenjevanja vin za različne sejme in razstave, pri katerih tudi sodeluje, samo na svojem delovnem mestu Anton preventivno poskuša na dan po 10 do 15 vzorcev vin iz kleti ter številna vina vinogradnikov z vse Dolenjske, ki se zatečejo k njemu po nasvet in pomoč. Pohvali, da se je kvaliteta vin vinogradnikov precej izboljšala, kar je tudi zasluga ocenjevanja in razstave vin ter tečajev.

»Na žalost pa je še precej vin, ki so slabo kletarjena in imajo vrsto napak. Še sreča, da se je splošna osveščenost ljudi izboljšala in da jih ni več sram prinesiti vina z napako v laboratorij, kot je bilo pred leti. A četudi so pripravljeni priznati napako, se mnogi še vedno prepočasi navajajo na novosti v kletarjenju. Ne znajo ali nočejo uporabljati zvepla ter selekcioniranih kvasovk ali neustrezno pripravijo posodo za vino,« pravi Pezdirc, ki je nasvete o tem ponovil že nič kolikor. Da so se tudi prišli, ni dvoma.

M. BEZEK-JAKŠE

Ko je Anton Pezdirc iz Slamne vasi pred 19 leti zaključeval metliško osnovno šolo, je nameraval na srednjo gradbeno šolo. A ker ni dobil štipendije, kmečko-delavska družina s sedmimi otroki pa stroška ne bi zmogla, se je odločil za kmetijsko šolo na Grmu. Bila je bližje doma pa še štipendijo metliške kmetijske zadruge je dobil za »popotnico«. Že pred leti je spoznal, kako napak bi naredil, če bi se izšolal za gradbenika, saj je gradbeništvo v krizi, medtem ko je enologija, veda o vinu, s katero se Anton kot enolog ukvarja v metliški vinski kleti, v polnem razcvetu.

Toda Pezdirc ni postal enolog čez noč. Po končani srednji šoli je v vinski kleti začel kot delavec, ki je poprijel za vsako, zlasti težaško delo. Napredoval je do pomočnika glavnega kletarja, laboranta ter pomočnika enologa. Zadnjih osem let pa je edini enolog v metliški kleti. Na vsej tej poti je dodobra spoznal vinsko klet z vsemi najenostavnejšimi in najbolj strokovnimi deli. Toda četudi izkušnje veljajo za eno fakulteto, le-te pri tako zahtevnem in odgovornem delu, kot je enološko, brez teoretičnega znanja ne zadostujejo. Tega se Anton dobro zaveda, zato se je odločil končati še študij agronomije. Čeprav potarna, da ob njegovem delu, kjer marsikdaj ni ne petka ne svetka, ni prave sreče za študij, saj navadno zmanjka časa, ga je sreča spremljala vsaj pri delu v vinski kleti. Zlasti takrat, ko je bil pomočnik enologu mag. Juliju Nemančiču.

ZLATI ORFEJ ZA PETRA FINKA — Edino dolenjsko zastopstvo na festivalu domače glasbe v Ptuj se je odlično odrezalo.

Prišli, zaigrali in zmagali

V Ptuj dve nagradi za ansambel Petra Finka

PTUJ — Prvi petek in soboto v septembru je v tem mestu potekal 23. festival domače glasbe, ki je prinesel zlatega orfeja tudi Petru Finku iz Dolenjskih Toplic. Že v petek zvečer so med 23 slovenskimi domačimi ansambli izbrali 13 takšnih, ki so si zaslužili nastop v sobotnem finalnem delu prireditve. Srebrno priznanje so si priigrali Fantje Borisa Razpotnika iz Domžal, Primorski fantje iz Pirana, ansambel Dan in noč iz Velenja, Fantje izpod Rogle iz Zreč, Glas Slovenije iz Skofje Loke, Stajerski virelec iz Rogaske Slatine in Obzorje iz Železnikov. Najvišje odličje zlati orfej je poleg ansambla Petra Finka pripadlo še ansamblu Simona Legnarja iz Vinske Gore, Podkrajskim fantom iz Velenja in ansamblu As iz Cerklj na Gorenjskem. Peter Fink je dobil tudi nagrado strokovne komisije kot najboljši letošnji debitant.

Peter Fink, receptor iz Dolenjskih Toplic, je zaslovel šele pred nekaj meseci, ko je izdal prvo kaseto s svojimi skladbami na harmoniki. Pred štirimi meseci je sestavil prvi ansambel, v katerem so prekaljeni glabeniki. Dva sta pred leti igrala v ansamblu Cof. Marjan Turk je sedaj v vlogi basista in pevcu, Slavko Božič igra ritem kitaro, v ansamblu pa je Peter Fink povabil tudi pevko Mojco Pavlič iz Kranja.

J. PAVLIN

Sinovo življenje važnejše od hiše

Požar v hiši zakoncev Ritlop iz Klinje vasi je povzročil, da je njuna tričlanska družina trenutno brez doma — V požaru ni bil nihče poškodovan

KLINJA VAS PRI KOČEVJU — V nedeljo, 6. septembra, okoli 5. ure zjutraj je v stanovanjski hiši št. 26 v Klinji vasi izbruhnil požar. Zakonca Ritlop sta zaradi njega ob vse, kar sta imela v stanovanjskih prostorih svoje še ne popolnoma dokončane hiše. Rešiti jima ni uspelo skoraj nič, saj jima je bilo pomembnejše kot hiša in vse dragocenosti življenje njunega 24-letnega sina Igorja.

Za Franca in Milko Ritlop bi se lahko nedavni požar končal veliko bolj tragično. V noči od sobote na usodno nedeljo je namreč njun sin spal v dnevni sobi, ki je bila brez stene ali pregrade prostorsko povezana s kuhinjo, v kateri je požar izbruhnil. Ko Milka pripoveduje, kako se je vse skupaj odvijalo, pravi, da ju je z močnim zburilo pokanje in da je mož slišal sinovo stokanje: Ati, ati... »Ko sva vstopila v dnevno sobo, je

bilo v njej toliko dima, da sina nisva videla,« pravi Milka in pove, da ga je začela iskati v goreči kuhinji, mož Franc pa v dnevni sobi. Ko ga je Franc našel je bil Igor zaradi dima že močno omotičen. S skupnimi močmi sta ga z Milko spravila skozi okno na teraso in šele potem, ko sta se prepričala, da je sin živ in da bo z njim vse v redu, je začela Milka klicati na pomoč.

močno poškodovano hišo, sta dva dni po požaru Milka in Franc delovala zelo mirno. »To ni šok,« je dejala Milka, ki s svojo družino trenutno domuje pri družini svojega brata in njegove tašče ter tašča. »Vsaka mati, ki bi morala reševati življenje svojega otroka, bi razmišljala tako kot jaz. Hišo smo začeli graditi leta 1980, že naslednje leto smo se vanjo vselili in potem počasi delali naprej. Za

POŽAR UNIČIL HIŠO — Zakonca Ritlop iz Klinje vasi pred svojo s trdim delom prigrarano, a v nedavnem požaru poškodovano hišo. Ob veliki pomoči sosaščanov, sorodnikov in drugih, menita, se bosta vanjo lahko vrnila že v prihodnjih štirinajstih dneh. (Foto: M. L.-S.)

Manj kot pol ure po tistem, ko sta se Ritlopova prebudila, so prišli gasilci, vendar niso začeli takoj gasiti, ker je bila elektrika še vklopljena. Prav električna napeljava je bila po vsej verjetnosti tudi kriva, da je do požara prišlo, do poškodbe napeljave pa bi po Milkinem mnenju lahko prišlo v petkovi nevihti.

Ogenj je skozi okna zajel podstrešje in streho, ki je v celoti pogorela. Širil se je hitro, saj so imeli Ritlopovi nekatere strope obložene z lesom, prizanesel je le spodnjim prostorom hiše in delno tudi spalnici. Kljub temu da so ostali brez vse opreme, pohištva in oblačil ter z

materialne dobrine nam ni veliko mar in skromnega življenja smo navajeni, zato nam ne bi bilo težko, tudi če bi morali naslednjih 10 let živeti v enem prostoru. Važno je, da smo vsi skupaj,« pravi Milka, ki se vaščanom Klinje vasi in tudi drugih krajev, podjetju Melamin, zasebniku Tonetu Kirašiču, Rdečemu križu in vsem ostalim, ki so jim ogromno pomagali, toplo zahvaljuje.

M. LESKOVŠEK-SVETE

RIBIČI, POZOR!

NOVO MESTO — RD Novo mesto obvešča pionirje in mladince, da bo 3. oktobra pripravilo tekmovanje v lovu rib. Zbor bo ob 7. uri pri gostilni Prešeren v Kronovem. Istega dne bo tudi člansko tekmovanje v lovu na najtežjo ribo, zbor pa bo pri Prešernovi gostilni ob 15. uri. Dan zatem, 4. oktobra, bo družinsko tekmovanje članov in članic v lovu s plovcom, dovoljena vaba je tudi kostni črv. Sicer pa je vse dodatne informacije moč dobiti pri RD Novo mesto, telefon 21-251, kjer zbirajo tudi prijave. Novomeška družina hkrati obvešča svoje člane, da bo od jutri naprej delovala v novih prostorih na Cesti herojev 10 (poleg prodajalne Slovenija-sport).

TEKME DIREKTORJEV IN FUNKCIONARJEV

OTOČEC — V soboto, 19. septembra, bo na kopališču Otočec zanimiva zabavna prireditev. Svoje znanje in spretnosti bosta merili ekipi novomeške občinske vlade in direktorji podjetij. Ob 14. uri bo tekma v malem nogometu, ob 15. uri spretnostne vožnje z gorskimi kolesi in ob 16. tek v vrečah in tekmovanje v lokostrelstvu. Od 15. ure dalje bo igral ansambel Fantje z vseh vetrov. Zmagovalna ekipa bo prejela prehodni pokal.

DESERT FOX — Rockovska skupina Desert Fox iz Bele krajine se s svojimi nastopi vse bolj uveljavlja. Sodelovala je na dveh koncertih za Bosno in Hercegovino, v studiu Alex v Ljubljani pa posnela tudi svojo lastno skladbo Cestni deček ter se z njo uvrstila na lestvico Stopovega glasbenega poola. V soboto, 18. septembra, bo nastopila v črnomaljski diskoteki Grad.

SPET S POKALOM IZ ITALIJE — Dvojčka Stane in Jože Vebela iz Kočevja sta letos stara 40 let, na harmoniko igrata 25 let, na tekmovanjih in drugod pa nastopata 12 let, najpogostejše v Italiji in na Pokljuki. Osvojila sta že več pokalov in priznanj za najboljša mesta. Tudi na nedavnem tekmovanju harmonikarjev v gradu Attimis v Videmski pokrajini v Italiji sta v D kategoriji in kategoriji diatončnih harmonik osvojila 1. mesto in si priborila pokal ter denarno nagrado. Na tem tekmovanju lani zaradi vojne nista nastopila, predlani pa sta osvojila drugo mesto. (Foto: Primc)

Nagradna igra

3.000 TOLARJEV ZA PRAVILEN ODGOVOR — Prva jih je dobila Alenka Gazvoda iz Novega mesta za pravilen odgovor: streha Doma kulture v Novem mestu. Takoj za njo se je prav tako s pravilnim odgovorom oglasila Tajana Prus z Dolnje Težke Vode in za njo še veliko drugih, ki so skoraj vsi vedeli, katero od streh smo fotografirali. Tudi ta teden smo fotografirali in tisti, ki bo od četrka ob 8. ure dalje v naše uredništvo po telefonu 23-610 prvi sporočil pravilen odgovor in je ali bo postal naročnik Dolenjskega lista, bo po pošti prejel denarno nagrado v višini 3.000 tolarjev. Za vse, ki ste spregledali začetek naše nagradne igre, naj povemo, da slikamo strehe in dimnike javnih stavb. Veselo na delo in ne prezrite druge nagradne igre o kateri pišemo na 3. strani!

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

O zasebnih avtošolah in izpitih — Luč, ki sveti lubadarjem — Politični obračuni v Črnomlju — Pohvala SKB — Znova »ležeči policaji«

Natanko 20.08 je bila ura, ko je v četrtek priključil zavzornil telefon dežurnega novinarja. Miha Ozimek s Sel pri Šumberku je postavil nekaj zanimivih vprašanj: »Ali se v zasebnih avtošolah dela res tako kvalitetno, da pridejo kandidati do izpitov v rekordno kratkem času? Traja uk v avto — moto društvi dalj zategadelj, da od občanov poberejo več denarja? Ali je res, da izpitna komisija deluje pod okriljem AMD?« Začnimo od konca! Izpitna komisija deluje v okviru sekretariata za notranje zadeve skupščine občine, kar pa zadeva kvaliteto šolanja v zasebnih avtošolah le tole: pri roki je novomeški podatek, da je z nastankom tovrstne zasebne konkurence krepko padel odstotek uspešno opravljenih voznških izpitov, kar je

samo po sebi verjetno dovolj jasen odgovor na obe uvodni vprašanji. Ivan Samsa iz Loškega Potoka postaja stalni gost naše rubrike. Potožil je, kako njegova zadnja pripomba o odvezanih in necepljenih psih ni dosegla prav nobenega učinka. »Vi nekaj napišete, drugi pa se poživljajo na to. Zakaj?« se je hudoval naš dolgoletni bralec in za konec okrcal še loške motoriste, ki se veselo brez čelad podijo po vasi ter ogrožajo vaščane. »To pa zato, ker se policaji tod prikažejo le nekajkrat na leto.«

Novomeškemu Elektru je bil namenjen ženski glas iz Kristanove ulice v Novem mestu, ki se preko časopisa elektricarjem najprej zahvaljuje, ker se je spomnil osvetliti naselje, dodal pa še skromno pripombo: »Luč so namestili za smrek, da sveti lubadarjem. Če pa je namenjena prebivalcem, naj jo premaknejo.«

Tončka iz Novega mesta ugotavlja, da so službena vozila znova vse pogostejše v zasebni rabi. »Včasih je že bilo tako,« pravi, »potem je bil nekaj časa mir, danes pa je še huje. Poglejte delavce Novoteksa, bolnišnice ali še koga, kako in kaj prevažajo s službenimi vozili! Na dom si vozijo ozimnice itd.« Ob kritiki je Tončka izrekla še stavek pohvale, namenjen prijaznemu in ustrežljivemu osebi novomeške Stanovanjsko-komunalne banke, češ da je v primerjavi z, denimo, kandidjsko enoto Ljubljanske banke kot dan in noč.

V svojem in v imenu sosedov je govorila Marija iz Podzemlja. Njo in druge moti v nebo vpijoči reklamni napis na stavbi podzemeljske osnovne šole, na kateri neka Grosistična in diskontna prodajalna Gradac propagira Karlovačko pivo. »Saj nismo na Hrvaškem,« se je hudovala bralka, »za reklamo imamo dovolj svoje pijače. Ne nazadnje pa: če hočejo Gradčani imeti takšno reklamo, naj si jo postavijo doma in ne pri nas!«

Jožeta iz Črnomlja je h klicu spodbudilo naše pisanje o kadrovskih spremembah v KZ Črnomelj, ki je dobila novega direktorja. »Trdim, da gre v tem primeru za politični obračun, ki ni edini

take vrste v Črnomlju. Nič čudnega potem, če je naša občina zadnja po višini narodnega dohodka na prebivalca v Sloveniji. Stokovnost nič ne velja, šteje le to, kateri stranki in strani pripada. Danes je bil obračun v Kmetijski zadruzi, sprašujem se, kdo bo jutri na vrsti. Nemara Iskra?«

Božena Barlič ter Franc in Majda Žvan iz Dolenjskih Toplic so spravevali, kaj se dogaja na Henigmanovi ulici. Prekopali so jo že spomladi, jo potem zasuli, sedaj pa je znova polna jarkov. A to niti ni najhujše. Krajani razumejo, da je vodovod in kanalizacijo potrebno obnoviti, tlak so jim dvignile govorice, da je sedaj za nadaljevanje del zmanjkalo denarja. Po zastopju del se bojijo, da ne gre zgolj za govorice.

»Počutim se kot opica, ko me premeta po avtomobilu,« je ogorčen nad postavitvijo »ležečih policajev« na cesti na Drski Jože iz Novega mesta. »To so lahko naredili le bedaki! Prevozil sem veliko sveta, a takih ovir na cestah še nisem opazil. Kot da bi ležali pravi policaji.« B. B.

SPOMINSKI KONCERT V RUMANJI VASI

RUMANJA VAS — V spomin na preminulo člana ansambla Free 48, Tonija Konciljo in Romana Rozmana, bo v soboto, 19. septembra, ob 20. uri v mladinskem domu koncert, na katerem bodo igrali: ANC, Frakcija FM, No escape, Marko Breclj, Zona industriale z Reke in Društvo vojnih veteranov.

discoteka kosov hram
Gornje Vrhopolje

V PETEK, 18. 9. 92
ob 21. uri

BONEY M

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev, Prislunhili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

SEM MAR OBVEŠČEVALEC ELEKTRA?

Ob šestih je zmanjkalo električnega toka. Katastrofa! je kriknila Klotilda Zračnikova. Ob desetih je Predalnikova vpila po hodniku, da ji teče iz hladilnika. Prav zanima me, kdo bo plačal škodo, če se mi pokvarijo živila v zamrzovalni skrinji, je bolj zase mrmrljala ob enajstih Komolčičeva. Račune znajo pošiljati, to da, da pa bi odpravili napako, ne, je usmerila živce na zasebno finančno področje gospa Buhtleja, ko so urni kazalci kazali tri minute do petnajstih. Se dobro, da je poletje, sicer

bi čemilil že v temi, se je ob osemnajstih tolažila gospa Zgančeva. Naj že kdo telefonira na Elektro! je že s popolnoma razrahljanimi živci predlagal Klotildin mož Stevo. Bilo je tik pred Dnevnikom. Na drugi strani žice se je oglasil zaspan moški glas. Od kdaj, pravite, da ste brez elektrike? Od šestih. Zjutraj. Od kod kličete? Iz Repičeve Druge. Trg zategnjenih pasov 6. In kje ste bili do zdaj? Kako to mislite? Tako, kot vprašujem. Kje ste bili od šestih zjutraj do devet-

najstih in sedem minut? Toliko je namreč zdaj ura. Bil sem doma. Poslušal sem razburjanje ljudi, ker ni bilo električnega toka. Storili ste napako, da veste. Ne boste trdili, da sem za izpad električnega toka kriv jaz? Nisem mislil tega. Kaj pa potem? Nerazumljivo je, da nas o napaki obveščate šele sedaj. Ne samo nerazumljivo, ampak tudi skrajno neodgovorno. Tako se ne dela, veste! Kmalu zatem so zasvetile žarnice v našem bloku.

TONI GAŠPERIČ